

Na Iningwan Chachi

Apostoles Jesus

---

1 ¹Na chamuy surat-un siay Teofilo, inyug-is-un losani ining-ingwan Jesus ya insursuruna nanipud ta lukina ²ingkana ta nipangatuwanad langit. Na chaampunan Jesus ad langit nipangatuwan, iningkaw na imfilinna ta chachi chinutukana wi apostolesna, wi narpu ta somsomò na Ispiritun Apudyus. ³Na narpasan na natayan Jesus ya ummulyana natakuwan, nampaipailan chicha ta unog na opatpuruy padcha, ya achu kon iningwana ta awad manuttuwaancha wi tuttuway ummuli nataku, ya intudtuchunan chicha na mipangkop ta Manturayan Apudyus.

⁴Na namingsan wi niyamung à Jesus an chicha, finilinna chicha, “Achiyu taynan ad asnay Jerusalem ingkanà adchon Ama na Ispiritunan chiayu, wi siyan imfakafakà wi impustana an chiayu. ⁵Finunyakan chiayu an Juan à chanum, ngim foon à mafayag ad ifunyag Apudyus na Ispiritunan chiayu wi sachin umaliyana makarong-akan an chiayu.”

Na Nipangatuwan Jesus Ad Langit

Mat 28:16-20; Mar 16:14-20; Luc 24:36-53; Juan 20:19-23

⁶Na asincha naamungan, inimus na apostoles Jesus an siya, “Apu, mafalini sanan timpun na miparyawan chachi iRoma wi turay ta ikadni wi Judio wi mangituray ta lutani?”

⁷Ad summongfat à Jesus, “À Ama wi Apudyus, siya kan mangakammu ta màwaan na sinuy oyyoona. Achi pu mipaakammuchin chiayu. ⁸Ngim akammuyu losan na iningwà ya intudtuchù, siyan nu umali makarong-ag na Ispiritun Apudyus an chiayu, sachin mangadchana ta karobfonganyu wi mangistiku an saon. Ad sachi kon itudtuchuyu ta takud asnay Jerusalem ya losani sakupon Judea ya Samaria ya uray ta losani luta.”

⁹Narpas ad wi imfakan Jesus na sachi, nipangatù siya ad langit ta nangiil-ancha ingkanà nasar-iwan ta lifuu.

¹⁰Nantatangadcha pun wi mangiila ta ummayan Jesus, naanagsad ta iningkawancha na chuway anghel wi nakasilup à mamputilà. ¹¹Ad anan chi

chuway anghel, “Chiayuy iGalilea, taayuko mantatangad ad langit? À Jesus wi nipangatud langit, mangulin à tapin na padchà isun na lummayawana.”

Na Nanukatanchan Judas

¹²Sachi ad, lummayaw na apostoles ta sachi filig wi Olivo ad nangulinchad Jerusalem wi osay kilometron aachayuna. ¹³Chummatongcha pun, ummoycha ta foroy wi iniingkawancha. Chana ngachan na naamung: Pedro, Juan, Jaime, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Jaime wi anà Alfeo, Simon wi mangipapakat, ya Judas wi anà na safali wi Jaime. ¹⁴Ad na nakaamuamung akon chicha, chachi susunud Jesus ya Maria wi Inana ya uchumi fubfufai. Siya maamuamunganchan malluwarucha.

¹⁵Naarkawanan ad, nammimiting na losani mamati, wi umoy à singkasut ya chuwapurur filangcha, ad nan-ukud à Pedro. ¹⁶Anana, “Susunud, iningkaw na impasasmò na Ispiritun Apudyus an David ta awi, siyan inyug-isnan màwan Judas, wi siyan nangipuyut ta chachi naniliw an Jesus. Ad tummuttuwan losani niyug-is, ¹⁷tan à Judas, siyan osay furuntau wi nachutukan à makaiwaar an chitau wi apostoles.”

¹⁸Na sachi Judas, natangchanan ta sachi lawingi iningwana, ad inusarnay nangnginà luta, ad sachin nan-otoyana, ad finumtak na fukatna ad lummoswan fakisna. ¹⁹Ad nanchinamag na losani takud Jerusalem, siyan nginachananchan sachi lutà Aceldama wi na anan na sachi ta ukudcha, “Nacharaan wi Luta.”

²⁰Anan ako Pedro, “Awad akon inyug-is David ta awi ta nibrunay kankanta, wi anana,

‘Ta fumaaw na foroyna wi maid asin ingkaw.’

Ad na osa koy niyug-is, anana,

‘Ta awad na misukat an siya à mamiyang ta fiyangna.’”

²¹⁻²²Inturuy Pedro wi man-ukud, “Siyan kapu ta amaschin niyug-is, masapur manchutuktaù sukat Judas à mitapin chitau. Na machutukan, masapur na osay nangilan Apu Jesus ta ummuliyana natakuwan, ta mafalini istikuwanan innilana. Ya masapur ako wi nifurufurun an chitau ta ingkawan Jesus, nanipud ta namunayakan Juan ta taku ingkana ta nipangatuwan Jesus ad langit.”

²³Siyan imfakachan ngachan na chuway larai: Matias na osa, ya Jose Justo wi na osay ngachanna, Barsabas.

²⁴Sachi ad nalluwaruchan Apudyus, “Siay Apu wi mangakammu ta somsomò na losani taku, ipailam an chiani nu sinun chinutukam ta annayay chuwa ²⁵à misukat an Judas à man-apostoles, tan à Judas, inwarangna ad ummoy ta makuisana.”

²⁶Narpascha pun nalluwaru, namfinnunutcha ta akammuwoncha nu sinun machutukan, ad Matias na nafunut, siyan nitapi ta chachi simpuru ya osay apostoles.

Na Nakarong-akan Na Ispiritun Apudyus Ta Takuy Mamati

2 ¹Chummatong pun na fiyasta wi anancha Pentecostes, naarus na losani mamatin Jesus ta osay foroy. ²Ad na sachi, nammaag nagngor na isù chakor wi akungiyong wi narpud langit, ad chingngor losan na iningkaw ta foroy. ³Ya iningkaw akon innilacha wi isù kilab na apuy wi niwaras ta uulluwancha, wi chinchintong na kilab an chicha losan. ⁴Ad waschi osay mamati, naadchan à Ispiritun Apudyus wi makarong-ag an chicha, ad illukicha losan wi mangiyukud ta nangkarakarasi wi ukud, wi siya mampaukud na Ispiritun Apudyus an chicha.

⁵Iningkaw ako finumroy ad Jerusalem na achuy Judio wi nangapudyus, wi narpu ta ailiili, siyan nangkarakarasin ukudcha. ⁶Chingngorcha pun na sachi isù akungiyong, ummoycha nakaarus ta foroy wi iningkawan chachi mamatin Jesus. Ad nataagcha losan, tan waschi osa chongronan ukudna wi ifosway chachi mamati. ⁷Ad asitataagcha anani, “Tamakon anchanay losani iGalilea? ⁸Waschi osan chitau chochongronan sikuchi ukudna wi iyukudcha! In-inoncha aya? ⁹Tan na uchum an chitau, iPartia, ya anchana kon iMedia, iyElam, iMesapotamia, iJudea, iCapadocia, iPonto, ya iyAsia. ¹⁰Ya anchana kon iFrigia, iPamfilia, iyEgipto, ya sakupon Libia wi achanid Cirene. Na uchum an chitau, iRoma, ¹¹wi sikuchi Judio na uchum ya uchumi foon pù Judio wi namfarfalin à Judio. Ya anchana kon chitau na iCreta ya iyArabia. Siyan uray nangkarakarasin narpuwantau, siya chochongrontaun sikuchi ukudtau wi iyukudcha ta kaskaschaaw wi iningwan Apudyus!”

¹²Siyan naschaawcha losan wi achicha pu makasomsomò. Siyan nanasiimuscha, “Sinu kon anan na annaya?” ¹³Ngim am-amangon na uchum à chicha, wi anancha, “Nasalimong na anchanay taku!”

Na Nangisuplikaran Pedro Ta Mipangkop Ta Ummaliyan Na Ispiritun Apudyus

¹⁴Ngim summiad à Pedro ya nakasiad akon chachi simpuru ya osay fufurunay apostoles, ad chinakornan kingana wi man-ukud, “Kailiyan wi Judio ya chiayu losan wi ingkaw ad asnay Jerusalem, chongronyuna. ¹⁵Na ananyu, nasalimong-ani, ngim naillachuayu, tan maid pu masalimong ta mangmangan! ¹⁶Ngim nàwan annayà tumuttuwaan na sachi imfakan Joel wi profeta ta awi ta nangifag-ana ta ukud Apudyus.

¹⁷‘Anan Apudyus, Amasnan oyyoò nu chumtong na timpun na anungus na padcha:
Adchò na Ispiritù ta losani takud asnay luta.
Siyan na aannàyu, ipagngorchan ipaspsasmòun chicha.
Na fabfafaru, ilanchan ipailà an chicha

wi isun à in-inop.

Ad na man-amarong-ag, in-inponcha kon
ipain-inop-un chicha.

18 Na losani larai ya fufai wi mamtog an saon,
adchò na Ispiritù an chicha losan ta sachi timpu
à mangipagngorancha ta ipaspasmòun chicha.

19 Ipailà akon kaskaschaaw wi singyar ta langit
ya uray ad asnay luta.
Na usarò wi mampailà kaskaschaaw, chara ya apuy
ya amochi asuk.

20 Ad fumulingot na init,
ya chumilaag na sorag à isù chara,
ad chumtong na mampataag ya mampaogyat
wi padchay manguisà
ta losani taku ta annay luta.

21 Ngim na sachi timpu, sinuy takuy
mampangpangngaasin saon,
saraknifà à siya
ta achi pu mifallu.’ ”

22 Inturuy Pedro wi man-ukud, “Kailiyan wi kanà Israel, inanaagyun
annay ifakà mipangkop an Jesus wi iNazaret. Tan inistikuwan Apudyus
à siya wi langit na ustuy narpuwana, wi na manuttuwaanyu, innadchon
Apudyus na karobfongana wi mangwa ta chachi kaskaschaaw wi
mampataag. Ad akammuyu wi tattuway iningwana, tan iningwana ta
sangwananyu. 23 Ngim à tumuruyan na simsimò Apudyus wi màwa,
imparufusnan natiliwan Jesus, siyan chiayun nangtoy an siya, tan
innadchonyù siya ta chachi lawingi taku ta ilansacha ta kros. 24 Ngim
uray natoy à Jesus, impaulin Apudyus à siya tinaku, siyan inafaknan
matayan tan achi pu makaipukod na otoy an siya. 25 Sachin inyug-is
David ta awi ta nangifag-ana,

‘Sikurachuwò wi iingkaw à Apudyus an saon
wi achiyà pu fayfay-anan.
Siyan uray sinuy mapasamak,
achiyà pu umogyat.

26 Siyan naragsakà,
ya chaychayawò à siya,
tan uray matoyà,
sikurachuwò wi umuliyà mataku.

27 Ama wi Apudyus, akammù wi achim pu taynan à saon
ad Hades wi awachan na natoy,
ya achim pu ko parufusan
na marposan na long-ag-u.

28 Nar-us wi impaakammum an saon wi
matatakuwà à ing-ingkana.
Ad amod na lagsak-u
tan iingkaw-an saon.’ ”

29 Inturuy Pedro wi mangisuplikar, anana, “Susunud, tuttuwan ifakà mipangkop an David wi achakchakrantau. Sachin inyug-isna, ngim foon pù long-agnan inukudna, tan natoy met à David ta awi ad nilofon, ad awad na lofonna ta sana. 30 Ngim profeta kò David, siyan inakammunan impustan Apudyus an siya, tan insapatan Apudyus an siya wi manturay na osay kanà David à tapin na padchà isun akon kinaturayna. 31 Ad naawatan David wi asin Apudyus takuwon na sachi kanàna wi ipaalin Apudyus à manturay, ad sachin nangukuchana wi achi pu mataynan à Cristu ad Hades wi awachan na natoy, ya achi pu ko marpos na long-agna. 32 Siyan na inukud David, Jesus wi impaulin Apudyus tinaku. Ad istikuwanni losan wi tuttuway asin nataku, tan innilani siya. 33 Ad impangatun Apudyus à Jesus wi tummùchu ta apot ta chiwawanna, ad impurang Apudyus an siyan karobfonganay mangatod an chiani ta sachi impustana, wi Ispirituna, siyan na ilanyu ya chongronyu ta sana, sachin mangadchan Jesus ta Ispiritun Apudyus an chiani. 34 Ad foon pù David na ummod langit tummùchu ta apot ta chiwawan Apudyus, uray siyan nan-ukud, tan inukudnan mipangkop an Jesus. Tan anana,

‘Imfakan Apudyus ta Apù wi ipangatunà siya
wi tumùchu ta apot ta chiwawanna

35 ingkanà afakon Apudyus
na losani afusur na Apù.’ ”

36 Sachi ad anan Pedro, “Siyan losan-ayuy kanà Israel, masapur maawatanyu wi à Jesus wi illansayu ta kros, siyan Cristu wi impustan Apudyus ta awi à umali, ya siyan piniyarna wi man-apun na losan.”

37 Na nangngoran chachi naaamung ta imfakan Pedro, nakulikur na somsomòcha, ad inimuschan Pedro ya chachi uchumi apostoles, “Ad sinu kon in-inonni nù?”

38 Ad anan Pedro, “Waschi osan chiayu masapur ifafawinan fasurna ya mampafunyag à mangamfuruyana wi à Jesu Cristun umapuwana, ad pakawanon Apudyus na fasuryu ya adchona kon Ispiritunan chiayu, 39 tan sachin impustan Amatau wi Apudyus wi adchonon chitauy Judio ya kanàtau ya uray taku ta ailiili, tan adchonon Ispirituna ta losani takuy pinilianay mamati.”

40 Ad-adchuwan na inukud Pedro ta nanlaramana mansuplikaran ta chachi naamung ya tinudtuchuwana kò chicha anani, “Patiyonyun intudtuchù ta ilisiyanyun kachusaan na lawingi taku!”

41 Ad-adchuwanachay namati ta imfakan Pedro, ad nampafunyagcha. Na sachi padcha, ummoy à turun lifuy takun nitapi ta chachi mamatin

Jesus. ⁴²Ad impapatcha wi mangachar ta intudtuchun na apostoles, ad nitimpuyugcha ta chachi mamati wi makaruwaruwaru ya man-asipàonan à manomsom-ancha ta natayan Jesus.

Mantitimpuyug Na Mamati

⁴³Achun iningwan na apostoles wi kaskaschaaw, siyan naschaaw na losani nangila. ⁴⁴Na losani mamati, man-iisun somsomòcha, ya isuchà simfaryan wi mamfifinnachangcha mampàatod. ⁴⁵Tan ingnginachan uchumi taruncha ya ochoncha ya inwaraschan nginana ta losani furunchay mamati wi makasapur. ⁴⁶Ad finikati naaruuscha ta Templo, ad man-asipàonancha ta foroyocha wi mamfarun somsomòcha ya amod akon lagsakcha. ⁴⁷Ad chinaychayawchà Apudyus, ya malispitucha ta losani taku. Ya finikati ichokachokan Apudyus an chicha na chachi masaraknifan.

Na Naaanan Na Pilay Na Osay Larai

3 ¹Ar-arkaw pun ta osay padcha, ummoycha Pedro an Juan ta Templo makaruwaru tan sachin panagruruwaru. ²Ad na sachi, iningkaw akon osay larai wi niyabfan-og napilay wi achi pu makachadcharan. Ad finikati changoyonchà siya iyoy ta ikaw na osay chakor wi liwangan ta Templo wi anancha “Afaruwani Liwangan,” ad sachin tummutùchuwana wi mampalimos ta takuy lumnò.

³Innilana pun cha Pedro an Juan wi lumnò ta Templo, nangkakkaasin chicha. ⁴Ngim intotollongchà siya, ad anan Pedro, “Ilam à chiani!”

⁵Ad intotollongnà chicha, tan anana pun nu awad adchonchan siya. ⁶Ngim anan Pedro, “Maid pilakni, ngim na awad an chiani, sachin ifachangnin sia. Siyan kapu ta karobfongan Jesu Cristu wi iNazaret, ifakà an sia, sumiad-a ad manadcharan-a!”

⁷Sachi ad inognan Pedro na chiwawan wi imana ad impasiadna. Ad nammaag ummoschor na ikina. ⁸Ad nantattattaud wi nakarnò ancha Pedro ta Templo wi manaychayaw an Apudyus.

⁹Innilan na losani takù siyay nanadcharan ya manaychayaw an Apudyus. ¹⁰Ad immatunancha pun wi siyan sachi napilay wi tummutùchu wi mamparpalimos ta sachi “Afaruwani Liwangan” na Templo, naschaawcha losan ta sachi nàwan siya.

Na Insuplikar Pedro Ta Taku Ta Templo

¹¹Niyiiwid na sachi napilay ancha Pedro an Juan ta lagsakna, ad na losani taku ta sachi, nataagcha ad nanodchàcha niyamung ancha Pedro ta chakor wi sawang ta Templo wi anancha “Sawang Solomon.”

¹²Innilan pun Pedro na chachi naamung, anana, “Kailiyan wi kanà Israel, apay mataag-ayu mipangkop ta annay nàwa? Tayukò chiani itotollong?”

Ananyu pun nin nu karobfonganni winnu kinafarunin nangaananni ta pilay na annayay taku? ¹³Foon, tan Apudyus na nangaan, wi siyan chinaychayaw na achakchakrantau wi Abraham ancha Isaac ya Jacob ya losan chachi uchumi achakchakrantau ta awi. Ad na sana, inaannan pilay na annayay taku à mangil-anyu ta kina-Apudyus na anànay Jesus. Ngim à chiayu, impatiliwyù Jesus, ad incharumyù siya an Pilato, ngim uray pion Pilato wi mangiparufus an siya, inisiyu. ¹⁴Siyan uray mamfarù Jesus wi maid pu fasurna, linawingyu, tan osay pumappatoy na piniliyanyù iparufus Pilato. ¹⁵Siyan pinatoyyun sachi puun na mannaynayuni fiyag, ngim impaulin Apudyus à siya tinaku. Istikuwanni wi tuttuwa, tan inniilanì siya ta ummuliyanana natakuwan. ¹⁶Siyan na annayay larai wi iniilayuy napipilay, karobfongan Jesus na nampaimfag ya nampaoschor an siya, ad nàwa kapu ta pammatinin Jesus ya mamiyaranni ta karobfongana.”

¹⁷Inturuy Pedro, “Susunud, akammù wi na nangtoyanyun Jesus, iningwayu kay tan foon pù illasinyu wi siyan impaalin Apudyus. Uray ako chachi pangpanguyu, foon pu kò ilasinja. ¹⁸Ya impaakammun chachi profetas ta awi na imfakan Apudyus an chicha wi masapur mapalikatan ya mapatoy na sachi ipaalina wi Cristu. Siyan na iningwayu, sachin tummuttuwaan na imfakan Apudyus. ¹⁹Siyan masapur mamfafawiyayu ya mansakung-ayun Apudyus ta pakawanonan fasuryu ²⁰ya papigsaonan somsomöyu, ya asinna ko ipaalì Jesus wi siyan chinuchuttukana wi mangituray an chitau. ²¹Ngim masapur iingkaw à Jesus ad langit ingkanà chumatong na timpu wi mampafaruwan Apudyus ta sinuman, wi sachi kon impaiyug-isna ta chachi profetana ta awi. ²²Tan na inyug-is Moses ta awi, anana,

‘À tapin na padcha, ipaalin Aputau wi Apudyus na osay profeta wi isun saon, wi kanàtau. Masapur patkonyun losani ifakana. ²³Ngim sinumani takuy achi pu mamtog ta sachi profeta wi ipaalin Apudyus, kattoo masisicha ta takun Apudyus, ad mifallu.’”

²⁴Ad inturuy Pedro wi man-ukud, “Losan chachi profetas ta awi, nanipud an Samuel ya ingkana ta chachi nansùnusunub wi profetas, imfakacha kon anchanay màwàwa ta sana. ²⁵Ad na losani impustan Apudyus, wi impaiyug-isna ta chachi profetasna, nitapitau losan wi kanàcha. Siyan makafingaytau ta inturag Apudyus ta chachi achakchakrantau. Tan na imfakanan Abraham, ‘Fadngà losan na taku ta annayay luta mipakapu ta kanànu.’

²⁶Siyan chitauy Judio na ummunay nangifaunan Apudyus ta anànay Jesus à mafadngantau ya mafinchisyunantau ta man-awichantaun lawingi oyyoontau.”

Na Nafaruchancha Pedro An Juan

4 ¹Na sachi nakaug-ugkuchan cha Pedro ya Juan ta takuy naaamung, chummatong na uchumi papachi ya Saduceo ya kapitan chachi

kuwarcha ta Templo. ²Naaliling-otcha ancha Pedro an Juan tan itudtuchucha wi ummuli natakù Jesus wi sachi nun mamfasaran ta umuliyana na losani natoy matakuwan à tapin na padcha. ³Ad tiniliwchà chicha, ngim kapu ta mummaschom, imfarudchà chicha ingkanà mafikat. ⁴Ngim uray amaschi, namatin ad-adchuwana wi nanangngor ta intudtuchucha Pedro mipangkop an Jesus. Siyan ummoy à limay lifun lallarai wi mamati wi foon à nifilang na fufufai ya an-ananà.

⁵Nafikat pun, naarus na pangpangun na Judio ad Jerusalem, wi nitapi kon pangrakayoncha ya mangitudtuchu ta Lintog Moses. ⁶Niyamung akon Angatuwani Pachi wi Anas ya nitipun ako cha Caifas an Juan ya Alejandro ya uchumi familyan Anas. ⁷Ad impasangucha cha Pedro an Juan ad inimfistikarcha chicha, “Sinun nangatod ta karobfonganyu wi mangwa ta sachi iningwayu? Ad sinu kon mamachang an chiayu?”

⁸Sachi ad, impatured na Ispiritun Apudyus na somsomò Pedro, ad anana, “Chiayuy pangpangu ya pangrakayon, ⁹tayuko imfistikaron à chiani mipangkop ta namadnganni ta sachi napilay ya naanaan na pilayna? ¹⁰Tan maawatanyu kuma, ya maawatan kuma losan akoy susunudtauy kanà Israel wi na karobfongan Jesu Cristu wi iNazaret, sachin naanaan na pilay na annayay taku wi mailayuy sumisiad ta sangwananyu. Na sachi Jesus, siyan impailansayu ta kros ta nampapatoyanyu, ngim impaulin Apudyus tinakù siya. ¹¹À Jesus siyan niyalikan na sachi niyug-is wi inukud Apudyus, wi anana,

‘Na fatu wi anan na mangkakaob wi ifallucha,
siyan apatkan wi fatu.’

¹²Siyan maid pu osà makasaraknib an chitau nu achi afus à siya, tan maid uchum à impaalin Apudyus ta losani lutà mannakafalin à manaraknib ta taku ta achicha pu mifallu nu achi afus à Jesus.”

¹³Losan chachi pangpangu wi kunsisar, naschaawcha wi nangila ta turodcha Pedro an Juan, sinchumallu ta nangakammuwancha wi maid saadcha ya foon à inuswilacha. Ad sachin nangilasinancha wi chichan fufurun Jesus. ¹⁴Ngim maid pun ifakacha, tan iningkaw akon sachi napilay wi nakaagsad wi naaan na pilayna.

¹⁵Siyan imparawacha cha Pedro an Juan ya sachi naaan na pilayna, ad nan-ang-angongotcha, ¹⁶“Sinu kon oyyoontaun chicha nù? Tan akammun na losani takud asnay Jerusalem na iningwacha wi kaskaschaaw, siyan amod à mailifakta. ¹⁷Siyan igtutontau chicha ta achicha asin ug-ugkuchon na mipangkop ta sachi Jesus ta uray sinumani taku ta achi man-in-inumamag.”

¹⁸Sachi ad asincha impaayag à chicha ad imfakacha wi masapur iyakaycha wi mantudtuchu ta mipangkop an Jesus, ya uray na mangifag-ancha ta ngachanna.

¹⁹Ngim sinongfatancha Pedro an Juan à chicha, “Somsom-onyu nu sinun mamfaruwon Apudyus, chiayun patkonni winnu Apudyus?”

20 Achi pu mafalin wi iyakayni wi mangifaka ta innilani ya chingngorni mipangkop an Jesus.”

21 Sachi ad, asin chachi pangpangu inigtut chicha ta iyakaycha, achichaot iparyaw chicha, tan achicha pu makaanap à ustù lasun à manusaancha chicha, tan na losani naarus wi taku, chaychayawonchà Apudyus kapu ta sachi nàway kaskaschaaw. 22 Tan na sachi larai wi naaan na pilayna, nasuruk à opatpurun tawonna.

Na Nanchawatan Na Mamati À Turod An Apudyus

23 Niparufus ad cha Pedro an Juan, nangulincha ta fufuruncha, ad inisturyacha losan na imfakan chachi pangrakayon ya pangpangun na papachi. 24 Chingngor pun na fufurunchan inisturyan Pedro, nakaruwarucha wi anancha, “Amani wi Apudyus, sian nangwa ta sinumani awad ad langit ya annayay luta ya fayfay ya losani ingkaw. 25 Na Ispiritum siyan nangipasasmò an apuni wi David wi namatin sia, ta nangifag-ana wi,

“Tamako chachi foon à Judio, ummog-otcha?

Ya chachi Judio, tachako som-osom-on
wi mangwà lawing?

26 Nasasagkanan aalialin na annayay luta,
ya nitimpuyug na losani turay
tan na pioncha, kufatonchà Apudyus
ya sachi chinutukana wi manturay wi Cristu.’

27 Amani wi Apudyus, tummuttuwan sachi inyug-is David ta awi tan niyamung ad asnay Jerusalem na sachi Ali Herod ya Poncio Pilato, ya nitipun akon chachi foon à Judio ya chachi chokani wi Judio. Naaruscha nantuturag ta patoyonchan anànuy Jesus wi maid fasurna, wi siyan chinutukam à manturay. 28 Ad na losani anancha wi oyyooncha, siyan imfafagkam wi màwa, tan siyan simsimònun. 29 Siyan na sana, Apudyus wi Amani, chongrom na annay iyog-ogyatchan chiani, ya adchom an chiani wi mansilfin sia na turodni wi mangitudtuchu ta ukudnu. 30 Ya ipailam na karobfongam wi mangaan ta sakit, ya oyyoom akon kaskaschaaw ta mangifag-anni ta fachang na sachi mannakafalini anànuy Jesu Cristu wi maid fasurna.”

31 Narpascha pun nalluwaru, niyukayug na foroy wi naamungancha, siyan naadchan na Ispiritun Apudyus an chicha. Siyan tummurodcha wi mangukud ta ukud Apudyus, wi maid ogyatcha.

Man-asifachang Na Mamati

32 Ad man-iisun somsomò na losani mamatin Jesus, wi maid pu osà mangifaka wi uwana kan ochonna, tan uwacha losan. 33 Chakor na karobfongan na apostoles wi mangistiku ta ummuluyan Apu Jesus

natakuwan, ya chakor akon fachang Apudyus ta losani mamati. ³⁴Maid makurangancha ta masapurcha tan chachi awad na mafalincha, ingnginachan uchumi lutacha winnu agwan na foroycha nu awad, ³⁵ad inadchonchan nginana ta apostoles. Siyan chachi apostoles, fingfingayonchan sachi fachang ta sinuy makasapur.

³⁶Iningkaw na osay larai wi Jose wi iChipre, wi osay kanà Levi. Nginachanan na apostoles à siyà Bernabe wi na pionay anan, “Sumorkag.” ³⁷Ingnginan Jose na osay lutana ad innadchonnan nginana ta chachi apostoles.

Ananias An Safira

5 ¹Ad iningkaw akon osay larai wi Ananias na ngachanna. Safiran asawana. Ingnginacha kon uchumi lutacha, ²ngim nanturagchay man-asawa wi kogwaonchan nginana. Sachi ad inadchon Ananias na kogwan na nginan na luta ta chachi apostoles, ad anana, “Annayan nginana.”

³Ngim anan Pedro an siya, “Tammako parufusan na mangawisan Satan ta somsomònu à manurtulliyam ta Ispiritun Apudyus wi kinappotnun kogwan na nginan na lutayu? ⁴Na chaanyu pun manginginan ta luta, uwayu. Ad ingnginayu pun, ikadnu koy mangusar ta nginana. Siyan tammako amaschiyon? Foon pu kà takun tinurtulliyam ngim à Apudyus!”

⁵Na nangngoran Ananias ta imfakan Pedro, nalitwad wi natoy. Siyan isag ummogyat losan chachi nangngor ta nàwa.

⁶Ad innaran na fabfifarun lachag, ad finussungcha ad illofoncha.

⁷Lummaus ad na turuy uras, linumnò à Safira wi asawan na natoy wi chaanna pu chongron na nàwa ta asawana.

⁸Ad anan Pedro an siya, “Ifakam nu inadchonyu losan na nginan na lutayu.”

“Oo,” anana, “inadchonni losan na nginana.”

⁹Ad anan Pedro, “Tamako nanturakanyu wi man-asawa wi padpachason na Ispiritun Apudyus? Ilam, anchanayan fabfifarun wi nangilofon ta asawam, ad illofoncha kò sia!”

¹⁰Ad nalitwad ako chi fufai wi natoy. Sachi ad linumnò na fabfifarun ad innilachà Safira wi natoy ako, siyan chinangoychà siya ummoy illofon ta char-ag na lofon asawana.

¹¹Ad losan na mamati ya chachi uchumi nangngor, isagcha ummogyat ta sachi nàwa.

Na Kaskaschaaw Wi Iningwan Na Apostoles

¹²Na sachi timpu, achun kaskaschaaw wi iningwan chachi apostoles ta sangwanan na taku. Ya losani mamati, naaruaruscha ta sachi arway

sawang na Templo wi anancha “Sawang Solomon.” ¹³Ngim chachi takuy chaan pù mamati, uray lispituwonchan chachi mamati, ummogyatcha wi mitipun an chicha. ¹⁴Ngim ummachuachu ko kan mamati wi fubfufai ya lallarai.

¹⁵Ad kapu ta oyyoon na apostoles wi kaskaschaaw, inyoy na takun nasakit wi nifasar ta ikid na arsa ta urayonchan lumausan Pedro, tan anancha pun nu uray mifatug yakan angingiwanna, maaan na sakitcha. ¹⁶Ya ad-adchuwan akon narpu ta chachi ili wi sakupon Jerusalem, wi inyalicha kon nasakit wi mampaaan ta sakit ya mampaparyaw ta aran ta chachi nakafarfaray, ad ummimfagcha losan.

Na Naparpalikatan Na Apostoles

¹⁷Kapu ta oy-oyoon na apostoles, ummapos na Angatuwani Pachi ya fufurunay Saduceo, ¹⁸siyan impatiliwchan apostoles ad imfarudcha. ¹⁹Ngim na sachi lafi, ummoy na osay anghel Apudyus ta fafalluchan ad inib-atnan liwangan, ad illawanan apostoles. Ad ananan chicha, ²⁰“Ing-ayu ta Templo ta itudtuchuyu ta takun mipangkop ta mannaynayuni fiyag wi marpun Jesu Cristu.”

²¹Ad pintog na apostoles na nifakan chicha. Sachi ad, wi sumingitan na init, ummoycha ta Templo ad illukichay mantudtuchu.

Na sachi ko, na Angatuwani Pachi ya fufurunna, impaayagchan losani pangrakayon na Judio wi anancha kukunsisar, ad impaaracha chachi nafarud wi apostoles ta kuisoncha kuma. ²²Ngim chummatong pun chachi mangaran chicha ta fafalluchan, maid pun inchasancha. Siyan nangulincha ta chachi kukunsisar, ad anancha, ²³“Chummatong-ani pun ta fafalluchan, nichachaig na liwangan ya wachawad na kuwarcha. Ngim inib-atni pun, maid pu osà inchasanni ad charò!”

²⁴Na nangngoran chachi pangpangun na papachi ya pangpangun na kuwarcha ta Templo ta imfakacha, nakulikur na somsomòcha nu sinun in-inon na nàwa ta chachi farud. ²⁵Sachi ad, chummatong na osay larai wi nangifaka, “Chachi takuy imfarudyu, awadchay mantudtuchu ta takuy naarus ta Templo!”

²⁶Ad ummoy na kapitan na kuwarcha ya fufurunna innara chachi apostoles. Ngim finarfaruchà chicha wi nangaran chicha tan umogyatchà fintukon na takù chicha.

²⁷Inyoychan apostoles impasangu ta chachi kukunsisar, ad illukin na Angatuwani Pachi wi mangimfistikar an chicha. ²⁸Anana, “Finilinni chiayu ta achiayu mantudtuchù mipangkop an Jesus, ad achiyu pu pintog! Siyan nagngor losan na takud asnay Jerusalem ta itudtuchuyu, ad pafasuronyù chiani mipangkop ta napatoyana.”

²⁹Ad summongfatcha Pedro ya chachi uchumi apostoles, “Masapur wi Apudyus na patkonni, foon pù taku! ³⁰Tan à Apudyus wi chinaychayaw

na achakchakrantau ta awi, nangulinonà Jesus tinaku wi impapatoyyu ta nangipailansaanyun siya ta kros. ³¹Ad impangatun Apudyus à Jesus ta apot ta chiwawanna ad langit à Ap-apu ya Sumaraknib. Iningwan Apudyus losan na anchanaya ta mawayaantaury kanà Israel wi mamfafawi ta mapakawan na fasurtau. ³²Ad à chiani wi apostoles, istikuwanni wi tuttuwa losan chachi, ya istikuwan akon Ispiritun Apudyus, wi na Ispirituna, siyan adchon Apudyus à makarong-ag ta sinuy mamatin siya.”

³³Na nangngoran chachi kukunsisar ta imfakacha Pedro, naam-amod na og-otcha, wi pionchay mamatoy an chicha. ³⁴Ngim summiad na osa wi Gamaliel na ngachanna. Fariseo à Gamaliel, wi siyan osay mangitudtuchu ta Lintog Moses, ya lispituwon na losani takù siya. Impaiparawanan apostoles, tan awad na ifakana ta chachi fufurunnay nangangatu. ³⁵Niparawa pun na apostoles, nan-ukud à Gamaliel, “Susunud-uy kanà Israel, masapur an-annachanyun oyyoonyu ta anchanayay taku. ³⁶Chongronyu yan na iyalig-u. Na sin-arkawan, iningkaw na osay larai wi nangngachan à Teudas. Impangatunan long-agna wi opat kasut na takuy summurut an siya. Ngim napatoy à Teudas, ad nafuar losan na takuna, siyan maid tummuruyan na sachi.

³⁷“Narpas ad na sachi, wi timpun na nampalistaan na taku, iningkaw akò Judas wi iGalilea. Ad à Judas, inawisna kon achuy taku à summurut an siya, ngim napatoy ako, siyan nafuar akon losani takuna.

³⁸“Siyan na sana, na ifakà an chiayu, maid kuma oyyoontaun chicha. Tan nu somsomò yakan takun narpuwan na oy-oyyooncha ya itudtuchucha, kapilitan miyisu ta chachi uchum wi achi pu mituruy. ³⁹Ngim nu Apudyus na narpuwan na oy-oyyooncha, kattoi achitau pu makaafak an chicha, tan amod à kontraon à Apudyus!”

Sachi ad pintogchan imfakan Gamaliel, ⁴⁰ad impaayagchan apostoles. Ad impaabchoychà chicha, ad impalitchan asincha mangitudtuchuwan ta mipangkop an Jesus, ad imparufuscha.

⁴¹Ad na apostoles, amod na lagsakcha ta nanaynancha ta chachi kukunsisar tan imfilang Apudyus chichà awad karobfonganchay mapalikatan mipakapun Jesus. ⁴²Ad finikati inturturuychay umoy ta Templo ya foforoy na taku wi mantudtuchu ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus wi siyan impustan Apudyus wi umali ad asnay luta wi manturay.

Chinutukanchan Fumachang Ta Apostoles

6 ¹Ad ummachuachun Judio wi mamatin Jesus. Ad iningkaw nallilliluyan na sikuchi Judio ta chachi chatuy Judio wi Griego na ukudcha. Ad na ililin na Judio wi Griego na ukudcha, mafayfay-anan anun chachi nafaru wi chokacha ta miwarasan na anoncha ta afigkafigkat.

² Siyan na simpuru ya chuway apostoles, nampamitingcha wi inayakanchan losani fufurunchay mamati. Anancha, “Lawing nu iyakayni wi mantudtuchu ta ukud Apudyus, ta siya iwaaronnin man-iwaras.

³ Siyan na oyyoonyu, chumutuk-ayù pitù lallarai an chiayu à piyaronyu wi akammuyuy titingngilon na Ispiritun Apudyus na somsomòcha ya awad laingcha, ta paifiyangnin chicha na mipangkop ta annaya. ⁴ Tan à chiani, siya ipapuutnin luwaru ya mantudtuchu ta mipangkop an Jesus.”

⁵ Intay-un chachi losani taku na imfakan na apostoles, siyan chinutukanchan pitu. Na osa, Esteban wi impapatinan pammatinan Apudyus, ya mangwa ta pàwan na Ispiritun Apudyus an siya. Na uchumi chinutukancha ko, Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, ya Nicolas, wi losancha mamati an Jesus. À Nicolas, iyAntiokia wi foon pù osay kanà na Judio ngim nakatimpuyug an chicha, ad mamatin Jesus.

⁶ Niparang chachi pitu ta apostoles, siyan na apostoles, impataychan imacha ta chachi nachutukan ad illuwaruwanchà chicha.

⁷ Ad nitudtudtuchun ukud Apudyus, siyan ummachuachun mamati ad Jerusalem. Uray na papachin na Judio, achucha koy namati an Jesus.

Na Natiliwan Esteban

⁸ À Esteban, chakor na fachang Apudyus an siya, ya inadchon ako Apudyus na karobfongana wi mangwà kaskaschaaw à mamadngana ta taku. ⁹ Ngim iningkaw na uchumi Judio wi mallawing an Esteban. Chichan mantitimpuyug ta osay sinagogan na Judio wi ananchay Sinagogan na Niparufus wi Sasannilu. Narpucha ta uchumi ili wi Cirene, Alejandria, Cilicia, ya Asia. Nakasongsongfatchan Esteban, ¹⁰ ngim achicha pu makaafak an siya, tan innadchon na Ispiritun Apudyus na turodna ya laingna wi sumongfat. ¹¹ Siyan apsanchà siya, ad pinasuksukanchan uchumi taku à mangisodsod an siya anani, “Chingngornin annayay taku wi man-ukuukud à lawing mipangkop an Apudyus ya Moses.” ¹² Siyan nasugsukan na taku ta nangngorancha ta sachi. Ya ummog-ot akon pangrakayoncha ya chachi mangitudtuchu ta Lintog Moses. Siyan tiniliwchà Esteban, ad inyoycha ta naarusan na pangpangun na Judio. ¹³ Niparang pun à Esteban ta chachi pangpangu, impaayagcha chachi nanturtulli. Chinog-achog-anchan turtullicha wi mangifaka, “Na annayay taku, kanayun man-ukuukud à lawing mipangkop ta annayay naapudyusan wi Templotau ya Lintogtau wi inyug-is Moses. ¹⁴ Tan chingngornin imfakana wi yam-anon anu Jesus wi iNazaret na annayay Templotau ya faliwana kon ukalitou wi intudtuchun Moses ta awi.”

¹⁵ Sachin imfakacha, ad immomoschoan chachi pangpangù Esteban, ad nab-os na itchurana ta nangiil-ancha, tan namfaliw à isun na fosar na anghel.

Na Imfakan Esteban

7 ¹Sachi ad, inimus na angatuwani pachi an Esteban, “Tuttuwan imfakacha?”

²Ad summongfat à Esteban anani, “Aamma ya susunud, chongronyuna! Na awi ta iningkawan na achakchakrantaüy Abraham ad Mesopotamia wi chaanna pù fumroyan ad Haran, impailà Apudyus wi machaychayaw an siya. ³Ananan Abraham, “Taynam na aagkim ya ilim ta ing-a fumroy ta safali wi ikaw wi ituchù an sia.’

⁴“Sachi ad, lummayawcha Abraham ta sachi ili wi Caldeo, ad ummoycha finumroy ad Haran. Natoy pù amana, nan-atunon Apudyus chicha ad sachin ummaliyancha ta annayay iniliyantau ta sana. ⁵Na sachi timpu, maid impain-üwan Apudyus an Abraham à uray sin-aliwog. Ngim impustan Apudyus an siya wi chumtong na padcha wi maatod losan na annayay Palestine an siya ya kanàna. Ngim chaan pun umanà na asawan Abraham ta nangipustaan Apudyus ta amaschin siya.

⁶“Amasnan impaakammun Apudyus an Abraham: ‘Chumatong na padchay taynan na kanànun annayay luta ad umoycha ta achayuy ikaw wi uwan na safali wi taku. Ad sachin mansaniluwancha ya mapalikatancha ta unog na opat kasuti tawon.’ ⁷Ad imfakan ako Apudyus an Abraham, ‘Ngim kuisò chachi manginsanilu ta kanànu, ad nu marpaschi, miparufuscha wi mangulin ta annayay luta, ta asnan manaychayawanacha asin an saon.’

⁸“Na sachi ko, imfakan Apudyus an Abraham wi masapur mamarkaan na lallarai à singyar. Na sachi wi singyar, ifakana wi patiyoncha wi oyyoon Apudyus losan na impustanan chicha. Sachi ad, minarkaan Abraham na anàny Isaac ta awarun padchana. Isuna kon iningwan Isaac ta niyanaan na anàny Jacob. Ad à Jacob, minarkaana ko chachi simpuru ya chuway anàny lallarai, wi chichan narpuwantau.

⁹“Na chachi narpuwantau wi aannà Jacob, amod na aposcha ta sunudchay uchichi wi Jose, siyan ingnginachà siyà mansanilun na iyEgipto. ¹⁰Ngim finadngan Apudyus à Jose ta losani likatna. Innadchon Apudyus na laingna ya achawiyany mamfaru. Siyan kapu ta amaschi, naragsak na Alin na iyEgipto an siya, ad chinutukanà siyà mamfifinnachur ad Egipto, ya siyan naadchan à mamiyang ta foroyna ya od-ochonna.

¹¹“Na sachi timpu, naingkin losani ili ad Egipto, ya uray ako ad Canaan wi iningkawan Jacob ya chachi uchumi kanàna. Napalikatan na losani taku ta sachi timpu, wi maid pu manùmunan na achakchakrantaü anoncha. ¹²Chingngor pun Jacob wi awad na maan ad Egipto, impaligwatnan aannàna ta umoycha manùmun ad aschi. Ad sachin chamuy ummayan na achakchakrantaud Egipto. ¹³Na pigwan na

ummayanchad Egipto, impaakammun Jose na long-agna ta susunudna, tan foon pù immatunanchà siya. Ad sachi kon nangakammuwan na Ali ta familyan Jose. ¹⁴Ad impaayag Jose na susunudna ya amachay Jacob, ya losani familyacha, ta umalicha losan ad Egipto fumroy.

¹⁵“Siyon ummoycha Jacob ad Egipto wi pitumpuru ya liman filangcha, ad aschi kon nan-ootoyancha. ¹⁶Na natayan chachi achakchakrantau, inyoy na aannàchan lachagcha ad Sikem à milofon ta sachi nilobnan Abraham. Sachin lofon wi nginin-an Abraham ta aannà Hamor.

¹⁷“Ad kummanakanà na achakchakrantau ad Egipto, siyan ngangani chumatong na timpu wi mangipauliyan Apudyus an chicha ta annayay ikawtau, wi sachin impustana an Abraham. ¹⁸Nansukasukat ad na aaliali ad Egipto, siyan manturay na osay Ali wi foon pù akammunan iningwan Jose ta sin-arkawan. ¹⁹Sinilifan na sachi Ali na achakchakrantau, ad pinalikatana chicha wi impapilitna paifallun abfufùnag wi anàcha ta matoycha.

²⁰“Na sachi timpu, niyanà na osay larai wi Moses wi mamfarun itchurana. Intarun inanà siya ad foroycha ta turuy furan. ²¹Narpas pun na turuy furan, nipapilit wi intarucha ta ikid na chawwang ad tinaynanchà siya. Ad à siya, inchasan na fafarasang wi anà na Ali, siyan innarana, ad tinangkonna. ²²Ad nitudtuchun Moses na losani kinarang chachi iyEgipto, siyan nichayaw à Moses ad aschi Egipto kapu ta laingna wi man-ukud ya mangwaana ta ustü.

²³“Naopatpuru pun na tawon Moses, simsimònna wi umoy makafurfurun ta chachi chokanay kanà Israel nu sinun màràwan chicha. ²⁴Ad innilanan osan chicha wi palikatan na osay iyEgipto. Ummoyna finadngan, siyan imfarosna ad pinatoynan sachi iyEgipto. ²⁵Anan pun Moses nu maawatan na fufurunna wi siyan chinutukan Apudyus à mangilayaw an chicha ad Egipto, ngim foon pù naawatancha.

²⁶“Tan nafikat pun, inchasan Moses na chuway chokanay kanà Israel wi nampatoy. Ad ingkimauna chicha, wi anana, ‘Fufurun, taayuko mampatoy, wi mansunud-ayu?’

²⁷“Na lummuki, intüyudnà Moses ad anana, ‘Sinun namilin an sià mallintog an chiani? ²⁸Winnu piomi patoyonà, wi isun na namatayam ta sachi iyEgipto ad karabyan?’

²⁹“Na nangngoran Moses ta sachi, ummogyat tan naakammun iningwana, siyan ummawid ta achayuy ili wi Midian. Nangasawad aschi ya chuwan anàchay larai.

³⁰“Lummaus pun na opatpuruy tawon wi iniingkawan Moses ad Midian, ad nangkagkaay à Moses ta ikaw wi maid pu chanum, wi achani ta sachi filig wi Sinai. Sachin nangil-ana ta osay imong wi kumilakilab wi nangkakawan anghel Apudyus ta sachi apuy. ³¹Ad nataag à Moses wi mangila, siyan ummachani ta imoschoana, ad chingngornan kinga

wi narpu ta apuy, wi kingan Apudyus. ³²Anana, ‘Saon à Apudyus wi chinaychayaw na aappum wi Abraham ancha Isaac ya Jacob.’

“Na nangngoran Moses ta sachi, namayogpog ta ogyatna ya foon pù pionay mangila. ³³Ad anan Apudyus an siya, ‘Aanom na sapatu nu tan naapudyusan na sanati ikaw wi summisiacham. ³⁴Inniilà wi napalikatan na takù ad aschi Egipto. Chingngor-un akaagcha wi kaasicha. Siyan ummaliyà wi mangilayaw an chicha. Mangulinò sia, Moses, ad Egipto ad oyyoom na ifakà.’ ”

³⁵Inturuy Esteban, wi anana, “À Moses, linawing na achakchakrantaù siya, tan na imfakacha, ‘Sinun nangatod ta karobfongam à sian man-apuni ya manguis an chiani?’ Ngim kattoi siyan chinutukan Apudyus à apucha wi mangilayaw an chicha. Ya nafadngan à Moses ta sachi anghel wi innilana ta kawan na kummilakilab wi imong.

³⁶“Ad illayaw Moses na achakchakrantaù ad Egipto. Achun iningwanay kaskaschaaw ad aschi Egipto ya uray na chummormangancha ta fayfay wi ananchay Manchilaag. Ya achu kon iningwana, wi maid pu karobfongan na uchumi takuy mangwa, ta nangiyayanan chicha ta sachi ikaw wi maid pu chanum. Na nangkagkagkaayancha ta sachi, ummoy à opatpuruy tawon. ³⁷Intudtuchun Moses ta achakchakrantaù, wi mangifaka, ‘Awad na osay ifaun Apudyus wi profeta ta kanàtaù, wi isun saon.’ ³⁸À Moses, siyan nakaukuchan na anghel ta sachi filig wi Sinai ta nangawatana ta lintog Apudyus. Ad intudtuchun Moses ta achakchakrantaù na lintog ta nangkagkagkaayancha ta sachi ikaw wi maid pu chanum. Na intudtuchunad aschi, sachin mangakammuwantaù ta mafiyakantaù ing-ingkana.

³⁹“Ngim na achakchakrantaù, foon pù patkonchà Moses wi siya kay pionchan mangulin ad Egipto. ⁴⁰Na sachi, nanakachà Moses ta filig wi Sinai nakaukud an Apudyus. Ad na maichana, imfakan na taku ta panguruy sunudnay Aaron, anancha, ‘Mangwaà apudyustau ta chichan mangipangun chitau, tan maid pun akammutau nu sinun nàwan Moses wi nangiparawan chitau ad Egipto.’

⁴¹“Sachi ad, iningwachan sinanfaka ta awad mamàilà chaychayawoncha. Impartiyancha ya naragsakcha ta iningwacha wi apudyuscha nu.

⁴²“Sachin nan-awichan Apudyus an chicha. Tinaynanan achakchakrantaù ta chaychayawonchan farangnay pioncha, wi uray fituwon ya init winnu furan. Awad na imfakan Apudyus an chicha wi inyug-is na profeta ta awi, wi anana,

‘Chiayuy kanà Israel, na sachi opatpuruy tawon
wi nangkagkagkaayanyu ta sachi ikaw
wi maid pu chanum,
foon pù saon na impartiyanyu.

Foon pù saon na chinaychayawyu,
 43 tan finuudyun sachi sinanforoy
 wi iningkawan na sinan-Apudyusyu wi Moloch.
 Chinaychayawyu kon sachi fituwon Refam
 wi inapudyusyu ko.
 Chichan iningwayu à chinaychayawyu wi foon pù saon.
 Siyan iparufus-un maiyoyanyu
 ta achayuy luta wi mar-usan ad Babilonia.’ ”

44Inturuy Esteban, wi anana, “Na nangkagkagkaayan na achakchakrantau ta sachi ikaw wi maid pu chanum, uray foon pù Apudyus na chinaychayawcha, awad an chicha na isù foroy wi iningwan Moses à mammammoancha an Apudyus. À Apudyus na nangifaka wi oyyoon Moses na sachi, ya intudtuchuna kon inyòoyanay nangwa wi inusarnan uglit na animar ya luput. 45Natoy pù Moses, Josue na nisukat an siya. Ya sinuy ummayan na achakchakrantau, finuudchan sachi isù foroy wi foroy Apudyus. Na sachi timpu, finadngan Apudyus na achakchakrantau wi mangiparyaw ta sinumani iningkaw ad Canaan, ta man-uwana na achakchakrantau. Ad inyalichad asna na sachi isù foroy, ad asnan iningkawancha ingkana ta timpun David. 46Tuttuway inay-ayat Apudyus à David, ya inchaw David an Apudyus à miparufus à siya à mangwà afaruan à foroy Apudyus, ta awad manchaychayawanchan siya, wi siyan Apudyus wi chinaychayaw na aputaay Jacob. 47Ngim foon pù David na imparufus Apudyus wi mangwa ta sachi foroy, tan anànay Solomon.

48“Ngim à Apudyus wi angatuwan, foon pù foroy wi ingwan na takun ingkawana; tan inyug-is na profeta ta awi na ukud Apudyus, wi anana, 49-50 ‘Langit na tumùchuwà wi manturay,
 anan Apudyus.

Ya annay lutan kukuschà.

Ad in-inonyuy mangwà ustuy ingkawà?

Tan à saon, iningwà losan!

Siyan maid pu in-inonyu wi mangwà ingkawà.’

51“Amod na kinatangkinyu!” anan Esteban. “Uray Judioayu, achiyu pu patkon à Apudyus, ya achiyu pu ko chongron na ifakana! Ya achiyu pu pu patkon na Ispirituna; achogkaanyu kan chachi achakchakrantau ta awi, 52tan maid pu osà profeta foon pù pinalikatan na achakchakrantau! Pinatoycha chachi profetas wi finaun Apudyus wi mangifaka mipangkop ta umaliyan na anànay Jesus wi maid fasurna. Ad ummali pun à Jesus, impatiliwyù siya ad pinatoyyu ko. 53Chiayu kon naadchan na lintog Apudyus wi intudtuchun na aangehes, ngim achiyu pu ko patkon!”

Na Namatayanchan Esteban

54Na nangngoran chachi pangpangu ta imfakan Esteban, nangamiamiwcha ta og-otcha. 55Ngim à Esteban, nakarong-ag na

Ispiritun Apudyus an siya. Nantangad ad langit ad innilanan sumilingan na kinafarun Apudyus. Ad innilana kò Jesus wi awad ta apot ta chiwawan Apudyus. ⁵⁶“Ilanyu,” anan Esteban. “Niwanit ad langit ya anchi Jesus wi namfarfalin taku wi awad ta apot ta chiwawan Apudyus!”

⁵⁷Ad na pangpangun na Judio, impupchan ingacha, ad nampauycha ta achicha pu chongron na ifakan Esteban. Ad kinankanaschay manòman siya, ⁵⁸ad kinuykuychà siya ta ikid na ili. Na takuy nallastug mipangkop an siya, imfanatchan agwan na silupcha ta sangwanan Saulo, wi siyan osay pangatcha. Ad pinisongchà siya. ⁵⁹Na namisopisonganchan Esteban, nalluwarù siya wi anana, “Apu Jesus, aram na achawong-u!” ⁶⁰Ad nampalintumong à siya, ad chinakornan kingana wi mangifaka, “Apu, achim pafasuron chicha ta annay oyyooncha.” Sachin imfakana, ad natoy.

8 ¹⁻²Ad à Saulo, siyan osay nangiparufus ta namatayanchan Esteban.

Pinalikatan Saulo Na Mamati

Na sachi, iningkaw na uchumi Judio wi ustun somsomòchan Apudyus. Amod na nangichomchomanchan Esteban, ad illofoncha. Ad na sachi padcha wi natayan Esteban, nilukin mapalikatan na mamati ad Jerusalem. Siyan niwartàcha ta ailiili ta provinsiya wi Judea ya Samaria. Ngim na apostoles, foon pù lumayawchad Jerusalem.

³Ad à Saulo, isagna palikatan na mamati ta iwarangcha, wi lon-ona chicha pakuykuy ta foroycha ad impaifarudna chicha, uray fufai ya larai.

Nitudtuchun Mamfaruy Chamag Ad Samaria

⁴Na chachi niwartà wi mamati, itudtutuchuchan chamag mipangkop an Jesus ta sinumani umayancha. ⁵À Felipe, ummoy ta osay ilid Samaria à mantudtuchu ta takud aschi wi tuttuway Jesus na Cristu wi impustan Apudyus wi umali. ⁶Naamuamung na taku wi nanangngor ta imfakana. Ad na nangil-ancha ta kaskaschaaw wi iningwana, naschaawcha. ⁷Imparyawnan aran wi farfaray na ad-adchuwani taku, ad nampauy na aran ta lummawaancha. Inaanna kon ayayong ya pilay na ad-adchuwani taku, ⁸siyan naragsak na taku ta sachi ili wi Samaria.

⁹Iningkaw ako ta sachi ili na osay larai wi Simon na ngachanna. Ad mangwamangwà kaskaschaaw à mataakan na takud Samaria ta sarumangkana. Imfakana wi siya nun osay pangat tan annan karobfongana. ¹⁰Siyan losani taku ta sachi, uray sinuy kinasasaadcha, natataagchan siya. Anancha, “Awad tuwan siya na chakorani karobfongan Apudyus.”

¹¹Kapu ta nafayag na nangipail-ana ta kaskaschaaw ta chachi taku, chichingngorchà siya. ¹²Ngim na chummatngan Felipe, intudtuchun Felipe ta taku na mamfaruy chamag wi mipangkop ta Manturayan

Apudyus ya mipangkop an Jesu Cristu, ad pinatin na takun intudtuchuna, ya nampafunyangchay lallarai ya fubfufai.

¹³Uray akò Simon, namati ko, ad nafunayakan pun, nitun-ud an Felipe. Ad nataag à Simon wi nangiila ta losani kaskaschaaw wi iningwan Felipe.

¹⁴Chingngor pun na apostoles ad Jerusalem wi pinatin na takud Samaria na ukud Apudyus, imfaunchà Pedro an Juan ta sachi.

¹⁵Chummatongcha pun, illuwaruwanchan chachi mamati, ta umalin Ispiritun Apudyus makarong-ag an chicha, ¹⁶tan uray nafunyakancha ta ngachan Apu Jesus, chaan pu umalin Ispiritun Apudyus an chicha. ¹⁷Sachi ad impataycha Pedro an Juan na imacha ta chachi mamati ad siyan ummaliyan na Ispiritun Apudyus wi makarong-ag an chicha.

¹⁸Ad innilan pun Simon wi nakarong-ag na Ispiritun Apudyus ta chachi mamati, ta nangipatayan na apostoles ta imachan chicha, impailanan pilak an Pedro ya Juan, ¹⁹wi anana, “Adchanà akò karobfongà ta uray sinuy mangipatayà ako ta imà, makarong-ag akon Ispiritun Apudyus an siya.”

²⁰Anan Pedro an siya, “Mifallua kuma ad infierno, wi mitapi kon pilaknu, tan anam pun nu mafalini ngin-am na adchon Apudyus, wi achi pu mangin-an! ²¹Achia mifibfiyang ta annay iwaarni mipangkop an Jesu Cristu, tan foon pù ustun somsomònun Apudyus. ²²Siyan ifafawim na lawingi somsomònu, ya man-ochaw-an Apudyus nu mafalin pakawanonan safali wi simsimmònu. ²³Tan akammù wi amod na aposnu ya isù nifafarud-a ta fasurnu.”

²⁴Siyan anan Simon ancha Pedro an Juan, “Ipangngaasiyu ta iluwaruwanà, ta achi pu màwan amaschi wi imfakayun saon.”

²⁵Tinistikuwancha pu Pedro an Juan na mipangkop an Jesu Cristu ta takud aschi, nangulinchad Jerusalem. Na nangulinancha, intudtuchuchan Mamfaruy chamag mipangkop an Jesus ta ailiilid Samaria wi innoycha.

Na Namatiyan Na Osay iyEtiopia

²⁶Imfakan na osay anghel Apudyus an Felipe anani, “Lumigwat-a umoy ta arsa wi marpud Jerusalem wi umoy ad Gaza.” (Na sachi arsa, nangoy ta ikaw wi maid pu chanum.)

²⁷Siyan lummigwat à Felipe ummoy ta arsa ad sinib-atnan kalisa wi nallukanan na osay nangatuy upisyar, wi mamangchon ta pilak Candace wi Ali ad Etiopia, wi narpud Jerusalem ummoy nakachaychayaw an Apudyus ad lumayaw umoy ad Etiopia. ²⁸Na nallurugkanana, fasafasaonan Ukud Apudyus wi inyug-is na profetay Isaias ta awi.

²⁹Ad anan na Ispiritun Apudyus an Felipe, “Ing-a umachani ta sanati nallurukan.” ³⁰Ad nanodchà à Felipe. Ummachani pù Felipe ta kalisan na sachi iyEtiopia, chingngorna wi fasafasaonan inyug-is na profetay Isaias. Ad inimus Felipe, “Maawatam na sanati fasfasaom?”

³¹Summongfat, “In-inò wi mangakammu nu maid pu mangitudtuchun saon nu sinun pionay ifaka?” Sachi ad, imfakanan Felipe ta makarukan an siya. ³²Na sachi finasana, anana,

“Isù pannilù siya wi maparti.

Isun akon anà na pannilu wi foon pù kuminga ta mangaanancha ta chutchutna.

Amaschin nàwa ta namalikatanchan siya.

³³Nafainan à siya,

ya foon pù ustun nanguisanchan siya.

Maid miyisuwan na kinarawing na ingwan na asintatakuna, tan pinatoychà siya.”

³⁴Ad inimus na larai an Felipe, “Na sachi profeta, long-agnan ug-ugkuchona winnu safali wi taku?”

³⁵Ad illukin Felipe wi mantudtuchun siya ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus, wi Jesus kattò na ug-ugkuchon na sachi profeta.

³⁶Na nallurugkanancha, nichaumcha ta annan chanum, siyan anan na iyEtiopia, “Annat na chanum. Mafalini mafunyananà ta sana?”

³⁷Ad anan Felipe, “Oo, mafalin nu tuttuway mamatian Jesus.”

“Oo, mamatiyà,” anana. “Patiyò wi à Jesu Cristu, siyan anà Apudyus.”

³⁸Sachi ad, impaillongnan kalisana, ad lummogsadcha nallunong ta chanum, ad finunyanan Felipe siya.

³⁹Na lummoswaanancha ta chanum, illayaw na Ispiritun Apudyus à Felipe, ya maid pu asin ilan na sachi iyEtiopia an siya. Ngim inturuyna ko kay ta umayana, wi naragsak. ⁴⁰Ad à Felipe, nachanatong ad Azoto. Ad intudtuchunan Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus ta ailiili, ingkanà chummatong ad Cesarea.

Na Namatiyan Saulo An Jesus

Apost 22:6-16; 26:12-18

9 ¹Ngim à Saulo, pumigsapigsan mamalikatana ta chachi mamatin Apu Jesus wi pionay mapatoycha. Sachin ummayana ta Angatuwani Pachi ²ta mampàwà kasuratan ta chachi mangipangpangu ta sinagogan na Judio ad Damasco, wi annan karobfonganay mantiliw ta sinumani takuy mamatin Jesus, uray fufai ya larai, ta ipagkulinna chichad Jerusalem.

³Chanchanicha pun Saulo ad Damasco, nammaag nasiling à Saulo ta linang wi narpu ta langit. ⁴Nalitwad à siya ad chingngornan kinga wi anana, “Siay Saulo, tammakò saon parpalikatan?”

⁵“Sinua, Apu?” anan Saulo.

Ad summongfat na kumminga, “Saon à Jesus, wi parpalikatam ta mamalikatam ta anchanay mamatin saon. ⁶Fumangon-a ta ing-a ta ili, ad mifakan sia ad aschi na masapur wi oyyoom.”

⁷Na fufurun Saulo wi nitun-ud an siya, ummagsadcha. Natataagcha tan chingngorchan sachi kumminga, ngim maid pu innilachà taku. ⁸Sachi ad, fummangon pù Saulo, nanchiyat ad achi pu makaila tan nakurap. Siyan iniwidchà siya inyoy ad Damasco. ⁹Naatluy padchan nakurapan Saulo, ya maid nangnanganana ya umin-inumana ta sachi turuy padcha.

¹⁰Iningkaw ad Damasco na osay mamatin Jesus, wi Ananias na ngachanna. Impailà Apu Jesus an siya ta in-inopna, wi nangifaka, “Ananias!”

“Apu, sinun ifakam?” anan Ananias.

¹¹Ad anan Apu Jesus an siya, “Lumigwat-a, Ananias, ta ing-a ta foroy Judas wi awad ta arsa wi ananchay Linchongan. Anapom ta sachin osay takuy iTarso, wi Saulo na ngachanna, wi malluwaruwaru ta sana. ¹²Tan impain-inop-un siya wi umalin osay larai wi Ananias na ngachanna ta ipataynan imanan siya ta maaan na kurapna.”

¹³Summongfat à Ananias wi anana, “Oo, Apu, ngim achun takuy nangisturyan saon ta mipangkop ta arwingani iningwana, tan pinarpalikatanan takum ad Jerusalem. ¹⁴Ad na pangkop anun ummaliyanad asnay Damasco, tiliwonà chiani losan wi mamatin sia, tan nampàwà surat na angatuwani pachi wi mangiparufus ta maniliwanan chiani.”

¹⁵Ngim anan Jesus an siya, “Ing-a kay, tan chinutukà à siyà mansilfin saon à mangipangkor ta mipangkop an saon ta tuturay, ya chachi foon à Judio, ya uray chiayuy Judio. ¹⁶Ya ipaakammù akon siyan losani mapalikatanan kapu ta mangipaakammuwanan saon.”

¹⁷Sachi ad, lummigwat à Ananias ummoy ta foroy Judas ad inchanan Saulo. Impataynan imanan siya ad anana, “Sunud-uy Saulo, à Apu Jesus na nangifaun an saon, wi siyan innilam ta arsa ta ummaliyam ad asna. Finaunnà saon à mangipatay ta imà an sia ta maaan na kurapnu, ad umalin Ispiritun Apudyus makarong-ag an sia.”

¹⁸Sachi ad, lininan Saulo wi naaan na arusisì na atana, ad mafalini makaila. Sachi ad, lummigwat, ad nafunyakan. ¹⁹Narpas pun na sachi, nangan à Saulo ad ummoschor.

Nantudtuchù Saulo Ad Damasco

Nafayag à Saulo ad Damasco wi iniingkaw ta chachi mamatin Jesus. ²⁰Ad ummoy à siya ta sinagogan na Judio nantudtuchù mipangkop an Jesus. Anana, “Siyan anà Apudyus.”

²¹Nataag na nangngor, ad inimuscha, “Foon ayà siyan namarpalikatanan ta chachi mamatin Jesus ad Jerusalem? Na pangkopnay umalid asna tiliwona chana mamati ta iyoy nad Jerusalem isangu ta chachi pangpangun na papachi!”

²²Ngim à Saulo, pummigpigan pinagtudtuchuna mipangkop an Jesus. Na chokanay Judio ad Damasco, achicha pu makasongfat kapu ta

kinaraing Saulo wi mangistiku an Jesus, wi siyan impustan Apudyus wi manturay.

²³Lummaus ad na achuy padcha, nantuturag na uchumi Judio nu sinun oyyoonchà mangtoyanchan Saulo. ²⁴Sachi ad finangafanganchan losani liwangan na ili ta pinadcha ya linafi ta patoyonchà Saulo. Ngim iningkaw na nangiyakutimtim an Saulo ta puranun na Judio. ²⁵Siyan na osay lafi, inyoy na fufurun Saulo à siya ta chingching na ili. Ad inyinchayuncha ta lasin na chingching.

Na Nangulinan Saulo Ad Jerusalem

²⁶Ad nangulin à Saulo ad Jerusalem. Na chummatngana, pionay miyamung ta chachi mamati, ngim ummogyatchan siya tan foon pù tuttuwaoncha wi mamati siya. ²⁷Ngim finurnan Bernabe à siya ad inyoyna ta awachan na apostoles, ad inisturyanan nangil-an Saulo an Apu Jesus ta arsa wi umoy ad Damasco. Insuplikarna losan na imfakan Jesus an Saulo, ya kinaturod Saulo wi nangitudtuchu mipangkop an Jesus ad Damasco.

²⁸Sachi ad imfilangchà Saulo à furuncha, siyan iningkaw an chicha nantudtuchu ad Jerusalem. Ya maid pu ogyat Saulo wi mantudtuchu mipangkop an Apu Jesus. ²⁹Nakaug-ugku ya nakais-isì ta chachi Judio wi Griego na ukudcha. Ad pionchay mamatoy an siya.

³⁰Na nangakammuwan na fufurun Saulo ta puranucha, inyoychà siya ad Cesarea, ad pin-oychà siya ad Tarso wi sikuchi ilina.

³¹Na sachi timpu, maid mapalikatan na chachi mamatin Jesus ta ailiilid Judea ya Galilea ya Samaria. Ad kapu ta fachang na Ispiritun Apudyus, pummigsapigsan pammatacha ya ummachuachun mamati, ya mafainchay manurngasing ta pion Apudyus.

Na Fummadngan Pedro Ta Takud Lidda Ya Joppe

³²À Pedro, nan-attuattun ta ailiili wi awachan na mamati, siyan na osay padcha ummoyna fisitaon na takun Apudyus ad Lidda. ³³Inchasanad aschi na osay larai wi Eneas na ngachanna. À Eneas, ummoy à waruy tawon na achina pun makaligwatan ta ofogna tan naayayong.

³⁴Siyan anan Pedro an siya, “Eneas, paimfakon Jesu Cristù sia. Lumigwat-a ad luutom na ofognu.”

Ad nasaryun lummigwat à Eneas. ³⁵Innilan pun na takud Lidda ya Saron à siya, namatacha losan an Apu Jesus.

³⁶Ad Joppe, iningkaw na osay fufai wi mamati, wi Tabita na ngachanna. (À Dorcas na ngachanna ta Griego wi ukud, wi na miningna, ugsa.) Mamfarun ining-ingwana, ya ad-adchuwan na kakapus wi finadngana. ³⁷Na sachi timpu, nasakit à Tabita, ad natoy. Inamoschan lachagna ad imfanatcha ta ngatuy kuwartun na foroyna.

³⁸ Chingngor pun na mamati wi awad à Pedro ad Lidda wi achanid Joppe, imfaunchan chuwa umoy mangayag an Pedro wi anancha, “Awaynu ad ta intaud Joppe.”

³⁹ Ad nifurun à Pedro an chicha. Chummatongcha ad, inayakanchà siya ta kuwartun na foroy Dorcas wi nifanatana. Ad nakaam-ammung na man-afaru an Pedro. Asiiifilcha wi nangipaila ta luput wi chinait Dorcas ta atattakuna.

⁴⁰ Ngim imparawan Pedro chicha, ad nampalintumong wi malluwaru an Apudyus. Sachi ad, nansakung ta natoy, ad anana, “Tabita, fumangon-a!”

Ad chiniyatnan atana, ad na nangil-anan Pedro, fummangon.
⁴¹ Inognan Pedro na imana ad impasiadna. Ad inayakana chachi mamati ya chachi nafaru, ad impailana wi ummulu natakù Tabita.

⁴² Nanchinamag na sachi nàwa ta losani takud Joppe, ad ummachun mamati an Apu Jesus kapu ta sachi nàwa.

⁴³ Ad iningkaw à Pedro à nafayag ad Joppe ta foroy Simon, wi na iwaar Simon, mamangwà larat.

Naayakan À Pedro Ad Foroycha Cornelio

10 ¹ Iningkaw ad Cesarea na osay larai wi nangngachan Cornelio. Siyan kapitan na singkasuti surchachu wi Romano wi narpuchad Italia. ² Uray foon à Judio, nangApudyuscha Cornelio wi simfaryan. Losancha chaychayawon à Apudyus, ya achu kon inadchona wi fachang ta kakapus wi Judio, ya kanayuncha malluwaru an Apudyus. ³ Ar-arkaw pun ta osay padcha, iningkaw na impain-inop Apudyus an Cornelio. Innilanan osay anghel Apudyus wi linumnò ta foroyna, wi anana, “Cornelio!”

⁴ Immomoschoan Cornelio na anghel ta ogyatna, ad anana, “Oo, Apu, sinun ifakam?”

Ad anan na anghel, “Chingngor Apudyus na luwarum ya akammuna kon kaasim ta kakapus, ad som-osom-onà sia. ⁵ Umifaun-à umoy ad Joppe mangayag ta osay larai ad aschi wi mangngachan à Simon Pedro. ⁶ Awad ta foroy na osay Simon wi na foroyna achani ta fayfay. Na sachi Simon, mamangwà larat na iwaarna.”

⁷ Narpas pun wi imfakan na anghel na sachi, lummayaw. Ad inayakan Cornelio na chuway saniluna ya osay surchachuna wi siyan fachang Cornelio wi chinaychayawna kò Apudyus. ⁸ Inisturyan Cornelio an chicha losan na inin-inopna achinaot ifaun à chicha ad Joppe.

⁹ Nafikat pun ta nanadcharanan na turuy nifaun, ummachanicha ta ili wi Joppe, ad niyaspur wi ummoy à Pedro nalluwaru ta sachi mamatù ta tanapi tabfungan na foroy. ¹⁰ Ad nafitil wi pionay mangan ngim chaan pù mautun maan. Na nangisakanaanacha ta manganana iningkaw na impain-

inop Apudyus an siya. ¹¹Inin-inopna wi niwanit ad langit ad iningkaw na isù arway uros wi nifufuy-ug wi chumòchdora ta luta. ¹²Ad na iningkaw ta sachi uros, nan-ob-ofot wi man-àachap, wi na uchum, mipalit à anon na Judio.

¹³Ad chingngor Pedro na kumminga, wi anana, “Pedro, fumangon-a ta partiyom na piomi anon!”

¹⁴Summongfat à Pedro wi anana, “Foon, Apu, tan nanipud ta niyanaà, maid pu in-innan-ù ischà paniyawonni wi Judio.”

¹⁵Asin ako nan-ukud na kummingad langit, anana, “Pedro, achim anan wi paniyaw na maan, tan ifilang Apudyus losan na maan à mamfaru.”

¹⁶Nàwan sachi namitlu, ad mipagkulin na sachi ad langit.

¹⁷Som-osom-on pu Pedro nu sinun mining na sachi inin-inopna, chummatong ad Joppe chachi taku wi finaun Cornelio. Inchasancha pun na foroy Simon, ¹⁸inimuscha nu awad mangilinà nangngachan à Simon Pedro.

¹⁹Na manom-asom-an Pedro nu sinun mining na impain-inop Apudyus an siya, imfakan na Ispiritun Apudyus an siya, “Pedro, awad na turuy laraid chora wi manganap an sia. ²⁰Siyan man-osog-a ya achia manchuwachuwa wi mifurun an chicha, tan saon na nangifaun an chicha.”

²¹Sachi ad nan-osog à Pedro, ad imfakana ta chachi lallarai, “Saon na anaponyu. Sinun ifakayu?”

²²Ananchay summongfat, “À Cornelio wi kapitan na susurchachu, siyan nangifaun an chiani. Mamfarun sachi apuni wi Cornelio, wi chaychayawonà Apudyus. Lispituwon na Judiò siya. Imfakan na osay anghel Apudyus ta paayagnà sia ta chongrona nu sinun itudtuchum an siya.”

²³Chingngor pu Pedro na imfakacha, minangilinà chicha ad ummiyancha.

Nafikat pun, nakaligwat à Pedro an chicha, ya nifurun akon uchumi mamati wi iJoppe. ²⁴Asin pu nafikat, chummatongchad Cesarea wi nanguullayanca Cornelion chicha. Iningkaw akon uchumi inayakan Cornelio wi aagkina ya fufurunna.

²⁵Na linumnoan Pedro ta foroy, nampalintumong à Cornelio ta sangwanana wi manayaw an siya.

²⁶Ngim anan Pedro, “Sumiad-a, tan man-isutay losan taku.”

²⁷Summiad à Cornelio ad nan-ug-ugkudcha ta linumnoanacha ta foroy, ya achun takuy inchasan Pedro wi naarus. ²⁸Ad imfakan Pedro an chicha losan, “Chiayuy foon à Judio, inaagkammuyu wi mipalit na makafurfurun-ani wi Judio ta takuy foon à Judio; uray na lumnoanni ta foroyyu, mipalit, tan siyan osay lintogni. Ngim impaakammun Apudyus an saon wi maid pu arwingan na makafurfurnà an chiayuy foon à Judio.

29 Ad sachin ummaliyà ta nangayakanyun saon wi maid pu isiu, uray foon-ayu pù Judio. Siyan imusò nu taayuko umayag?”

30 Sachi ad, insuplikar Cornelio, wi anana, “Miyapat padchan sana, wi isun na sanay ar-arkaw, nalluwaruwà ta annay foroyni. Ad nammaag ummagsad ta sangwanan-un osay taku wi mammusiling na silupna, 31 ad anana, ‘Cornelio, chingngor Apudyus na luwarum ya sosom-onan kaasim ta kakapus; 32 siyan umifaun-à umoy ad Joppe mangayag ta mangngachan à Simon Pedro, wi awad ta foroy Simon wi mamangwà larat, wi achanin foroyna ta fayfay.’

33 “Siyan namfaun-à ummali nangayag an sia, ad mamfaru tan inanusami ummali. Ad na sana, awad-ani losan ta chongronnin ipaakammun Apudyus an chiani.”

Na Imfakan Pedro

34 Ad illukin Pedro wi man-ukud, anana, “Sana kan mangawatà wi tuttuway man-iisuwon Apudyus na ayatna ta losani taku, 35 tan uray farangnay taku ta luta, nu chayawon-à Apudyus ya oyyoonan ustu, mitipun an Apudyus. 36 Chingngoryun Mamfaruy Chamag wi impaakammun Apudyus an chiani wi kan-à Israel mipangkop an Jesu Cristu, wi mafalin maurnus na somsom-à na taku mipakapun siya, wi siyan Aputau losan, wi foon pu kà afus na Judio. 37 Akammuyu kon intudtuchun Jesus ya iningwana ta losani sinakup Israel. Illukinan iningwana ad Galilea ta narpasan na nantudtuchuwan Juan mipangkop ta funyag.

38 “Kapilitan wi chingngoryu ko wi inadchon Apudyus an Jesus na Ispirituna ya karobfongana, siyan uray sinuy ummayana, mamfarun iningwana ta taku, ya impaimfagnan nakafarfaray, tan ann-à Apudyus an siya. 39 À chiani wi apostoles, innilanin losani iningwanad Jerusalem ya uchumi ilini wi Israel. Illansach-à Jesus ta kros, ad sachin natayana. 40 Ngim na niyatluw padcha, impaulin Apudyus tinak-à siya, ad impail-à siya ta taku. 41 Ngim foon pù innilan na losani tak-à siya tan chiani kan nangila wi chinutukan Apudyus à mangistikun siya. Ya chianin nakaan akon siya ta ummaliyana natakuwan. 42 Ad imfilinnan chiani ta itudtuchunin Mamfaruy Chamag mipangkop an siya ta losani taku; ya istikuwanni ko wi siyan chinutukan Apudyus à manguis ta losani taku, uray na nanattoy. 43 Ad ako, na losani profetas ta awi, imfakacha wi na losani mamatin Jesus, mapakawan na fasurcha, mipakapun siya.”

Na Nakarong-akan Na Ispiritun Apudyus Ta Uchumi Foon À Judio

44 Na man-ukuukuchan Pedro, sachin nakarong-akan na Ispiritun Apudyus ta losani nanchongor. 45 Na chachi mamati wi Judio wi nifurun an Pedro, wi narpud Joppe, naschaawcha tan uray na foon à Judio,

nakarong-ag akon Ispiritun Apudyus an chicha. ⁴⁶Tan chichingngorcha wi chaychayawon chachi foon à Judio à Apudyus ya mafalini man-ukudchà safali ukud wi foon pù sikud wi ukudcha.

Siyan anan Pedro ta fufurunna, ⁴⁷“Na anchanayay foon à Judio, nakarong-ag na Ispiritun Apudyus an chicha, wi isun chitau, siyan awad lawa mangipalit an chichà mafunyakana?”

⁴⁸Sachi ad imfakan Pedro ta mafunyakancha kapu ta namatiyanchan Jesu Cristu. Narpas pun, tinawichanchà Pedro ta ingkaw yan an chicha.

Na Nansuplikaran Pedro Ta Namatiyan Chachi Foon À Judio

11 ¹Ad na apostoles ya losani mamati wi Judio ad Judea, chingngorcha wi na uchumi foon à Judio, pinaticha kon ukud Apudyus. ²Siyan na nangulinan Pedro ad Jerusalem, na uchumi mamati wi Judio wi mangaadchi mampatungpar ta sikuchi achawiyancha ta foon à Judio, chinillawchà siya. ³Anancha, “Paako pamangili ta foon à Judio wi foon pù namarkaancha, ad nakaan-a kon chicha, ad foon pù imfilangnù lawing!” ⁴Siyan insuplikar Pedro na losani nàwà.

⁵Anana, “Na nalluwaruwà ad aschi Joppe, iningkaw na impaininop Apudyus an saon. Innilà na isù arway uros wi nifufuy-ug wi chummòchdora wi narpud langit, ad nichissu ta sangwanà. ⁶Intollong-un charomna, ad nan-ob-ofot wi man-àachap na iningkaw, wi na uchum, mipalit à anon na Judio. ⁷Ad chingngor-u kon kumminga ta sachi. Anana, ‘Fumangon-a, Pedro. Partiyom na piomi anon!’

⁸“Ngim ummisia anani, ‘Foon, Apu! Tan nanipud ta niyanaà, maid pu in-innan-ù ischà paniyawonni wi Judio.’

⁹“Asin ako nan-ukud na kummingad langit, wi anana, ‘Achim anan wi paniyaw na maan, tan ifilang Apudyus losan na maan à mamfaru.’ ¹⁰Nàwan sachì namitlu, ad nipagkulin na uros ad langit.

¹¹“Ad sachi kon chummatngan na turuy larai ta foroy wi iningkawà. Nifauncha wi narpud Cesarea à nangayag an saon. ¹²Ad impaakammun na Ispiritun Apudyus an saon ta achiyà manchuwachuwa wi mifurun an chicha. Siyan nifurunà an chicha ya nitun-ud akon anchanayay onomi susunudtau. Nichaum-ani pun ad Cesarea, linumnòani ta foroycha Cornelio.

¹³“Ad insuplikar Cornelio an chianin nangil-ana ta anghel ta foroyna. Imfakan anun sachi anghel an siya, ‘Umifaun-à umoy ad Joppe mangayag ta mangngachan à Simon Pedro. ¹⁴Itudtuchunan chiayun masarankifanyuy simfaryan.’

¹⁵“Ad illukì pun wi mantudtuchu, nakarong-ag na Ispiritun Apudyus an chicha wi isun akon nakarong-akanan chitau ta chamu. ¹⁶Ad sachin nangiyakasmò ta imfakan na Aputau wi Jesus, wi anana, ‘Imfunyag Juan na chanum an chiayù singyar na namatiyanyu, ngim safalin ifunyag Apudyus, tan ifunyagnan Ispiritunà makarong-ag an chiayu.’

¹⁷“Siyan nu nangatod à Apudyus ta Ispirituna ta chachi foon à Judio, wi isun akon nangadchanaan chitau ta namatiyantaun Apu Jesu Cristu, sinun kinatatakù nu ipalit-un pion Apudyus wi oyyoon!” anan Pedro.

¹⁸Chingngorcha pun na imfakan Pedro, nat-opcha ad inwarangchay nanillaw an siya, ad chinayawchà Apudyus, wi anancha, “Inadchan ako Apudyus na chachi foon à Judio à wayachay mamfafawi ta maadchancha kò mannaynayuni fiyag!”

Na Namatiyan Na Uchumi iyAntiokia

¹⁹Nanipud ta napatoyan Esteban, naparpalikatan na mamati, siyan niwartàcha. Na uchum, ummoycha ta achayu wi Fenicia, ad na uchum, ummoychad Chipre ya ikad ad Antiokia. Ad imfakafakachan Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesu Cristu ta sinumani umayancha, ngim afus na chokachay Judiò nangifag-ancha. ²⁰Ngim na uchumi mamati wi iChipre ya iCirene, ummoychad Antiokia wi mangipagngor ta Mamfaruy Chamag wi mipangkop an Apu Jesus ta takuy foon à Judio. ²¹Kapu ta annan karobfongan Apudyus an chichay mantudtuchu, ad-adchuwan na takuy namatin Apu Jesus.

²²Chingngor pun na mamatid Jerusalem mipangkop ta namatiyan na foon à Judio, finaunchà Bernabe ad Antiokia. ²³Ad na chummatngana, naragsak ta nangil-ana wi fininchisyunan Apudyus chicha. Ad sinorkagnà chicha ta iturturuychay mamati an Apu Jesus. ²⁴Ad-adchuwan akon nitapi ta chachi mamati, tan mamfaruy takù Bernabe wi patkopatkonan Ispiritun Apudyus ya napigsa kon pammatina.

²⁵Sachi ad, ummoy à Bernabe inanap à Saulo ad Tarso. ²⁶Inchasana pun, nangulinchad Antiokia, ad nakatawoncha ta sachi. Niyamuamungcha ta chachi mamati, wi ad-adchuwan na takuy tinudtuchuwancha. Chachi mamatid Antiokia, chichan chamuy nangachanan à Cristiano.

²⁷Na sachi timpu, chummatong ad Antiokia na uchumi profetas wi narpud Jerusalem. ²⁸Na osa, wi nangachanan à Agabo, ummagsad ta naamungan chachi mamati, ad imfakanan intudtuchun na Ispiritun Apudyus an siya, wi maingki losan na ili ta luta. Ad tummuttuwan imfakana ta timpuy nanturayan Emperador Claudio.

²⁹Siyan chachi mamatid Antiokia, nantuturagcha ta ipaw-itchan fachangcha ta susunudchay mamatid Judea à patingkan na adchoncha. ³⁰Ad finaunchà Bernabe ya Saulo ta awitonchan pilak wi fachangcha losan ta chachi mangipangpangu ta mamati ad Judea.

Naparpalikatan Na Uchumi Mamati

12 ¹Na sachi koy timpu, illukin Ali wi Herod wi mamarpalikat ta uchumi mamatin Jesus. ²Impasiwatnà Jaime wi sunud Juan.

³Inakammuna pun wi naragsak na Judio ta iningwana, impatiliwna kò Pedro. Nàwan naniliwanchan Pedro ta timpun na fiyasta wi nanganancha ta tinapoy wi foon pù naraukan à mampafotar.

⁴Natiliw pun à Pedro, imfarudchà siya wi nasawaranchà onom wi nanguwarcha, wi nasin-oppatcha wi nansinsinnukat. Tan na somsomò Herod, nu marpas na fiyasta, imfistikarona ta sangwanan na Judio.

⁵Siyan nafarud à Pedro, ngim chachi mamatin Jesus, impapaticha illuwaruwan à siya.

Niparawà Pedro Ta Fafalluchan

⁶Simsimmò Herod wi nu marpas na fiyasta iparawanà Pedro à mapatoy, ad na sachi lafi, nasusuyop à Pedro ta nangkawaan na chuway kuwarcha. Nakachilaan akò chuwa, ya iningkaw na uchumi kuwarcha ta liwangan na fafalluchan.

⁷Na sachi, nammaag nasilawan na ingkawan Pedro ya impaila kon osay anghel Apudyus, ad inwokawognà Pedro wi namangon an siya, ad anana, “Kanasom! Fumangon-a!”

Ad na sachi, naaan na kachilana.

⁸Ad anan na anghel, “Pagchotom na usarnu ya mansapatus-a.”

Pintogna pun, anan akon sachi anghel, “Mangkunsur-a ko ad mitun-ud-an saon.”

⁹Siyan nitun-ud à Pedro, ngim na somsomòna, anana pun nu foon pù tuttuwan iningwan na anghel, wi isù in-inopna. ¹⁰Lin-usanchan nansùnub wi kuwarcha, ad chin-umanchan liwangan ta chingching. Ad nammaag naib-at, ad lummawacha. Nanadchadcharancha pun ta arsa, tinaynan na anghel à siya.

¹¹Ad sachin nallinaan Pedro wi tuttuwan nàwan siya, ad anana, “Tuttuway imfaun Apudyus na anghelnà manaraknib an saon, ta achi pu mituruy na pinanunut Herod ya achi pu màwan pion na Judion saon.”

¹²Na manom-asom-ana ta sachi, ummoy ta foroycha Maria wi inan Juan Marcos. Achun taku wi naarus ta sachi wi mangiluwaru an siya. ¹³Nangkobkob ad à Pedro ta onob, ummoy na osay sanilu wi Roda na ngachanna innila nu sinun nangkobkob. ¹⁴Illasinnan kingan Pedro, ad naragsak ta chummatngan Pedro, siyan nanodchà wi umoy mangifaka ta chachi naarus, wi anana, “Annat à Pedro ta sòfan!” Ngim achina pun inib-at na onob!

¹⁵Ad ananchan siya, “Tingangnu!” Ngim impapilit chi fafarasang anan wi tuttuway annat à Pedro. Ad anancha, “Anghel nin wi fantaynan innilam.”

¹⁶Ngim nangkobkokobkob à Pedro ta onob. Siyan ummoycha innila. Inib-atcha ad, nataagcha tan tuttuway Pedro. ¹⁷Ad impakinòna chicha, ad imfakanan mipangkop ta nangiparawaan Apudyus an siya ta

fafalluchan. Ad anana ko, “Ifakayu kon Jaime ya uchumi susunudtau.” Sachi ad, tinaynanà chicha, ad lummayaw.

¹⁸Nafikat pun, nakulikur na chachi kuwarcha tan maid à Pedro. ¹⁹Ad à Herod, imfaunnà chicha ta anaponchà siya, ngim maid pun inchasancha. Siyan inimfistikar Herod na kuwarcha, achinaot papatoy chicha losan.

Narpas pun na sachi, lummayaw à Herod ad Judea wi ummoy ad Cesarea.

Na Natayan Herod

²⁰Na iningkawan Herod ad Cesarea, naaliling-ot ta takud Tiro ya Sidon. Kapu ta ilin Herod na mangar-ancha ta anoncha, siyan somosom-oncha nu sinun in-inonchay mamparagsak an siya. Sachi ad, inawischà Blasto à mamfurunchay umoy mampangpangngaasi an Herod ta mitimpuyug an chicha. À Blasto, siyan ap-apun na ingkaw ta foroy Herod.

²¹Chummatong na osay padcha wi nampamitingan Herod ta taku. Nakasilup à silup na Ali, ad tummùchu ta nangatuy aachuyan, ad nan-ukud ta taku. ²²Narpas pun nan-ukud, nampaupauy na taku wi anancha, “Foon à takun annayay kumminga, tan siyan osay apudyus!” ²³Kapu ta foon pun à Apudyus na impachayaw Herod, pinasakit na anghel Apudyus à siya. Sachi ad, kininanan korkor wi nangan ta long-agna, ad natoy.

²⁴Ad niturturuy na ukud Apudyus nipagngor ta ailiili, ad ummachuachun mamati.

²⁵Narpas pun na iwaarcha Bernabe an Saulo ad Jerusalem, nangulinchad Antiok, ad nifurun akò Juan Marcos an chicha.

Nifauncha Saulo Ya Bernabe Wi Umoy Mantudtuchu Ta Uchumi Il-ili

13 ¹Na chachi mamati wi naamuamung ad Antiokia, iningkaw an chichan uchumi profetas ya uchumi mangitudtuchu ta ukud Apudyus. Anchanayan ngachancha: Bernabe, Simeon (wi Ngikit na ototanna), Lucio (wi iCirene), Manaen (wi inanà na aman Ali wi Herod ta afan-ogna), ya Saulo. ²Na osay padcha, nallanganchay nangan ta awad wayachay malluwaru ya manchaychayaw an Apudyus. Ad iningkaw na imfakan na Ispiritun Apudyus an chicha. Anana, “Chutukanyu cha Bernabe an Saulo wi mangwa ta pàwà an chicha.”

³Siyan asincha nalluwaru ya nallanganchoy koy nangan, achichaot ipatay na imacha ta chachi chuway nachutukan. Narpas pun na sachi, nifauncha.

Nantudtuchucha Bernabe Ya Saulo Ad Chipre

⁴Siyan lummigwatcha wi umoy ad Seleucia wi sachin nangifaunan na Ispiritun Apudyus an chicha. Chummatongcha pun ad Seleucia,

namapurcha wi umoy ad Chipre, ad nifurun akò Juan Marcos wi fumachang an chicha. ⁵Chummatongcha pun ad Salamina, wi osay ilid Chipre, ummoycha nan-attuattun ta chachi sinagogan na Judio mangitudtuchu mipangkop an Jesus.

⁶Kinagkagkaaycha losan na ilid Chipre ingkanà chummatongchad Pafo. Ad sinib-atchad Pafo na osay Judio wi mansasarumangka wi nangngachan à Bar-Jesus wi anana nuy siyan osay profeta. ⁷Na sachi sinanprofeta, siyan osay furun Sergio Paulo wi fifinnachur ad Chipre.

Chi fifinnachur, wi naraing, impaayagna cha Bernabe an Saulo tan pionay chongron na ukud Apudyus wi itudtutchucha. ⁸Ngim na sachi sinanprofeta wi Bar-Jesus, wi Elimas na ngachanna ta ukud wi Griego, kinuranà chicha ta nakaukuchancha ta fifinnachur tan pionay achi pun mamatin fifinnachur. ⁹À Saulo, wi nangngachan akò Pablo, nakarong-ag na Ispiritun Apudyus an siya. Immomoschoanà Elimas ¹⁰ad anana, “Isum yakà Satan tan kuraom na losani mamfaru. Naraing-ay mallaslastug, ad siya padpachasom wi mamaliktad ta ukud Apudyus wi katuttuwaan à turtulli! ¹¹Siyan chusaon Apudyus à sia, ad makurap-a wi achim pu ilasin uray na inìt à apadchapadcha.”

Sachi ad, nammaag nakurap à Elimas, wi isù natab-unan na atanà mangmanggitit wi funot, ad nan-apoap wi man-anap à mangipuyut an siya.

¹²Innilan pun na fifinnachur na nàwa, namatin Apu Jesus, tan nataag ta itudtutchucha mipangkop an siya.

Nantudtutchucha Bernabe Ya Saulo Ad Antiokia Wi Sakupon Pisidia

¹³Sachi ad, à Saulo wi Pablo ya chachi fufurunna, tinaynanchad Pafo. Namapurcha wi umoy ad Perge wi sakupon Pamfilia. Ad summiyan à Juan Marcos ta sachi, ad nangulin ad Jerusalem.

¹⁴Ngim cha Pablo, inturturuycha wi umoy ta safali wi Antiokia wi sakupon Pisidia. Ad na Safachu wi iillongan na Judio, ummoycha ta sinagogan na Judio makaachar an chicha. ¹⁵Nafasa pun na uchumi Lintog Moses ya inyug-is na uchumi profetas Apudyus ta awi, impaayag na mangipangpangu ta sachi sinagoga cha Pablo, anana, “Susunudni, nu awad itudtuchuyu ta anchanayay naurnung wi taku, ifakayu ta masorkagcha.”

¹⁶Sachi ad, summiad à Pablo. Pinakinònan taku, ad illukinay man-ukud:

“Susunud-uy Judio wi kanà Israel, ya chiayuy foon à Judio wi ummali makachaychayaw an Apudyus, chongronyuna! ¹⁷À Apudyus wi chaychayawontauy kanà Israel, siyan namili ta achakchakrantaui ta awi à takuna. Na iningkawanchad Egipto wi foon pù sikuchi ilicha, Apudyus na fummachang an chicha ta umachucha, achinaot ipailan karobfongana

ta nangilayawanan chicha ta sachi ili. ¹⁸Na nangagkagkaayancha ta opatpuruy tawon ta sachi ikaw wi maid pu chanum, inanusana chicha ya finadngana kò chicha. ¹⁹Ad chummatongcha pun ad Canaan, inafakchan pituy nasyun, tan Apudyus na nangwa. Ad impain-uwanan sachi luta ta achakchakrantau. ²⁰Ummoy à 450 wi tawon nanipud ta ummayanchad Egipto ingkana ta lukin na finumroyanchad Canaan.

“Narpas pun na sachi, chinutukan Apudyus chachi papangat wi nansùnusunub wi nanturay an chicha ingkana ta timpun Samuel wi profeta. ²¹Ad na iningkawan Samuel, nallilin achakchakrantau ta awad otyan alicha, siyan chinutukan Apudyus à Saulo wi anà Kis wi kanà Benjamin à man-alicha. Ad nan-ali Saulo ta opatpuruy tawon. ²²Sachi ad, inaan Apudyus à Saulo, ad chinutukanà David à man-alicha. Anan Apudyus, ‘Na annayay David wi anà Jesse, ay-ayatò à siya tan oyyoonan sinuy ifakà.’

²³“Impustan Apudyus wi, à tapin na padcha, miyanà na osay kanà David wi siyan manaraknib an chitauy kanà Israel. Ad ummali tuwan sachi kanà David, wi siyà Jesus. ²⁴Na chaan pun Jesus nallukiyan wi mantudtuchu, ummunà Juan wi nangipagngor an chitauy Judio wi masapur mamfafawitau ta fassasurtau ad mampafunyang à mangipailan ta namfafawiyantau. ²⁵Nganngani pun marpas na fiyang Juan, imfakana ta taku, ‘Nu sinun mammammoanyun saon, foon à saon na impustan Apudyus wi umali manaraknib ta taku, tan awad na misukat wi nangatngatu nu saon.’”

²⁶Inturuy Pablo wi nan-ukud, anana, “Susunud-uy kanà Abraham, ya chiayu koy foon à Judio, wi makachaychayaw akon Apudyus, chitau losan na nipaakammuwan na annayay chamag mipangkop ta masaraknifantau à makafiyakantaun Apudyus à ing-ingkana. ²⁷Ngim chachi takud Jerusalem, ya uray chachi papangatcha, achicha pu akammu wi à Jesus na manaraknib an chitau, tan achicha pu naawatan na mifasafasa ta Sinafachu, wi inyug-is na profetas ta awi. Ngim tummuttuwan sachi niyug-is, tan pinatoychà Jesus. ²⁸Uray maid pun inchasanchà arwingan Jesus, impapilitchan Pilato impapatoy à siya. ²⁹Ad limpascha pun iningwan losani niyug-is mipangkop an siya, inarachan lachagna ta kros ad illofoncha.

³⁰“Ngim impaulin Apudyus à siya tinaku. ³¹Ad chachi nifurun an siya ta narpuwanchad Galilea wi ummoy ad Jerusalem, nampaipailà Jesus an chicha ta apadchapadcha. Ad na sana, chichan mangistiku ta takud Israel ta mipangkop an siya. ³²⁻³³Ad sachin pangkop na ummaliyannid asna, ta ipaakammunin chiayun Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus: na impustan Apudyus ta achakchakrantauy Judio, nàwan chitau wi kanàcha, tan impaulin Apudyus à Jesus tinaku. Sachin anan na niyug-is ta niyagway Salmo, wi anana,

‘Sian anà;

sanan padchay mangipaakammuwa wi man-amata.’

³⁴Awad akon niyug-is wi ukud Apudyus mipangkop ta ummuliyan Jesus natakuwan, ta achi marpos na long-agnà ing-ingkana, wi anana,

‘Adchò an chiayu chachi mamfaruy impustà an David,
wi sikurachuy màwa.’

³⁵Ad na sachi impustana, mipangkop an Jesus. Awad akon osay inyug-is David wi mipangkop an Jesus, wi ananan Apudyus:

‘Foon pù iparufusnu wi marpos na long-ag-u,
tan saon na chinutukam wi mangay-ayat an sia.’

³⁶Ngim à David, narpas pun na losani impàwan Apudyus an siya ta atatakuna, natoy. Ad nilofon ta liyangi nilobnan na aappuna, ad narpos na long-agna. ³⁷Ngim à Jesus, foon pù marpos na long-agna tan impaulin Apudyus à siya tinaku. ³⁸⁻³⁹Susunud, maawatanyu kuman anna: kapu ta iningwan Jesus, mafalin wi pakawanon Apudyus na fasurtau. Siyan aagkammuwonyuna, nu patiyonyù Jesus, aanonan fasuryu. Uray patkonyun Lintog Moses, foon pù sachin mangaan ta fasuryu. ⁴⁰Siyan am-ammanyu, ta foon pu kumà màwan chiayun inyug-is chachi profetas wi ukud Apudyus, wi anancha,

⁴¹‘An-annachanyuy mallawing ta imfakan Apudyus!

Tan awad na oyyoò

ta sanay atattakuyù maschaawanyu
ad siyan matayanyu!

Tan uray misuplisuplikar an chiayu,
foon pù tuttuwaonyu wi màwa!’ ”

⁴²Narpas pun à Pablo nan-ukud, lummawacha an Bernabe ta sinagoga, ad inimus na taku nu mafalini asincha mantudtuchu ta asini Safachu ta utupanchan intudtuchucha. ⁴³Lummayaw ad na taku ta sinagoga, ad-adchuwana na nitun-ud ancha Pablo an Bernabe, wi Judio na uchum, ya foon à Judio na uchum ngim tungparonchan Lintog na Judio. Nakaug-ugkudcha Pablon chicha ad sinorkagchà chicha ta ngongodngochanchay mamiyar ta kaasim Apudyus.

⁴⁴Na asini Safachu, nganngani losan na takud Antiokia maarus ta chongronchan ukud Apudyus. ⁴⁵Ngim na nangil-an na achi pu mamati wi Judio ta chachi ad-adchuwani takuy naarus, amod na aposcha. Ad iissionchan inug-ugkud Pablo, ad ininsurtuchà siya. ⁴⁶Ngim cha Pablo an Bernabe, tummurodchay man-ukud. Anancha, “Kattò masasapur wi mipagnor na ukud Apudyus an chiayuy Judio umuna. Ngim kapu ta achiyu pu patiyon, ya foon à mangwaanyun mannaynayuni fiyag, siyan man-awichannì chiayu ta ing-ani ta chachi foon à Judio mantudtuchun chicha. ⁴⁷Tan annayan imfilin Apudyus an chiani, wi anana,

‘Chinutukà sià mallawag

ta somsomò na foon à Judio,
ta awad wayan na losani taku ta lufung
wi masaraknifan mipakapun sia.’ ”

⁴⁸ Chingngor pun na foon à Judio na imfakan Pablo, lummagsakcha, ad chinayawchà Apudyus kapu ta impakaawatchan ukudna. Ad losan chachi nachutukan wi makafiyag à ing-ingkana, namaticha.

⁴⁹ Ad nanchinchinnamag na mipangkop an Apu Jesus ta ailiili ta sachi luta. ⁵⁰ Ngim chachi Judio wi achi pu mamati, sinugsukanchan pangpangun na sachi ili, ya uray na fafaknangi fubfufai wi nanaychayaw an Apudyus, wi fooncha pù Judio. Ad illukicha palikatan cha Pablo an Bernabe. Ad imparyawcha kò chicha ta ilicha. ⁵¹ Sachi ad, pinùpuancha Pablo an Bernabe na kafu ta chapancha à mangakammuwan na taku ta ili ta mallawingancha ta chamag mipangkop an Jesus. Ad lummayawcha wi ummoy ad Iconio. ⁵² Ngim chachi mamati ad Antiokia, naragsakcha ko kay tan inakammuchà Jesus, ad naatod akon karobfongan na Ispiritun Apudyus an chicha.

Na Nàwan Chicha Ad Iconio

14 ¹ Ad man-isun nàwan Pablo ya Bernabe ad Iconio. Chummatongcha pun ad Iconio, ummoycha ta sinagogan na Judio nantudtuchu. Ad ad-adchuwana na Judio ya foon à Judio wi namatin Jesus. ² Ngim na uchumi Judio wi foon pù mamati, sinugsukanchan uchumi foon à Judio, ad sachi kon lummawingan na somsomòcha ta chachi mamati.

³ Uray nu amaschin iningwacha, nafayagcha Pablo an Bernabe iningkaw ad Iconio, ya naturodchay mantudtuchu mipangkop an Apu Jesus. Ad innadchona kon chichan karobfonganchay mangwà kaskaschaaw, wi sachin mangil-an wi tuttuwan intudtuchucha mipangkop ta achakuna.

⁴ Ngim nan-agwan taku ta sachi ili, tan na uchum, sinurutcha chachi Judio wi achi pu mamati, ad na uchum, sinurutchan apostoles.

⁵ Sachi ad, nantuturag chachi Judio ya pangpangucha, ya chachi foon à Judio, ad simsimòchay palikatan cha Pablo an Bernabe ya chunuroncha kò chicha. ⁶ Ngim chingngorcha Pablo na simsimòcha, ad ummawidcha wi ummoy ad Listra ya Derbe, ya uchumi ili wi sinakup Licaonia, ⁷ ad inturturuychay mantudtuchu ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus.

Naparpalikatancha Pablo Ad Listra

⁸ Iningkaw ad Listra na osay larai wi napilay wi achi pu makachadcharan nanipud ta niyanaana. ⁹ Na tummutùchuwana nanchochongngor ta intudtuchun Pablo, inakammun Pablo wi namati siya, wi mafalini paimfakon Apudyus na pilayna. Ad intotollong Pablò siya, ¹⁰ ad chinakornan kingana, wi anana, “Sumiad-a!”

Ad nasaniad na sachi napilay ad nanadcharan.

¹¹Na nangil-an chachi naarus ta iningwan Pablo, illukichay mampoaw ta sikuchi ukudcha, “Chichan apudyustau wi namfarfalin taku, ad nan-osogchan chitau.”

¹²Ad nginachanancha chichà ngachan na sinan-Apudyuscha. À Bernabe, anancha nuy Zeus à siya, ad à Pablo, anancha nuy Hermes à siya tan siyan kumminga.

¹³Na temploy nanaychayawan na takun Zeus, iningkaw ta lasin na ili. Ad na pachicha, inchatongnan laki wi faka ya inar-arkusanchà sabsafung na liwangan na ili, tan pionchay chatunan cha Pablo an Bernabe tan anancha pun nu chichan apudyuscha.

¹⁴Ngim naawatan pun Pablo ya Bernabe wi sachin oyyoon na taku, kiniskissaychan silupcha ta ipailacha wi lawing na oyyoon na takun chicha. Ad nanodchàcha ko wi nangkawa ta naarus wi taku ad impoawcha anani, ¹⁵“Tamako ta amasan oyyoonyu? Foon pù Apudyus-ani! Takuani kay, wi isun chiayu! Na pangkop na ummaliyannid asna, ipanggornin chiayu na Mamfaruy Chamag, ta man-awichanyun anchanayay sinan-Apudyusyu wi maid silficha, ta mansakung-ayu ta natatakuy Apudyus, wi siyan nangwa ta langit, luta, fayfay, ya losani ingkaw. ¹⁶Na laus, imparufus Apudyus wi oyyoon na atakutakun sinumani piniyacha. ¹⁷Ngim iniingkaw na iningwana ta akammuwoncha kumà siya, tan impailanan kina-Apudyusna ta mamfaruy iningwanan chicha. Tan siyan mangipaali ta uchan ya apit ta tinawon; siyan mangatod à maan, ya siya kon mamparagsak an chiayu.”

¹⁸Ngim uray imfakanan sachi, pion na takuy ipartiyanchà chicha, ngim na anungusna, ingkimaun Pablò chicha.

¹⁹Sachi ad, chummatong na uchumi Judio wi narpud Iconio, ya Antiokia wi sinakup Pisidia. Ad sinugsukanchan chachi takud Listra, siyan pinisongchà Pablo, ad kinuyudchà siya ta lasin na ili tan anancha pun nu natoy. ²⁰Ngim inalium pun chachi mamati Pablo, fummangon, ad nangulin ta ili. Ad nafikat pun, lummayawcha Pablo ya Bernabe wi ummoychad Derbe.

Na Nangulinancha Pablo Ad Antiokia Wi Sinakup Siria

²¹Chummatongcha pun ad Derbe, intudtuchucha kon Mamfaruy Chamag ta sachi ili, ya ad-adchuwan na namatin Jesus. Sachi ad, nangulinchad Listra, ya Iconio, achichaot umoy ad Antiokia wi sinakup Pisidia. ²²Impapigsachan mamati ta sachi ili, ya sinorkagcha ko chicha ta achicha man-awichan na pammatacha uray sinuy likat wi chumtong an chicha. Intudtuchucha kay, “Kapilitan wi mapalikatantau ta annay lufung, achitauwot mitapi ta Manturayan Apudyus.”

²³Na losani ili wi innoycha Pablo, nanchutukchà mangipangpangu ta chachi naarubfun wi mamati. Na nangadchancha ta fiyang na chachi

mangipangpangu, nallanganchay nangan ad illuwaruwanchà chicha. Ad imfakacha wi à Apudyus wi piyaroncha, siyan mamachang an chicha.

²⁴Na sachi nangoyancha ta sakup Pisidia, chummatongchad Perga wi sinakup Pamfilia. ²⁵Nantudtuchucha pun ad Perga, ummoycha kod Atalia, ²⁶ad namapurcha wi nangulin ad Antiokia wi sachin nalligwatancha. Tan chachi mamatid Antiokia, chichan nangifaun ancha Pablo. Na sachi timpu, illuwaruwanchà chicha ta mafadnganchay mangwa ta iwaar wi nipiyan an chicha, wi narpas ta sana.

²⁷Chummatongcha pun ad Antiokia, impaayagcha losan na mamati, ad inur-ullitchan losani iningwan Apudyus an chicha. Imfakacha ko wi innadchon Apudyus na wayan na foon à Judio ta mamaticha kon Jesus. ²⁸Ad iningkawchà nafayag an chichay mamatid Antiokia.

Nammimiting na Apostoles Ya Pangpangu Ad Jerusalem

15 ¹Sachi ad, chummatong ad Antiokia na uchumi lallarai wi narpud Judea. Illukichay mantudtuchu ta chachi mamatid Antiokia, wi anancha, “Achiayu pu masaraknifan nu foon pù mamarkaan na long-agyuy lallarai, tan sachin niyug-is ta Lintog Moses ta awi, wi masapur oyyoonyu.” ²Kapu ta sachi intudtuchucha, nakasukobcha Pablo an Bernabe an chicha, siyan nifauncha Pablo ya Bernabe ya uchumi mamati ta umoychad Jerusalem imuson ta apostoles ya pangpangun na mamati mipangkop ta sachi intudtuchun chachi iJudea.

³Ad na lummausancha ta provinsiyad Fenicia ya Samaria, imfakafakachan mipangkop ta namatiyan na foon à Judio an Apudyus. Ad isag lummagsak losan na mamati ta sachi nangngorancha.

⁴Chummatongcha pun ad Jerusalem, isag naragsak chachi mamati ya pangpangucha ya apostoles, wi nammangilin chicha. Ad inur-ullitcha Pablo na losani impàwan Apudyus an chicha.

⁵Ngim na uchumi mamati, wi tapin na Fariseo, anancha, “Masapur ipapilittau chachi foon pù sikuchi Judio wi mamatin Jesus, ta mamarkaan na long-agcha ya patkoncha kon Lintog Moses.”

⁶Na apostoles ya mangipangpangu, nammimitingcha ta uukuchonchan sachi fanag.

⁷Nan-uukudcha pù nafayag, anan Pedro, “Susunud, akammuyu wi chinutukanà an Apudyus ta sin-arkawan à mangitudtuchu ta Mamfaruy Chamag ta takuy foon à Judio, ta mawayaanchay manchongor ta mamatichan Jesus. ⁸Ad à Apudyus, wi mangakammu ta somsomò na losani taku, impaakammuna wi mafalini mamati kon foon à Judio, tan innadchon an Ispiritunà makarong-ag akon chicha, wi isun na nangadchanan chitauy sikuchi Judio. ⁹Foon pù mangkarasiyona chachi foon à Judio an chitauy Judio, tan isunay pinakawanna ko chicha ta namatiyanchan Jesus. ¹⁰Siyan tayuko padpachason à Apudyus

wi ipapilityu oyyoon na ukalитай? Tan uray na achakchakrantau ta awi, ya uray chitau ta sana, achitau pu makatungpar ta losani Lintog Moses. Ad apay palikatantau chachi foon à Judio wi anantauy masapur tungparoncha losan na sachi? ¹¹Lawing! Akammutau wi masaraknifantau mipakapu ta achakun Apu Jesus an chitauy namati, ad isuna kon chicha.”

¹²Sachi ad, kumminò na takuy naaamung, ta chongronchan ur-ullitcha Bernabe an Pablo mipangkop ta kaskaschaaw wi impàwan Apudyus an chicha ta nantudtuchuwancha ta chachi foon à Judio.

¹³Sachi ad, kummingà Jaime, anana, “Susunud, chongronyu ad! ¹⁴Àisuplikar Pedro na mipangkop ta lukin na nampaakammuwan Apudyus ta achakuna ta takuy foon à Judio, ta awad ako mamatin siyà mantakuna. ¹⁵Na sachi iningwan Apudyus, niyunud ta inyug-is na chachi profetas ta awi, wi anancha,

¹⁶ ‘Anan Apudyus, mangulinà à tapin na padcha
ta fangonò na manturayan David,
wi nachachail,
ta asin-u pafaruwon na manturayana.

¹⁷ Siyan na losani foon à Judio
wi chinutukà à mantakù,
mansakungchan saon.

¹⁸ Sachin impaakammun Apudyus ta awi!’ ”

¹⁹Ad inturuy Jaime wi man-ukud. Anana, “Siyan na somsomòu, achitau pu kuma alliwon na namatiyan chachi foon à Judio an Apudyus.

²⁰Uray isurattau kan filintaun chicha wi achicha pu anon na sinumani michatun ta sinan-Apudyus, tan paniyawchin chitauy Judio; ya achicha pu ko anon na chara winnu napsor wi animar wi achi pu nachara; ya achicha pu ko it-om na foon pù asawacha. ²¹Tan na losani Judio, akammuchan anchanayay lintog, tan nanipud ta awi, nifasafasan Lintog Moses ta losani sinagogatau ta Sinafachu, ya mitudtutuchu kon ukudna ta ailiili.”

Nanuratcha Ta Chachi Mamati Wi Foon À Judio

²²Siyan chachi apostoles ya mangipangpangu, ya losanchay mamati, chinutukanchan uchumi fufuruncha à mamrun ancha Pablo ya Bernabe wi mangulin ad Antiokia. Na chinutukancha, Judas wi Barsabas, ya Silas, wi chichan chuway mapatkan an chicha. ²³Amasnan insuratcha:

“Susunudni wi foon à Judio ad asnati Antiokia, Siria, ya Cilicia, annayan suratnin chiayuy mamatin Jesus. À chiani wi apostoles ya mangipangpangu ta mamatid asnay Jerusalem, chianin nanurat an chiayu. ²⁴Chinamagni wi ummali nud asnat na uchumi iyasna wi ummoy mangalliwi an chiayu ta itudtuchuchay safali. Ngim foon pù chianin nangifaun an chicha. ²⁵Siyan nammimiting-ani,

ad chinutukannin ifaunnin chiayu. Mifuruncha Bernabe ya Pablo, wi fufurunni, ²⁶wi nangisarcha ta fiyagcha ta nantudtuchuwancha mipangkop an Aputauy Jesu Cristu. ²⁷Na ifaunni, Judas an Silas, à chichan mangistiku ta annayay insuratni. ²⁸Nakatimpuyug-ani ta Ispiritun Apudyus wi foon pù ipapilitni patungpar na lintogni, naraksig na anchanayay masapur tungparonyu: ²⁹achiyu anon na sinumani nichatun ta sinan-Apudyus; ya achiyu anon na chara winnu napsor wi animar wi achi pu nachara; ya achiyu it-om na foon pù asawayu. Mamfaru nu anusanyuy patkon na anchanayay filin. Afuschi ifakanin chiayu.”

³⁰Sachi ad, impaligwatcha chachi opat, wi ummoy ad Antiokia. Chummatongcha pun, impaayagcha losan na mamati ad innadchonchan sachi surat ta fasaoncha.

³¹Finasacha pun, lummagsakcha tan nasorkagcha ta sachi nisurat.

³²Cha Judas an Silas, wi naraing wi mangifaka ta ukud Apudyus, achu kon intudtuchuchà masorkakan na mamati à mampapigsa ta pammaticha.

³³Iningkawcha Judas ya Silas ad Antiokià apadchapadcha, ad finarfarun chachi mamati chicha impaligwat mangulinon ta chachi nangifaun an chicha. ³⁴Ngim pion Silas wi mataynan.

³⁵Ngim nataynancha Pablo an Bernabe ad Antiokia, ad iningkawchà nafayag nantudtuchu ya nangipagngor ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus. Ya achu kon fummachang an chichay nantudtuchu.

Nansiyancha Pablo An Bernabe

³⁶Naarkawanan ad, anan Pablo an Bernabe, “Inta ilan na susunudtauy mamati ta ailiili wi nangipagngoranta ta ukud Apudyus, ta akammuwonta nu sinun oy-oyyooncha.” ³⁷Na pion Bernabe, mifurun akò Juan Marcos an chicha, ³⁸ngim inisi Pablo, tan na iningkawanchad Pamfilia ta sin-arkawan, tinaynanà chicha, wi foon pù finadngana chicha ingkana ta narpasan na iwaarcha.

³⁹Ad nansukobcha Pablo an Bernabe mipangkop ta sachi, ad nansiyancha.

À Bernabe, inayakanà Juan Marcos ad namapurcha wi ummoy ad Chipre.

⁴⁰Ngim à Pablo, inayakanà Silas à mamfurunna. Illuwaruwan na mamati chicha ta fadngan Apu Jesus chicha ta sinuy umayancha. Ad lummigwatcha. ⁴¹Ad ummoycha ta uchumi ilid Siria ya Cilicia wi mangipapigsa ta pammatin na mamati.

Nifurun À Timoteo Ancha Pablo Ya Silas

16 ¹Ummoy ako cha Pablo ad Derbe ya Listra, ad inafotcha ta sachì Timoteo, wi osay mamatin Jesus. Judion inana, wi mamati ko,

ngim Griego na amana wi foon pù Judio. ²Losan chachi mamatid Listra ya Iconio, linispituchà Timoteo.

³Piniyan Pablo wi mitun-ud à Timoteo à mamfurunna ta sinuy umayancha. Ngim na chokan Pablo wi Judio ta ailiili wi pionchay ayon, inakammucha wi foon à Judio na aman Timoteo, siyan minarkaan Pablò siya ta maid pu mallilin chicha mipangkop ta Lintog Moses.

⁴Na nallausancha ta il-ili, imfakacha ta foon à Judio wi mamati na imfilin chachi apostoles ya mangipangpangu ta mamatid Jerusalem, ta tungparoncha otyan. ⁵Ad pummigsapigsan pammatin na taku ta ailiili, ad ummachuachu kon mamati ta finikat.

Na Inin-Inop Pablo Ad Troas

⁶Innoycha Pablo na sakup Frigia ya sakup Galacia, tan achin pun na Ispiritun Apudyus pinarufusan na mantudtuchuwancha ta provinsiya wi Asia. ⁷Chummatongcha pun ta pagpag na provinsiya wi Misia, pionchay umoy ta provinsiya wi Bitinia, ngim achin pun na Ispiritun Jesus pinarufusan chicha. ⁸Siyan linausanchad Misia ad inchakuschad Troas. ⁹Lummafi pun, iningkaw na impain-inop Apudyus an Pablo, ad innilanan osay larai wi iMacedonia wi ummaagsad nan-àarù wi anana, “Umaliayud asnay Macedonia ta fadngan chiani!”

¹⁰Sachi ad, nansakanaani wi umoy ad Macedonia, tan inakammuni wi Macedonia na ustuy pion Apudyus wi mangipagngoranni ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus.

Na Namatiyan Lydia

¹¹Namapur-ani wi tinaynannid Troas wi ummoy ad Samotracia. Nafikat pun, chummatong-anid Neapolis. ¹²Nanchissaag-ani ta sachi, ad nanadcharan-ani wi ummoy ad Filipos, wi achakrani ili ta osay sakup Macedonia, wi na kaachuwani takuy ingkaw, iRoma, ya chichan turay. Ad foon pù nafayag na iningkawanni ta sachi ili.

¹³Safachu pun, ummoy-ani ta tarantag na chawwang wi lasin na ili, tan chingngorni wi sachi nun luruwwaruwan na Judio. Ummachuy-ani ta tarantag ad nakaug-ugkud-ani ta fubfufai wi naaamung. ¹⁴Na osay nanchochongngor an chiani, Lydia wi iTiatira wi na iwaarna, mallarakù nanginay mancharaag wi luput. Uray foon à Judio à siya, nanchaychayaw an Apudyus. Ad na nangitudtuchuwan Pablo, impakaawat Apudyus an siyan mipangkop an Jesus, siyan pinatina.

¹⁵Sachi ad nafunyakancha Lydia wi simfaryan. Ad inimfitarnà chiani, wi anana, “Nu tuttuwaonyu wi kattoà namati an Apu Jesus, intaud foroyni ta ingkaw-ayu ingkanà lumayawanyu.” Ad impapilitna, siyan ummoy-ani.

Nifarudcha Pablo Ya Silas Ad Filipos

¹⁶Na osay padcha wi ummayanni ta luruwwaruwan, inafotnin osay fafarasang wi sanilu, wi man-aafatug, tan nakafarfaray. Achun pilak wi adchoadchona ta ngin-uan siya wi tangchan na man-afatukana.

¹⁷Nituntun-ud à siya an chianin Pablo, ad nampoapoaw, “Na anchanayay taku, siya iwaiwaaronchan pàwan na Angatuwan wi Apudyus an chicha! Itudtutchuchan masaragnifanyu!”

¹⁸Iningwanan amaschi ta apadchapadcha ingkanà ummog-ot à Pablo. Ad nansakung an siya, ad anana ta farfaray na fafarasang, “Ta ngachan Jesu Cristu, ifakà an sia, lumayaw-a!” Ad chakusi lummayaw na aran.

¹⁹Inakammun pun na ngin-uan siya wi maid asincha mangaran à pilak tan lummayaw na farfarayna, chinòmaanchà Pablo an Silas, ad kinuykuychà chicha ta iyoycha ta ingkawan na turay na ili.

²⁰Impasanguchà chicha ta chachi iRoma wi kuis, ad incharumcha, “Na anchanayay Judio, mangmangwachà makuruwan na ilitau, ²¹tan na itudtutchucha, kumassaw ta lintogtauy iRoma. Ad foon pù mafalin wi surutontaun achawiyanchay safali.” ²²Ad na losani takuy naarus manchongor, ummog-otchan Pablo ya Silas.

Sachi ad, kinissay chachi kuis na silupcha Pablo ya Silas, ad impaabchoychà chicha. ²³Narpas ad wi amod na inyàabchoychan chicha, impaifarudcha. Ad imfakacha ta kuwarchacha ta narmanay manguwarchan chicha.

²⁴Siyon inyoy na kuwarchà chicha ta kuwartuy nangukuk ta fafalluchan, ad innigkanan ikicha ta naafutani ayuy chagsonan, ta achicha pu makaawid.

²⁵Kawan pun na lafi, nalluwaruwarucha Pablo ya Silas, ya nangkankantachan Apudyus, ad na uchumi farud chochongronchà chicha. ²⁶Sachi ad, nanità napigsa wi nanyugyugkayug na fafalluchan, ad nammaag naib-at losan na onob, ad naaan losan na kachilan na farud.

²⁷Fummangon pun na kuwarcha, innilanay naib-at losan na onob na fafalluchan, ad anana pun nu ummawid losan na farud. Siyan linùpusnan sablina ta patoyonan long-agna.

²⁸Ngim nampoaw à Pablo, “Achim patoyon na long-agnu, tan maid pu ummawid! Wachawad-ani!”

²⁹Sachi ad, nampaiyalin kuwarchà silaw. Ad kinankanasnay linumnò ta ikawcha Pablo ad namaypayogpoki nampalintumong ta sangwanancha. ³⁰Ad imparawanà chicha, ad inimusnan chicha, “Apu, sinun oyyoò ta masaragnifanà?”

³¹Summongfatcha, “Patiyom yakà Apu Jesus, siyan masaragnifam, ya uray akon faryannu.”

³²Sachi ad, intudtutchuchan ukud Apudyus an siya ya losani nakaaforoy. ³³Na sachi ko, pinunasan na kuwarchan sukatcha. Ad narpas pun na sachi, finunyakancha Pablo chichay simfaryan.

³⁴Sachi ad, inayakana cha Pablo an Silas ta umoycha mangan ad foroycha. Ad naragsakcha losan wi simfaryan kapu ta namatinyanchan Apudyus.

³⁵Nafikat pun, namfaun na kuis à pupulis ta umoycha iparufus cha Pablo ta fafalluchan.

³⁶Siyán imfakan na kuwarcha an Pablo, “Imfakan chachi kuis wi mafalin anuy miparufus-ayun Silas. Siyan man-agkaaw-ayu lumayaw.”

³⁷Ngim anan Pablo ta pupulis, “Maid pu inchasanchà fasurni, ngim impaabchoychà chiani ta sangwanan na ad-adchuwani taku. Ad impaifarudcha kò chiani. Ad na sana, pionchay man-agkaawon iparufus à chiani! Achi pu màwa! Ikadcha kay umali mangiparufus an chiani, ta losan na taku akammuwon na iningwacha, tan uray Judio-ani, Romano-ani ko!”

³⁸Sachi ad, nangulin na pupulis ta chachi kuis wi nangifaka ta impaifakacha Pablo. Ad na nangngoran chachi kuis wi Romanocha Pablo an Silas, ummogyatcha. ³⁹Siyán ummoycha nampangpangngaasin chicha, ad illawachà chicha ta fafalluchan, ad imfakacha ta taynanchan ili.

⁴⁰Tinaynan pun cha Pablo an Silas na fafalluchan, ummoycha ta foroy Lydia, ad nakaug-ugkudcha ta chachi mamati wi naarus, ta sorkakoncha chicha. Limpascha pun na sachi, lummayawcha.

Na Parpalikatancha Pablo Ad Tesalonica

17 ¹Innoycha Pablo an Silas ad Amfipolis ya Apolonia, ad nichaumchad Tesalonica wi awachan na osay sinagogan na Judio. ²Ad ummoy à Pablo nantudtuchu mipangkop ta ukud Apudyus, tan sachin sikuchi oy-oyyoona. Ta onog na turuy Safachu nakachischiskas à Pablo ta chachi taku ³wi mamfasarfasar ta niyug-is wi ukud Apudyus ta mangisuplikarana wi masapur mapalikatan ya mapatoy na Cristu wi impustan Apudyus wi umali, ad umuli ko mataku. “À Jesus wi ug-ugkuchò,” anan Pablo, “siyan Cristu wi imfaun Apudyus.”

⁴Na uchumi Judio wi nanchongor, namaticha, wi nitipuncha ancha Pablo an Silas, ad namati kon uchumi mamangpanguwon na fubfufai ta sachi ili, ya ad-adchuwani Griego wi nanchaychayaw an Apudyus uray fooncha pù sikud wi Judio.

⁵Ngim chachi Judio wi achi pu mamati, naaposcha, siyan inaruschan lawingi takuy fufullakfor ta kuruwonchan ili. Ad inchukuschan onob na foroy Jason tan pionchay iparawa cha Pablo an Silas, ta iyoycha ta sangwanan na taku. ⁶Ngim maid inchasancha, siyan kinuykuychà Jason ya uchumi mamati ad inyoycha ta kukunsisar na ili.

Ad ananchay nampoaw, “Anchanayan takuy nangkurukuru ta ailiili, ad anchanay chummatong ad asna. ⁷Ad na annayay Jason na nammangilin

chicha. Losancha linabsing na lintog na Emperadortau, tan ifakafakachay awad anun safali wi ali, wi mangngachan à Jesus.”

⁸ Chingngor pun na kukunsisar ya naaarus wi taku na impafasurcha, isagcha nachanakan. ⁹ Ad namfayachon na kukunsisar cha Jason ya fufurunay mamati, ad imparyawcha chicha.

Namatin Ad-adchuwan Ad Berea

¹⁰ Mummaschom pun, pin-oy na chachi mamati cha Pablo an Silas ad Berea. Chummatongcha pun, ummoycha ta sinagogan na Judio. ¹¹ Na taku ta sachi, un-unnoycha nu chachi Judio ad Tesalonica, tan pioncha isag chongron na chamag mipangkop an Jesus, ad finasafasachan niyug-is wi ukud Apudyus ta finikat ta ilancha nu tuttuwan intudtuchun Pablo. ¹² Ad ad-adchuwanhay namati, wi nitapi kon achuy lallarai ya mamangpanguwon na fubfufai wi foon pù Judio. ¹³ Ngim chingngor pun na Judio ad Tesalonica na nangitudtuchuwan Pablo ta ukud Apudyus ad Berea, ummoycha sinugsukan na taku ta lawingonchà Pablo. ¹⁴ Siyan na mamatid Berea, pin-oychà Pablo ta ikid na fayfay. Ngim nataynancha Silas an Timoteo ad Berea. ¹⁵ Na lallarai, wi ummoy nangiturud an Pablo ingkanad Atenas, nangulinchad Berea ta ifakachan filin Pablo an Silas ya Timoteo ta kanasonchay umun-unud an Pablo ad Atenas.

Na Intudtuchun Pablo Ad Atenas

¹⁶ Na nan-uullayan Pablo ancha Silas ya Timoteo ad Atenas, lummawing na somsomona ta nangil-ana ta achuy sinan-Apudyus ta sachi ili. ¹⁷ Siyan ummoy ta sinagogan na Judio nakaug-ugku an chicha ya uchumi foon à Judio wi nanaychayaw an Apudyus. Ummoy ako ta market ta afigkafigkat nantudtuchu ta sinumani ummoy manchongor an siya. ¹⁸ Iningkaw akon uchumi nangitudtuchu wi naakammuwan à Epicureo ya Estoico wi nakais-isì akon siya. Na uchum, nan-ag-akitùtùcha, “Sinu kon ug-ugkuchon na sanati mamadpachayaw?”

Ad summongfat na uchum, “Ug-ugkuchona nin na adchatuy apudyus!” Amaschin imfakacha tan intudtuchun Pablo mipangkop an Jesus ya umuliyen matakuan. ¹⁹ Siyan inayakanchà Pablo ad inyoycha ta sangwanan na mamangpanguwon na ili, wi ananchay Areopago, ad ananchan Pablo, “Pionni wi akammuwon na adchatuy itudtuchum, ²⁰ tan na uchum ta ug-ugkuchom, maid pu chingngorni à isun na amaschi! Ad pionni kuma wi maawatan na sachi.” ²¹ (Amaschin imfakacha, tan losan na takuy iyAtenas, ya uray na nakaumili an chicha, pipionchay ukuukuchon ya chochongron na sinumani adchatu.)

²² Sachi ad, ummagsad à Pablo ta sangwanan na mamangpanguwon na ili, ad anana, “Chiayuy iyAtenas, mailà wi ipapatiyuy manaychayaw ta apudyusyu wi achu, ²³ tan na ummawaà ta iliyu, nantollongà ta

chachayyawanyu na nangkarakarasi wi apudyusyu, ad innilà akon osay altar wi niyug-isan na ukud, 'À Para Ta Apudyus Wi Chaan Pù Maakammuwan.' Na sachi chaychayawonyu wi chaanyu pù akammuwon, siyan ipaakammù an chiayu ta sana. ²⁴Siyan Apudyus wi nangwa ta lufung ya losani ingkaw. Ngim foon pù fumroy ta templo wi ingwan na taku, tan siyan Apu ad langit ya asnay luta. ²⁵Maid pu kurang an siya, ad foon pù mafalini fadngan na takù siya, tan siyan marpuwan na asinchuwan, ya siyan mangatod ta losani masapurtau, ya angostau, ya mafiyakantau. ²⁶Nangwà Apudyus à osà taku ta chamu, ad siyan narpuwan na atakutaku ad asnay luta. Insakasakanan ustuustuy manturayan na sinuy turay ya ustuy ingkawancha. ²⁷Iningwanan taku ta somsom-onchè siya, ta anaponcha kuman mangakammuwanchan siya. Tan foon pù achayù Apudyus an chitau. ²⁸Tan iningkaw na osay mangwanani,

'Losani matakuwantau
ya oyyoontau,
narpun siya.'

Iningkaw akon inyug-is na uchumi asintatakuyuy naraing, wi anancha, 'Anà chitau kon Apudyus.'

²⁹"Siyan kapu ta anà chitaun Apudyus, foon pu kumà iyisutaun kina-Apudyusna ta kinaapudyus na anchanayay sinan-Apudyus wi falituk winnu pilak winnu fatu wi iningwan na naraingi taku. ³⁰Inkana ta sana, inanusan Apudyus na lawing wi ining-ingwan na taku, tan chaancha pù akammuwon à siya. Ngim na sana, imfakana wi ifafawin na takun losani fasurcha. ³¹Tan chumtong na padchay makuisan na losani taku ta luta, tan chinuchuttukan Apudyus na osay nalimpiw wi kuis wi manguis an chitau, ad illausna impaakammu wi siyan chinutukana tan impaulina tinakù siya!"

³²Na nangngorancha ta inukud Pablo mipangkop ta osay natoy wi taku wi ummuli nataku, inam-amang na uchum à siya, ngim na uchum, anancha, "Pionni wi asin chongron na annay ukuchom."

³³Sachi ad, tinaynanan sachi amung. ³⁴Ngim nitun-ud an siyan uchumi maryad wi mamati an Jesus. Na osa, Dionisio wi osay mimbrun na nangatuy upisyar wi nangachanan à Areopago; ad na osa, osay fufai wi Damaris na ngachanna; ya iningkaw akon uchum.

Nantudtuchù Pablo Ad Corinto

18 ¹Sachi ad, tinaynan Pablo ad Atenas ad ummoy ad Corinto. ²Inafotna ta sachì Akila wi Judio wi niyanà ad Ponto. Na asawana, Priscila. Finumroychay man-asawa ad Roma ta sin-arkawan, ngim illintog Emperador Claudio wi lumayaw na losani Judio ad Roma, siyan lummayawcha Akila ad Italia wi ummoy ad Corinto. Na sachi,

finisitan Pablò chicha. ³Niyaspur wi mamangwà kamfas cha Akila, siyan kapu ta sachi kon iwaar Pablo, iningkaw akon chicha wi makaiwaar. ⁴Ad ummoummoy à Pablo ta sinagogan na Judio ta Sinafachu mangaw-awis ta chachi Judio ya foon à Judio ta mamaticha kuman Jesus.

⁵Chummatong pun cha Silas an Timoteo ad Corinto wi narpuchad Macedonia, illukin Pablo wi mantudtuchu ta finikat. Tinistitistikuwana ta Judio wi tuttuway Jesus na Cristu wi impustan Apudyus wi umali. ⁶Ngim kinurachà siya ya nan-ukudchà lawing an siya, siyan yinagyagnan silupna ta ipailana wi achina pu asin tudtuchuwan chicha, ad anana, “Nu chusaon Apudyus chiayu, ikadyu kay! Maid pu fiyang-u! Manipud ta sana, inyà tudtuchuwan na foon à Judio!” ⁷Sachi ad, tinaynan Pablo chicha wi nan-atun ta foroy na osay foon à Judio, wi Ticio Justo na ngachanna, wi nichar-ag ta sinagogan na Judio. Ticio Justo kon osay manchaychayaw an Apudyus. ⁸À Crispo wi mangipangpangu ta sinagogan na Judio, namatichay simfaryan an Apu Jesus. Ad namati kon ad-adchuwani iCorinto ta nangngorancha ta intudtuchun Pablo, ad nampafunyangcha losan.

⁹Na sillafiyon, inin-inop Pablo wi anan Apu Jesus an siya, “Achia umogyat ta anchanay taku. Ituruynu wi mantudtuchu mipangkop an saon. ¹⁰Maid pu mangan-anun sia, tan awachà an sia, ya ad-adchuwan akon takud asna wi chinutukà à mantakù.” ¹¹Siyan iningkaw à Pablo ta sachi ili à sintawon ya kogwa wi intudtuchunan ukud Apudyus.

¹²Na namfinnachuran Galion ad Acaya, nantitimpuyug na Judio wi achi pu mamati, ad ummoycha incharum à Pablo. ¹³Anancha, “Na annayay taku, sumupling ta lintog, tan awiawisonan taku ta obsonchan pinagchayawchan Apudyus!”

¹⁴Nganngani pun kumingà Pablo, nakaningà Galion. Anana ta Judio, “Nu awad fasurna winnu lawing à iningwana, anusà chongron na charumyuy Judio. ¹⁵Ngim kapu ta is-isì yakan mipangkop ta mining na uchumi ukud, ya ngadngachan na taku, ya lintogyu, ikadyu kay, tan maid pu fiyang-u!”

¹⁶Ad imparyawna chicha ta kurti. ¹⁷Sachi ad, na foon à Judio wi nangiila, chinòmaanchà Sostenes wi mangipangpangu ta sinagogan na Judio, ad inabchoychà siya ta paway na kurti, ngim foon à namfiyangan Galion.

Nangulin À Pablo Ad Antiokia

¹⁸Nafayag pù Pablo ad Corinto, tinaynanan chachi mamati ad ummoy ad Cencrea, ad nifurun akò Akila an Priscila. Chummatongcha pun, nampapukis à Pablo ta mangipail-ana wi narpas na impustanan Apudyus. Narpas pun na sachi, namapurcha wi ummoy ad Siria. ¹⁹Ad chin-umanchad Efeso wi nanaynanan Akila an Priscila. Ad ummoy à Pablo ta

sinagogan na Judio nantudtuchu. ²⁰Ad pionchay tawichan à Pablo, ngim ummisi. ²¹Ad anana, “Nu iparufus Apudyus, mangulinà.” Ad namapur wi lummayaw ad Efeso.

²²Chummatong pun ad Cesarea, nanadcharan ummoy ad Jerusalem ta umoy na fisitaon na chachi mamati, ad nangaw-as ad Antiokia. ²³Foon pù nafayag na iningkawana ta sachi, ad lummigwat ako wi ummoy ta ailiili wi sinakup Galacia ya Frigia nantudtuchu ya nansorkag ta losani mamati.

Nantudtuchù Apolos Ad Efeso Ya Corinto

²⁴Na sachi timpu, chummatong ad Efeso na osay Judio wi narpud Alejandria. À Apolos na ngachanna. Naraing à siyay mantudtuchu ya achun inakammuna wi mipangkop ta niyug-is wi ukud Apudyus. ²⁵Nakakoti mantudtuchu mipangkop an Apu Jesus, ya katuttuwaan na intudtuchuna, tan siyan nitudtuchun siya ta chamu. Ngim afus na inacharnan Juan à itudtuchuna ta namfunyakana ta taku. ²⁶Ummoy à Apolos ta sinagogan na Judio, ad naturod à siyay mantudtuchu. Chingngor pun cha Akila an Priscila à siya, inayakanchà siya ad foroycha, ad ninarmanchay nangisuplikar an siya ta chaanna pù akammuwon na mipangkop an Jesus. ²⁷Sachi ad, simsimò Apolos wi umoy ad Acaya, siyan inapufaran na mamati siya, ad sinuratanchan mamati ad Acaya ta mangiliyonchà siya. Na chummatngana, chakor na fachangna ta chachi namati kapu ta kaasin Apudyus an chicha. ²⁸Kapu ta naraing wi makais-isi ta Judio, inafaknà chicha ta sangwanan na taku. Inusarnan niyug-is wi ukud Apudyus ta nangipaakammuwana wi Jesus na Cristu wi impustan Apudyus wi umali.

Nantudtuchù Pablo Ad Efeso

19 ¹Na iningkawan Apolos at Corinto, nangoy à Pablo ta filig wi ummoy ad Efeso. Chummatong pun, inchasanan uchumi mamati.

²Inimusnan chicha, “Nakarong-ag na Ispiritun Apudyus an chiayu ta namatiyanyu?”

Ad summongfatcha anani, “Maid chingchingngornì awad Ispiritun Apudyus.”

³Ad inimus Pablo, “Nu amasnat, in-inon na nafunyakanyu?”

Ad summongfatcha, “Nafunyakan-ani ta funyag Juan ta namatiyanni ta intudtuchuna.”

⁴Sachi ad insuplikar Pablo, wi anana, “Na funyag Juan, siyan nangipail-an na takuy namfafawicha ta fasurcha ya nafaliwan na somsomòcha. Ngim intudtuchuna wi masapur patiyoncha kon misukat an siya, wi Jesus.”

⁵Chingngorcha pun na insuplikar Pablo, asincha nampafunyag à mangipail-ancha wi namatichan Apu Jesus. ⁶Sachi ad impatay Pablo na

imanan chicha, ad nakarong-ag na Ispiritun Apudyus an chicha. Sachi ad, nan-ukudchà foon pù sikud wi ukudcha, ad inukudcha kon impasasmò Apudyus an chicha. ⁷Umoychà nasawaran à chuway lallarai.

⁸Na turuy furan, ummoummoy à Pablo ta sinagogan na Judio nantudtutuchu. Naturod à siya wi nanongfat ya mantudtuchu ta taku à mangawisanan chicha mipangkop ta Manturayan Apudyus. ⁹Ngim natangkin na uchum wi achicha pun patiyon, ad pinarpawingchan mitudtuchu mipangkop an Jesus ta sangwanan na losani naamung. Siyan tinaynan Pablo chicha, ad inayakana chachi mamatin Jesus. Ummoycha ta uswilaan Tirano, ad sachin nantudtuchuan Pablo ta taku ta finikat ¹⁰ingkanà lummaus na chuway tawon. Siyan losan na taku ta provinsiya wi Asia, uray Judio ya foon, chingngorchan chamag mipangkop an Apu Jesus.

Na Nàwa Ta Pituy Anà Sceva

¹¹Ad-adchuwan na kaskaschaaw wi impàwan Apudyus an Pablo, ¹²tan uray pangyu winnu luput wi inyusarna, nu inyoy na uchum ta nasakit ya nakafarfaray, ummimfagcha ya lummayaw akon farfaraycha. ¹³Ngim iningkaw na uchumi Judio wi nangkagkagkaay wi nangiparyaw anu ta aran wi farfaray na taku. Ad impadpachascha ko usaron na ngachan Apu Jesus ta paryawonchan aran. Anancha ta aran, “Siay aran, kapu ta karobfongan na ngachan Jesus wi itudtuchun Pablo, lumayaw-a!”

¹⁴Na uchumi nangwa ta amaschi, pituy lallarai wi anà Sceva, wi siyan osay pangpangun na papachin na Judio. ¹⁵Ngim na namingsan, summongfat na osay aran an chicha, wi anana, “À Jesus, akammù, ya uray Pablo, ngim maid pu akammù an chiayu!”

¹⁶Sachi ad, na larai wi nakafarfaray ta sachi aran, chinòmaana chichay pitu, ad nakapatoy an chicha ingkanà inafakna chicha. Ad ummawidchay naamin nasukatan wi nakiskissay na luputcha. ¹⁷Na nangngoran na losani takud Efeso ta sachi nàwa, uray Judio ya foon à Judio, naam-amodcha ummogyat ad chinayawchan ngachan Apu Jesus. ¹⁸Ad kapu ta sachi, ad-adchuwan na mamati wi nangipudnu wi namfafawicha ta sangwanan na fufuruncha ta lawingi ining-ingwacha. ¹⁹Ad na uchum, wi nansasarumangka ko, inaruschan nibruchay sarumangka ad singkobcha ta sangwanan na taku. Na nginan na nibruchay singkobcha, ummoy à limampuruy lifu ta pilakcha. ²⁰Kapu ta chachi losani nàwàwa, nanchinchinnamag na mipangkop an Apu Jesus ya karobfongana, siyan ummachuachu kon mamati.

Na Kuru Ad Efeso

²¹Narpas pun na sachi, simsimò Pablo wi mangoy ta provinsiyay Macedonia ya Acaya wi umoy ad Jerusalem. Anana, “Nu chumatongà

ad Jerusalem, ituruy-uy umoy ad Roma.”²² Sachi ad, impaunanad Macedonia na chuway mamadfachang an siya, wi cha Timoteo an Erasto, ad nataynan à Pablo ta sachi provinsiya wi Asia, wi sachin awachan Efeso.

²³Na sachi koy timpu, iningkaw ad Efeso na kaog-ogyati kuru mipangkop ta pammatin na mamatin Jesus. ²⁴Amasnan nàwaana: Iningkaw na osay larai wi Demetrio na ngachanna. Na iwaar Demetrio, mampapanchay à pilak à sinantemplon na osay apudyuscha wi fufai nu, wi Artemis anun ngachanna. Inyusar na taku chachi sinantemplo à manaychayawancha ta sachi sinan-Apudyuscha. Siyan achun lakansiyacha Demetrio ya chachi mallabfuwona. ²⁵Siyan nampamiting à Demetrio ta chachi mallabfuwona ya uchumi mampapanchay, ad ananan chicha, “Fufurun-u, akammuyu wi na annayay iwaartau, siyan fummakngantau. ²⁶Ad ta sana, iniilatau ya chichingngortaun iningwan na annay taku wi Pablo. Ad itudtudtuchuna ta taku wi sinumani apudyus wi ingwan na taku, foon pu nù tuttuway Apudyus. Ad maila wi naawis na achud asnay Efeso ya ad-adchuwani ili ta provinsiyay Asia. ²⁷Siyan masapur tatanchaakantau tan awni ad maamsiw na annay iwaartau, ad maid pu mangngina. Ad foon pu kà afuschi, tan mamfalini maid silfin na templon na achayawani apudyustau wi Artemis. Ad mifafa kon kinasasaadna, wi siyan chaychayawon losan na taku ta annay provinsiya wi Asia ya uray na losani lufung!”

²⁸Chingngorcha pun na sachi imfakana, naaliling-otcha, ad asipapauycha, wi ananchay, “Achayawan à Artemis wi apudyustaud asnay Efeso!”

²⁹Sachi ad, niwaras na kuru ta sachi ili. Ad chinòmaancha cha Gayo an Aristarco wi nifurun an Pablo, wi narpuchad Macedonia. Ad intodtodchàchà chicha ta parasa wi naarusan na taku. ³⁰Piniyan Pablo wi umoy ta sangwanan na taku, ngim inyachin na mamati siya. ³¹Uray na uchumi mamangpanguwon na provinsiya, wi fufurun Pablo, ummifaunchà mangifakan siya ta achi pu mampaila ta parasa.

³²Ad na sachi, amod na ngonot wi maid aag-agngorana tan na kaachuwan an chicha, foon pù akammuchan pangkop na naarusancha. ³³Siyan na uchumi Judio, impasanguchà Alejandro wi osay furuncha ta isuplikarna ta taku, tan ummogychà pafasuron na takù chichay Judio mipangkop ta sachi kuru. Ad impachas Alejandro wi pakin-on na taku, ta mafalini man-ukud, ³⁴ngim immatunancha pun wi Judiò siya, asipopoawcha, “Achayawan à Artemis wi apudyustaud asnay Efeso!” Ad amaschin inip-ip-awcha ta unog na chuway uras.

³⁵Na anungusna, nampailan mayor na ili. Impakinòna pun à chicha, anana, “Kailiyà wi iyEfeso, awad lawa takù foon pù nangaagkammu wi chitauy iyEfeso na mamangchon ta templon na achayawani Artemis ya

nasantuwani fatu wi naodchag narpud langit? ³⁶Maid pu osà makaifaka wi foon pù tuttuwana, isunga kuminòtau ta maid pu mangàaway. ³⁷Na anchanayay chuwa wi inyaliyud asna, maid inakawcha ta templotau, ya maid pu ko imfakachà lawing mipangkop ta apudyustau. ³⁸Ngim nu mampangpangnù Demetrio ya chachi fufurunna makafasuran na osay taku, awad na kuistau ya pangpangutau ta pisinacha, siyan ikadchay mangicharum an chicha. ³⁹Ngim nu awad safali ifakayu, urayonyu, ta ukuchontau ta ustuy man-ar-arusanni wi pangpanguyu. ⁴⁰Tan machanakanà, tan nu pafasuron chitau ta chachi papangattaud Roma mipangkop ta nàwad kanad wi kuruyu, sinun ustù ilasuntaun chicha, tan maid pun!”

⁴¹Imfakana ad na sachi, finuarna chicha.

Nangulincha Pablo Ad Macedonia Ya Acaya

20 ¹Narpas pun na sachi kuru, impaarus Pablo na mamati ta sorkakonà chicha. Ad ananan chicha, “Annay lumayawà.” Tinaynana pù chicha, ummoy ad Macedonia. ²Ummoy ta ailiili nantudtuchu ta mamati ta masorkagcha. Sachi ad, ummoy akod Acaya, wi nangngachan Grecia. ³Iningkaw ta sachì turuy furan. Sachi ad, simsimònna wi mamapur wi umoy ad Siria. Ngim nganngani pun lumigwat, chingngorna wi nantuturag na uchumi Judio ta patoyonchà siya, siyan nalliglig ad Macedonia. ⁴Nifurun akon uchumi fufurunna. Na ngachancha: Sopatro wi anà Pirro, wi iBerea; Aristarco ya Segundo wi iTesalonica; Gayo wi iDerbe; Tikico ya Trofimo wi iyAsia; ya chianin Timoteo. ⁵Chummatong-ani pun ad Filipos, ummunacha ta urayon chianid Troas. ⁶Narpas pun na fiyastay nanganan na takù tinapoy wi achi pun naraukan à mampafotar, namapur-ani wi ummun-unud ta fufurunni. Lummaus pun na limay padcha, chummatong-anid Troas, ad nakachumingkuani ta fufurunni ta sachi.

Na Naodchakan Eutico

⁷Mummaschom pun ta Safachu, naarus-ani wi losani mamati makaan ta tinapoy à mangiyakasmooanni ta natayan Jesus. Ad nantudtuchù Pablo ingkana ta kawan na lafi, tan simsimònay lumayaw nu mafikat. ⁸Ad-adchuwan na silaw ta sachi kuwartu ta miyatlu kat-un na foroy wi naarusanni. ⁹Na osay fafaru wi nangngachan à Eutico, tummutùchu ta tawa, ad na nantudtuchuwan Pablo, manchùchùmog à siya. Ad nasuyop à Eutico, ad naodchag. Lummogsadcha pun aran à siya, nanattoy. ¹⁰Siyan lummogsad akò Pablo, ad finonwarnà siya, ad ananan chicha, “Achiayu machanakan, tan matakù!” ¹¹Ad summang-at-ani losan asin, ad nangan-anì tinapoy. Narpas-ani pun nangan, inturuy Pablo wi nakaug-ugku an chiani, ingkana ta summingitan na init, achiyot lumayaw.

¹²Ad na sachi fafaru, inturudchà siya ta foroyna, ad naragsakcha tan ummuli nataku.

Na Ummayancha Pablo Ad Mileto

¹³Impaunan Pablò chiani wi namapur wi umoy ad Asson, tan imfakana wi chakasonà chiani tan manadcharan wi umoy ad Asson. ¹⁴Nan-aafot-ani pun ad Asson, namapur-ani losan wi ummoy ad Mitilene. ¹⁵Nafikat pun, tinaynannin sachi ili ad inturuyini wi namapur, ad chummatong-anid Chio. Asin pu nafikat, chummatong-anid Samos, ad asin pu ko nafikat, chummatong-anid Mileto. ¹⁶Achiani pu nanchakas ad Efeso, tan simsimò Pablo wi lausanni, ta mangkanas na chumatngannid Jerusalem ta chaptannin fiyasta wi ananchay Pentecostes.

Nantudtuchù Pablo Ta Mangipangpangu Wi iyEfeso

¹⁷Na iningkawannid Mileto, impaayag Pablo chachi mangipangpangu ta mamatid Efeso. ¹⁸Chummatongcha pun ad Mileto, anan Pablo an chicha, “Akammuyun imfibfiyag-u ta iningkawà an chiayu nanipud ta chamuy ummaliyà ad asnay provinsiya wi Asia. ¹⁹Iningwà losan na impàwan Apudyus an saon, ya foon pù inchayaw-un long-ag-u. Inturuy-uchi uray mansikab na somsomòu ta simfototang, ya uray pinarpalikatanà ta chachi Judio ta namachapachasancha mangtoyan an saon. ²⁰Akammuyu ko wi maid pu insulib-ù fumaruwanyu ta nantudtuchuwà an chiayu ya nangipagngorà mipangkop an Jesus ta sangwanan na taku ya uray ta aforoforoy. ²¹Impapatì akoy nangifaka ta chokà wi Judio ya chachi foon à Judio wi masapur ifafawichan fasfasurcha ya mansakungchan Apudyus ya mamaticha kon Jesu Cristu wi Aputau. ²²Ad na sana, inyà ad Jerusalem, tan siyan pàwan na Ispiritun Apudyus, uray foon pù akammù nu sinun màwan saon ad aschi. ²³Tan na afusi akammù, mafaruchà ya mapalikatanà ta sinuy ili wi umayà, amaschin impaakammun na Ispiritun Apudyus an saon. ²⁴Ngim uray matoyà, tan maid pu filang na fiyag-u, tan pakaropasò na losani impàwan Apu Jesus an saon, wi masapur istikuwà na Mamfaruy Chamag mipangkop ta achakun Apudyus ta taku.

²⁵“Iniingkawà an chiayu nantudtudtuchu mipangkop ta Manturayan Apudyus. Ngim na sana, akammù wi nu lumayawà, maid asinyu mangilan an saon ta annay luta. ²⁶Siyan maawatanyuna, wi nu awad osan chiayù misiyàn an Apudyus à machusa, foon pù fasur-u, ²⁷tan maid pun insulib-u ta nantudtuchuwà an chiayu ta losani pangkop Apudyus. ²⁸Siyan man-annad-ayu, ya ayyuwananyu kon losani fufurunyu wi impiyar na Ispiritun Apudyus an chiayù mangipangpangun chicha. Isun na inyòoyyan na mampapastor wi mangayyuwan ta panniluna, amaschi kon oyyoonyu wi mangayyuwan ta chachi mamati, tan imfayad Apudyus

na charan na anàna à oroscha. ²⁹Akammù wi nu lumayawà, umali chachi mantudtuchù chumachail an chiayu, wi isuchà atap wi animar wi otyonchan naamu. ³⁰Chumtong na timpuy na uchum an chiayu, turtulliyanchan mamati ta chichan masurut. ³¹Siyan man-annad-ayu ta achiayu miyafut. Somsom-onyu kuman nantudtuchuwà an chiayu ta unog na turuy tawon wi iningkawà an chiayu, ta linafi ya finikat, wi malluruwà ako kapu ta chakor na ayat-u ya achakù an chiayu.

³²“Siyan na sana, Apudyus na mangayyuwan an chiayu, ya piyarò wi surutonyun tudtuchu mipangkop an Jesus, wi kaasin Apudyus ta taku. Siya kon nginlobfong wi mangipapigsa ta pammatitau, ya mangatod ta mamfaru wi impustana ta losani mantakuna. ³³À saon, maid nan-ochawà à pilakyu, ya luputyu ya sinuy awad an chiayu, ³⁴tan akammuyu wi nallabfuwà à mangar-à ta losani masapur-u ya masapur akon fufurun-u. ³⁵Amaschin ining-ingwà, ta is-isuwonyu, tan masapur mallagpottaury man-iwaar ta awad ifachangtau ta sinumani makasapur à fachang. Sosom-ontau kuman imfakan na Aputau wi Jesus, wi anana, ‘Naragrasak na takuy mangatod nu takuy man-ochaw.’ ”

³⁶Sachi ad, nampalintumongcha losan ad nalluwarù Pablo. ³⁷Ad losancha mansasàuy, ad nan-ifilcha tan lawingonchay lumayaw à Pablo, ³⁸sinchumallun nangifag-ana wi maid asincha mangil-an an siya ta annay luta. Sachi ad, tinun-udchà siya wi umoy ta ikaw na papur wi mallukanana.

Ummoy À Pablo Ad Jerusalem

21 ¹Nansisiyan-ani pun an chicha, nangaw-as-ani wi namapur ad Cos. Ad nafikat pun, chummatong-anid Rodes, ad asin ad nafikat, chummatong-anid Patara. ²Ad inchasannin osay papur wi umoy ad Fenicia, ad namapur-ani. ³Na namapuranni, innilanin luta wi nangkawaon na fayfay wi nangngachan Chipre ta apot ta chuwiki. Ad panopanos pun chummatong-anid Tiro wi osay ili ta provinsiya wi Siria. Nanchissaag-anid Tiro, tan siyan mangichissaakan na papur ta karkana. ⁴Ad inchasannin uchumi mamatin Jesus, siyan iningkaw-anin chichà sinchumingku. Ad na iningkawannin chicha, imfakachan Pablo wi foon pu otyan à ituruynay umoy ad Jerusalem, tan impaakammun na Ispiritun Apudyus an chicha wi mapalikatan à Pablo ad aschi. ⁵Ngim nachauman pun na timpuy lumayawanni, impapilitni wi lumayaw. Siyan inturud na nasimfarfaryani mamati chiani ta ikaw na papur. Ad nampalintumong-ani losan ta ikid na fayfay wi nan-asiluwaru. ⁶Sachi ad, nangulincha ta foforoycha, ad nallukan-ani ta papur.

⁷Ad inturturuyni wi namapur, ad chummatong-anid Tolemaida, ad nanchissaag-ani ta fusitaonni chachi mamatin Jesus ta sachi. ⁸Nafikat pun, asin-ani namapur wi ummoy ad Cesarea. Chummatong-ani pun,

ummoy-ani ta foroy Felipe ad iningkaw-anin siya, wi siyan osa ta chachi pitu wi nachutukan ad Jerusalem à fumachang. Na iwaarna ko, nantudtuchu ta Mamfaruy Chamag mipangkop an Jesus. ⁹Opat na anàny fabfahasang, wi profetascha ko wi ifagfakachan ipaspasmò na Ispiritun Apudyus an chicha. ¹⁰Lummaus pun na uchumi padcha, chummatong akon osay profeta wi Agabo na ngachanna, wi narpu Judea. ¹¹Ummali Agabo ta foroy Felipe ad inaranan larat Pablo, ad finofodnan imana ya ikina. Ad anana, “Annayan imfakan na Ispiritun Apudyus: Na nginlarat ta anna, amasnan maniliwan na Judio an siya ad Jerusalem ad iyoychà siya icharum ta foon à Judio.”

¹²Chingngorni pun na imfakana, inàarùni ta chachi uchumi iningkaw ta achi pu kumà Pablo umoy ad Jerusalem. ¹³Ngim sinongfatan Pablò chiani, “Sinu kon oyyoonyuy asiiifil? Parwingonyu kan somsomò! Susunud, nakasakanaà wi mitaod ad Jerusalem, ya uray nu mapatoyà kapu ta pammatì an Apu Jesus.”

¹⁴Siyan kapu ta achiani pun makaawis an siya, kumminòani, ad ananni, “Iluwarutau wi afus na pion Apudyus à màwa.”

¹⁵Foon à nafayag na iningkawanni ta sachi, ad nansakanaani wi umoy ad Jerusalem. ¹⁶Nifurun akon chianin uchumi mamati wi iCesarea. Ad na chummatngannid Jerusalem, inyoychà chiani ta foroycha Mnason wi iChipre, tan sachi nun ingkawanni. Nafayag na namatiyan Mnason an Jesus.

Fummisità Pablo An Jaime

¹⁷Chingngor pun na mamatid Jerusalem wi chummatong-ani, isagcha naragsak wi mammangilin chiani. ¹⁸Nafikat pun, ummoynin Pablo fisitaon à Jaime. Iningkaw akon losani mangipangpangu ta mamatid Jerusalem. ¹⁹Ad inyag-akammuni pun à Pablo an chicha, inur-ullit Pablo na losani impàwan Apudyus ta nantudtudtuchuwana ta chachi foon pù Judio. ²⁰Na nangngoranha ta ur-ullitna, chinaychayawchà Apudyus.

Ngim anancha kon Pablo, “Sunuchi Pablo, sosom-om wi alifulifun Judio wi mamatin Jesus, wi losancha ipapati wi manungpar ta losani Lintog Moses. ²¹Nanchinamag wi itudtudtuchum anu ta losani fufuruntauy Judio wi finumroy ta lutan na foon à Judio, ta man-awichanchan Lintog Moses, ya imfagfakam anu wi achicha pu ko markaan na an-ananàcha, ya achicha pu ko tungparon na uchumi achawiyantauy Judio. ²²Ad, sinun oyyoontau ta akammuwonchay foon pù tuttuwan chingngorcha, tan sikurachuy chamakonchay chummatong-ayu. ²³Na somsomòni, amasnan ustuy oyyoom. Anchanan opat an chiani wi lallarai wi nganngani marpas na impustachan Apudyus. ²⁴Furnam chicha wi umoy ta Templo, ad miyamung-a ta mangwaancha ta pituy padchay mangkangputancha ta illintog Moses mipangkop ta mipustan Apudyus. Ad nu makangputchi,

fayacham akon kastuscha, ta nu marpas, mafalinchay mampapukis ta pachi à mangipail-ancha wi nakangput na impustacha. Ad siyan mangakammuwan na taku wi maid katuttuwaan na chinamagchay mipangkop an sia. Ad akammuwoncha ko wi ipapatim wi manungtungpar ta Lintog Moses. ²⁵Ya mipangkop ta chachi foon à Judio wi namati, insuratnin tudtuchunin chicha, wi achicha otyan anon na sinumani michatun ta sinan-Apudyus, ya achicha pu ko anon na chara winnu napsor wi animar wi achi pu nachara, ya achicha pu ko it-om na foon à asawacha.”

²⁶Nafikat pun, finurnan Pablo na chachi opat, ad nitapì siya ta oyyoonchay manungpar ta Lintog Moses mipangkop ta impustacha. Ad ummoycha ta Templo, ad imfakan Pablo ta pachi na padchay marpasan na oyyooncha, tan nu marpas, masapur mamparti chi opat à animar à ichatunchan Apudyus.

Natiliw À Pablo

²⁷Nganngani pun wi marpas na pituy padcha, niyasur wi na uchumi Judio wi iyAsia, innilachà Pablo ta Templo. Ad sinugsukanchan ad-adchuwani taku, ta chòmaanchà Pablo. ²⁸Nampoawcha, “Fufurunni wi kanà Israel, fadngan chiani! Tan annayan sachi taku wi mantudtuchu ta atakutaku ta lawingonchà chitauy Judio, ta achicha ko tungparon na Lintog Moses, ya achicha pu ko lispituwon na annay Templotau. Ad na sana, am-amchona ko, tan kaisawanan Templotau, tan imparnònna foon à Judio.” ²⁹Amaschin anancha, tan na osay padcha, innilachan osay foon pù Judio, wi iyEfeso, wi nangngachan à Trofimo, wi nifurun an Pablo ta linumnoana ta ili, ad anancha pun nu imparnònà siya ta Templo.

³⁰Na nangngoran na takud Jerusalem ta sachi, ummog-otcha, ad nakurucha losan, ad asitotodchàchay ummoy ta Templo. Ad chinòmaanchà Pablo ad kinuykuychà siya iparawa ta Templo. Sachi ad, inyonobchan Templo. ³¹Ngannganicha pun patoyon à siya, imfakan na osay taku ta kumander na susurchachuy iRoma wi nakurun losani taku ta ili. ³²Sachi ad, chakusi inayakan na kumander na uchumi kapitan ya susurchachu ad asitotodchàchay ummoy ta awachan na ad-adchuwani taku. Ad innilan pun na takù chicha, inwangchay manatar an Pablo.

³³Ad tiniliw na kumander à Pablo ad impakachilanà siya à chuwa kachila. Sachi ad, inimusna ta taku, “Sinun takuy anna? Ad sinu kon iningwana?”

³⁴Ngim nansafasafalin songfatcha, ya asingongonotcha, siyan maid pu mangakammuwana nu sinun katuttuwaan. Sachi ad, imfakana ta susurchachu ta iyoychà Pablo ta kampucha. ³⁵Chummaumcha pun ta archan na kampu, intangoy na uchumi surchachu impangatù Pablo tan naam-amod na og-ot na taku. ³⁶Ad nituntun-udcha kon siya, wi ip-ip-awcha anani, “Patoyontaù siya!”

Tinàchoran Pablo Na Long-agna

³⁷Na mangiparnoanchan Pablo ta kampu, kummingà Pablo à Griego ta kumander anani, “Mafalini awad na ifakà an sia?”

Nataag na kumander tan Griego na inyùukud Pablo, ad anana, “Apay, akammumi man-ukud à Griego! ³⁸Anà pun nu sian sachi iyEgipto wi nanguru ta kufilnu ta sin-arkawan. Siyan sachi nangiyoy ta opat lifuy takuy alilifuk ta ikaw wi maid pu taku.”

³⁹“Foon pun à saon,” anan Pablo, “tan Judiowà wi narpud Tarso ta provinsiya wi Cilicia, wi Tarso na osay machaychayaw wi ili.” Ad anan ako Pablo, “Annan piò wi ifaka ta anchanayay taku, nu mafalin.”

⁴⁰Ad intay-un na kumander, siyan summiad à Pablo ta archan ad impakinònan taku. Ad nan-ukud à sikud wi ukud na Judio, wi Hinebreo, ad anana:

22 ¹“Aamma ya susunud, chongronyun ifakà, nu awad arwingà an chiayu.”

²Na nangngorancha wi Hinebreo na inyùukudna, kumminòcha losan.

Ad inturuy Pablo anani: ³“À saon, Judiowà wi niyanà ad Tarso ta provinsiya wi Cilicia, ngim asnay Jerusalem na chummakrà ya nan-uswilaà. À Gamaliel na nanudtuchun saon, siyan ninarmà wi nangachar manungpar ta Lintog wi tinungpar na achakchakrantau. Lagpotanà ako wi nangwa ta losani pion Apudyus, wi isun na inyòoyyayu ta sana.

⁴Pinalikatà na mamatin Jesus, ya impapatoy-u kon uchum. Uray lallarai ya fufufuai, impatiliw-ù chicha ta mifarudcha. ⁵Na angatuwani pachi ya losan chachi Kukunsisartau, mafalini istikuwoncha wi katuttuwaan na ifakà tan chichan nangatod an saon ta surat wi mangatod à karobfongà wi maniliw ta chachi mamatin Jesus. Siyan inawit-un sachi surat ta chachi chokatauy Judio ad Damasco, wi na pangkop-u, tiliwò chachi mamati ad iyali chichad asnay Jerusalem, wi makachilaancha, ta machusacha.

Asin Pablo Inur-ullit Na Namatiyana

Apost 9:1-19; 26:12-18

⁶“Ngim machanchaniyà pun ad Damasco ta mamatù, nammaag nasilingà ta linang wi narpu ta langit, ⁷ad nalitwachà. Ad chingngor-un kinga wi anana, ‘Saulo, Saulo! Tammakò saon parpalikatan?’

⁸“Ad inimus-u, ‘Sinua, Apu?’

“Ad summongfat chi kumminga, ‘Saon à Jesus wi iNazaret, wi parpalikatam.’

⁹“Chachi fufurun-u, innilachan linang, ngim achicha pun chingngor na inukud na sachi kumminga.

¹⁰“Sachi ad, inimus-u, ‘Apu, sinun oyyoò?’

“Ad ananay summongfat, ‘Fumangon-a ta ing-ad Damasco wi awachan na mangifakan sia ta losani pàwan Apudyus an sia.’

11 “Ngim nakurapà kapu ta sachi linang, siyan iniwichà ta fufurun-u inyoy ad Damasco.

12 “Iningkaw ad Damasco na osay Judio, wi Ananias na ngachanna, wi manaychayaw an Apudyus ya tungparona losan na Lintogtauy Judio, ya lispituwon losan na chokanay Judio à siya. 13 Ummalin saon ta foroy wi iningkawà, ad summiad ta char-ag-u. Ad anana, ‘Sunuchi Saulo, maaan na kurapnu!’

“Sachi ad, nakailaà ad intollong-ù siya.

14 “Ad anan ako Ananias, ‘À Apudyus wi chinaychayaw na achakchakrantau, chinutukanà sia ta akammuwom na piona, ya ilam na nalimpiw wi anàay Jesu Cristu, ya chongrom na ustuustuy kingana. 15 Tan sian mangistikuku ta atakutaku ta losani inilam ya chingngornu mipangkop an siya. 16 Ad, sinu kon urayom? Fumangon-a ta ing-a mampafunyag, ya iluwarum an Jesus ta pakawanonan fasurnu.’

Imfaun Jesus À Pablo Wi Umoy Mantudtuchu Ta Foon À Judio

17 “Ad namagkulinà pun ad Jerusalem, ummoyà ta Templo malluwaru, ad iningkaw na isù impain-inop Apudyus an saon, 18 tan innilà à Apu Jesus wi ananan saon, ‘Kanasom! Taynam ad asnay Jerusalem, tan na takud asna, achicha pu patiyon na istikum wi mipangkop an saon.’

19 “Ngim sinongfatà, ‘Apu, patiyoncha nin, tan akammucha wi saon na ummoummoy ta chachi sinagoga naniliw ta chachi mamatin sia, ya impaabchoy-u kò chicha. 20 Ad akammucha ko wi saon na nangiparufus ta namatayanchan Esteban wi nangistikun sia, tan iningkawà wi nangchon ta luput chachi namatoy.’

21 “Ad ananan saon, ‘Uray, ing-a, tan ifaun-ù sia mantudtuchuwon ta achayuy foon à Judio.’ ”

22 Na nangifag-an Pablo ta sachi, na takuy naaarus nanchochongngor an siya, illukichay nampoaw, “Patoyontaù siya! Matoy otyan na amasnati taku!”

23 Ad asipapauycha, ad kinissaychan silupcha ya ingkab-urchan kafu ta ngatu. 24 Siyan imparnò na kumander à Pablo ta kampu, ad imfakana ko ta abchoyon na surchachunà siya ta akammuwoncha nu sinun pangkop na ummog-otan na Judio an siya. 25 Ngim intaodcha pun à siya ta abchoyoncha, anan Pablo ta kapitan na surchachu wi ummaagsad, “Apay, iparufus na lintog wi maabchoy na takuy Romano wi chaan pù maimfistikar?”

26 Chingngor pun na kapitan na imfakan Pablo, ummoyna imfaka ta kumander. Anana, “Sinu kon annay oyyoontau? Tan na anchi Pablo, Romano nu!”

27Sachi ad, ummoy na kumander an Pablo inimus an siya, “Ifakam nu tuttuway Romano-a?”

“Oo, anan Pablo.”

28Ad anan na kumander, “Uray saon, ngim chakor na finayachà ta mifilangà à Romano!”

Ad summongfat à Pablo, “Ngim à saon, niyanaà à Romano.”

29Siyana chakusi nan-onat na chachi mangimfistikar an siya; ya uray na kumander, ummogyat ta nangakammuwana wi Romanon impakachilana.

Naimfistikar À Pablo Ta Mamangpanguwon Na Judio

30Ngim na kumander, pionay akammuwon na mismuy ipafasur na Judio an Pablo; siyan nafikat pun, impaayagnan losani pangpangun na papachi ya losani mamangpanguwon na Judio. Ad impaannan kachilan Pablo. Ad inyoina impasangnù siya ta sangwanancha losan.

23 1Intotollong Pablò chicha, ad anana, “Susunud-uy Judio, mamfarun somsomòu tan nanipud ta niyanaà, nginongodngochà wi mangwa ta anan Apudyus wi mamfaru.” 2Na nangifag-ana ta sachi, à Ananias wi Angatuwani Pachi, impalipaknan tupò Pablo.

3Sachi ad, anan Pablo an siya, “Siya sinankuis, tuttuway lipakon Apudyus akò sia! Tan in-inon akon anam wi nakafasurà ta Lintogtau, ad sian nakafasur tan impalipaknù saon, wi amaschin mipalit ta Lintogtau?”

4Sachi ad, anan na osay niyachanin Pablo, “In-insurtuwom na Angatuwani Pachin Apudyus!”

5Ad anan Pablo wi summongfat, “Susunud-uy Judio, nu inakammù wi siyan Angatuwani Pachi, foon pu otyan à imfafain-ù siya, tan awad tuwan niyug-is wi ukud Apudyus, wi anana, ‘Achiayu man-ukud à lawing ta pangpanguyu.’”

6Inakammun Pablo wi nan-agwan somsomò na chachi Kukunsisar, tan Saduceo na uchum ya Fariseo kon uchum, ad chinakornan kingana, wi anana, “Susunud! Fariseowà, wi kanà akon Fariseo! Siyan namnamaò wi umuli matakun natoy, ad sachin pangkop na nangicharumanyun saon ta sana!”

7Imfakana ad na amaschi, illukin chachi Fariseo ya Saduceo wi mansusukob, tan nan-agwacha. 8Tan na Saduceo, anancha nu wi achi pu umuli matakun natoy. Anancha ko nu wi maid pu anghel ya alichodwa. Ngim na Fariseo, tuttuwaoncha losan chachi. 9Ngummonongonotchay nansusukob. Ad na uchumi Fariseo wi mangitudtuchu ko ta Lintog, summiadchay ipapilitchan somsomòcha. Anancha, “Maid pu osà inchasannì nakafasuran na annay taku. Nu tuttuway nakaukud an siyan anghel winnu osay achi pu maila, lawing akuin na amaschi?”

10Sachi ad, natuud na sukobcha, siyan nachanakan na kumander tan awni ad nu aragragkiyanchà Pablo ta og-otcha. Siyan imfakana ta uchumi surchachuna ta umoycha aran à siya ta asincha iyoy ta kampu.

¹¹Na sachi lafi, impailà Apu Jesus an Pablo, ad anana, “Papigsaom na somsomònu, tan masapur wi istikuwanà ad Roma à isun na nangistikuwam an saon ad asnay Jerusalem.”

Nantuturag Na Judio Ta Patoyonchà Pablo

¹²Nafikat pun, nantuturag na uchumi Judio ta patoyonchà Pablo. Nan-asisapatacha ta achicha pu mangan ya uminum ingkanà patoyoncha nù Pablo. ¹³Nasurukchà opatpuruy Judio wi nantuturag ta amaschi. ¹⁴Ummoycha ta pangpangun na papachi ya mamangpanguwon na Judio, ad anancha, “Nan-asisapataani wi achiani pun mangan ingkanà patoyonnì Pablo. ¹⁵Siyan chiayu ya losan chachi uchumi pangpangu, umifaun-ayù umoy mangifaka ta kumander ta iyalinà Pablo ta anna ad akin-iimfistikar-ayu mipangkop ta kasusna. Ad fangafanganni ta charan ta patoyonnì siya.”

¹⁶Ngim na amunaon Pablo, chingngornan mipangkop ta puranun chachi Judio, siyan ummoyna ta kampu impalinan siya. ¹⁷Ad inayakan Pablo na osay kapitan, ad anana, “Iyoynu ad na annay fafaru ta kumander, tan awad na ifakanan siya.”

¹⁸Ad inyoyna ta sachi, ad anana, “À Pablo wi farud, impaiyalinan annay fafaru an sia tan awad anun ifakanan sia.”

¹⁹Sachi ad, iniwid na kumander chi fafaru intalin ad inimusna, “Sinun piomi ifaka?”

²⁰Summongfat na sachi fafaru, wi anana, “Nantuturag chachi pangpangun na Judio wi manawat an sia ta asinnu ipasangun amaò wi Pablo ta mimittinganchà fikat, ta iyam-ammacha nuy mangimfistikar an siya mipangkop ta kasusna. ²¹Ngim achim otyan patkon chicha, tan nasuruk à opatpurun takuy mamangafang an siya, tan nan-asisapatacha losan wi achicha pu nu mangan ya uminum ingkanà patoyoncha nù siya. Nakasakanacha, wi uullayoncha kan mangiparufusam.”

²²Sachi ad, imparyaw na kumander à siya, wi finilinnà siya, “Achim ifagfaka wi impalinam an saon na anna.”

Na Naiyayan Pablo Ta Fifinnachur Wi Felix

²³Ad inayakan na kumander na chuway kapitan, ad ananan chicha, “Isakanayun 200 wi susurchachu, wi mitapi kon 200 wi mantutufay ya 70 wi mangafayu. Lumigwat-ayù tiprò ta sanay lafi, wi mangipuyut an Pablo ad Cesarea. ²⁴Mangafayuwonyu kò Pablo, ya mallaram-ayu ta maid maan-anun siya, ingkanà inchatongyun Fifinnachur wi Felix.”

²⁵Ad nanurat akon kumander, anana:

²⁶“Apu Fifinnachur Felix, saon wi Claudio Lisias na annay manurat an sia. Sapay kuma ta mamfarua. ²⁷Na annay larai wi impaiyalì an chiayu, chinòmaan na Judiò siya ad tikangaycha

patoyon. Ngim inakammù pun wi Romanò siya, sinaraknifanni ta susurchachù à siya. ²⁸Ngim kapu ta piniyà wi akammuwon nu sinun ipafasurchan siya, inyoy-ù siya ta Kukunsisaracha. ²⁹Ad inchasà wi maid pu nakafasuranà umanay à mapatoyana, ya uray mifaruchana, tan na ipafasurchan siya, mipangkop yakay ta lintogchay Judio. ³⁰Chinamag-u pun wi nantuturag na uchumi Judio ta fangafanganchà siya, sinaryun-u ipaiyalin sia. Imfakà ako ta chachi nangicharum an siya ta umalicha toopon an sia na nangicharumanchan siya.”

³¹Na sachi lafi, pintog na susurchachu losan na imfakan na kumandercha, wi inyoychà Pablo ingkanad Antipatriza. ³²Nafikat pun, summiyan na uchumi susurchachu nangulin ta kampucha, ad inturuy chachi nangafayu wi mangipuyut an Pablo. ³³Chummatongcha pun ad Cesarea, innadchonchan surat ta fifinnachur, ad imparangchà Pablo an siya. ³⁴Finasan pun na fifinnachur na surat, inimusnan Pablo nu sinun provinsiyan niyanaana. Ad inakammuna wi iCilicià siya, ³⁵siyan anana, “Achi sia imfistikaron nu umali chachi mangicharum an sia.”

Ad impafantaynà Pablo ta susurchachu ta foroyna wi impakaob Ali Herod ta sin-arkawan.

Incharumchà Pablo Ta Fifinnachur Felix

24 ¹Lummaus pun na limay padcha, chummatong ad Cesarea à Ananias wi Angatuwani Pachi ya uchumi mamangpanguwon na Judio ya intapicha kon osay abogado wi nangngachan à Tertulo. Ad nisanguchan Fifinnachur Felix wi mangipafasur an Pablo. ²Impaayag pun na fifinnachur à Pablo, imfakan Tertulo na ipafasurchan siya anani,

“Machayawi Apu Fifinnachur! Kapu ta kinaraingnuy mangituray an chiani wi Judio, maid nakurkuruwannì nafayag, ya ad-adchuwan na iningwam à fummaruwan na losani taku ta annay lutani. ³Siyan uray nu farangnan umayanni, chakor na yamannin sia kankanayun. ⁴Achi pu otyan taktakon à sia, ngim anusam wi mangngor ta annay aiti ifakani. ⁵Tan ilam, na annayay taku, sikurachuy siyan osay akukuru ta atakutaku, tan ummoummoy ta ailiili mangkurukuru ta chokanay Judio. Ya siya kon osay pangpangun na sumursurut ta osay takuy iNazaret.

⁶Impachasna ko chinimò na Templonid Jerusalem, siyan tiniliwnì siya, tan ananni pun nu kuisonnì siya mipangkop ta Lintogni. ⁷Ngim ummalin sachi kumander, wi Lisias, ad linagkina illayaw. ⁸Ad imfakana ko wi masapur nuy umalianid asna, ta sangwanam na mangicharumannin siya. Nu imfistikarom na annay taku, maakammuwam wi na losani ipafasurnin siya, tuttuwa.”

⁹Ad ummamfuruy akon fufurunay Judio anani tuttuwa losan na impafasurnan Pablo.

Na Nanàchoran Pablo Ta Long-agna Ta Sangwanan Felix

¹⁰Sachi ad, impasongfat na fifinnachur an Pablo. Ad anan Pablo: “Apu Fifinnachur, akammù wi nafayag na nangkuisam an chitauy Judio, siyan naragsakà wi manongfat ta impafasur na anchanayan saon ta sangwanam. ¹¹Mafalinnuy akammuwon wi simpuru ya chuway padcha ta sana nanipud ta ummayà ad Jerusalem makachaychayawan an Apudyus ta Temploni. ¹²Na iningkawà ta sachi, maid pu nangil-an na Judio an saon à makais-isì ta sinuman ta Templo, ya maid ako innilachà nanguruwà ta taku, uray ta sinagogacha winnu farangnay lukar. ¹³Ya maid pu ko mamfasarancha wi tuttuwan ipafasurchan saon. ¹⁴Ngim awad na ifakà an sia: Tudtuchun Jesus na sursurutò ta manaychayawà ta Apudyus na achakchakranni, ad sachin nangifag-ancha wi foon pù ustù mitudtuchu. Ngim tuttuwaò ako kay losan na niyug-is wi Lintog Moses ya losani inyug-is na profetas ta awi. ¹⁵Man-isun namnamani ta anchanay mangipafasur an saon, tan namnamaonni losan wi ipaulin Apudyus takuwon na losani natoy à tapin na padcha, na mamfaru ya lawingi taku. ¹⁶Ad kapu ta amasan namnamà, ngongodngochà wi mangwa ta mamfaru, tapnu ustun somsomòu kanayun, wi maid pu kafasurà an Apudyus, ya maid pu ko otyan kafasurà ta asintatakù.

¹⁷“Nafayag wi maid pu ummay-ayà ad Jerusalem, siyan na ummayà, nangawità à pilak à ifachangni ta fufurunni wi makasapur, ya ummoyà ako manchatun an Apudyus ta Templo. ¹⁸Ad na nangwaà ta sachi inchasan chachi Judio wi iyAsia an saon ta Templo. Na sachi, narpas-u iningwan ukalini, wi mipangkop ta maaanan na kaisaw-u. Ad maid ad-adchuwan à taku ta sachi, ya maid pu ko nangkuru. ¹⁹Chachi iyAsia, chicha kuman ummalid asna mangicharum an saon, nu awad tuwa kafasurà. ²⁰Ngim nu maidcha pun, uray nu ifakan na anchanayan inchasanchà fasur-u ta naisanguwà an chichad Jerusalem! ²¹Tan na iningkawà ta sachi, tuttuway chinakor-un kingà ta mangwanaà wi, ‘Incharumà an chiayu kapu kay ta manuttuwaà wi umuli matakun natoy.’ Ngim afus yakan sachì imfakà an chicha.”

²²À Fifinnachur Felix, achun inakammuna mipangkop ta tudtuchun Jesus, siyan imfakana ta Judio, “Urayontau yan na chumatngan Kumander Lisias, achìwot ifanag na annay kasusyu.” ²³Ad impafantaynà Pablo ta kapitan, ngim mifilang à siyà isù foon pù farud, wi foon à mipalit na fufurunay mangiyoy ta kasapurana.

Nan-ukud À Pablo An Felix Ya Drusila

²⁴Lummaus ad na am-annay padcha, iningkaw na ummayan Felix, ngim foon pù nafayag ad nangulin wi inchatongnan asawana wi Drusila na ngachanna, wi Judio. Sachi ad, impaayagnà Pablo ta chongronchan

mipangkop ta pammati an Jesu Cristu. ²⁵Ngim na mangitudtuchuwan Pablo ta mipangkop ta malimpiw wi mafiyakan, ya maningngilan ta lawing wi pion na long-ag, ya chumatngan na padchay manguisan Apudyus ta taku, ummogyat à Felix ta nangngorana, ad anana, “Sachi! Uray lumawaa ta sana, ta achi ipaayag sia nu awad timpù!” ²⁶Ad na sachi nampaapaayakana ya nakaukaukuchanan Pablo, anana pun nu pasuksukanà siya.

²⁷Lummaus ad na chuway tawon, nisukat à Porcio Festo an Felix wi mamfifinnachur, ngim na lummayawan Felix, tinaynanà Pablo ta fafalluchan, wi maid uchum à pangkopna nu achi mamfaruwon kuman Judio siya.

Nipasangù Pablo An Festo

25 ¹Atlun padchan na chummatngan Festò mamfifinnachur ta sachi provinsiya wi Cesarea, lummigwat wi umoy ad Jerusalem. ²Chummatong pun, chachi pangpangun na papachi ya uchumi mamangpanguwon na Judio, ummoychan siya icharum à Pablo. Nampangpangngaasicha wi ³nu mafalin otyan, ipagkulinnà Pablo ad Jerusalem, tan nantuturagcha ta fangafanganchà siya ta charan patoyon. ⁴Ngim sinongfatan Festo à chicha anani, “Nafafantayan à Pablo ad Cesarea, ad foon pù iingkaw ad mangulinà akod aschi. ⁵Siyan uray mifurun na uchumi pangpanguyun saon, ta aschin mangicharumanchan Pablo nu awad iningwanà lawing.”

⁶Waru winnu simpuruy padchan iningkawan Festo ad Jerusalem, ad lummayaw wi umoy ad Cesarea. Nafikat pun, tummukaw ta kukùisan, ad impaayagnà Pablo. ⁷Chummatong pun à Pablo, sinauyup na chachi Judio wi narpud Jerusalem linìwos à siya. Inggakattòchay mangipafasur an siya, ngim maid pu ustuustù mamfasarancha. ⁸Sachi ad, tinàchoran Pablo na long-agna, wi anana, “Maid pu sinurngasing-u ta Lintogtauy Judio winnu Templotau. Ya maid pu nanurngasingà ta Emperador na iRoma.”

⁹Ngim kapu ta pion Festo wi kumapot na Judio an siya, imfakanan Pablo, “Manay-ua nu intaud Jerusalem ta aschin maimfistikaram ta annay impafasurchan sia?”

¹⁰Ngim anan Pablo wi summongfat, “Lawingò, tan annaà ta sangwanam, ya asna otyan na maimfistikarà, tan sian ustuy chinutukan na Emperador à manguis. Ya akammum met wi maid pu lawing à iningwà ta chokà wi Judio. ¹¹Nu awad fasur-ù umanay à mapatoyà, foon pù ilisiyà. Ngim nu maid pu katuttuwaan na mangipafasuranchan saon, maid pu nginlobfong à mangiparang an saon. Siyan iparang-un kasus-u ta Emperador.”

¹²Sachi ad, nakaug-ugkud à Festo ta fufurunay turay, ad anana, “Chinawatnu wi siya mangiparangam ta kasusnun Emperador, ad siyan mangipàyà an sia.”

Nipasangù Pablo Ancha Agripa An Bernice

¹³Lummas pun na am-annay padcha, niyaspur wi ummalid Cesarea na osay Ali wi Agripa, ya sunudnay fufai wi Bernice. Ummoycha fisitaon à Festo. ¹⁴Iningkawcha pun à foon pù nafayag, inisturyan Festo an siya na mipangkop an Pablo. Anana, “Awad ta anna na osay farud wi tinaynan Felix. ¹⁵Na iningkawà ad Jerusalem, chachi pangpangun na papachi ya uchumi mamangpanguwon na Judio, incharumchà siya, ad imfakacha ta papatoy-ù siya. ¹⁶Ad sinongfatà chicha wi foon pù ukalitaury Romanon pachusatan takuy mapafasuran nu chaan pù makuis. Masapur man-asisangucha yan ta chachi mangicharum an siya, ta awad wayanay manongfat ta ipafasurchan siya. ¹⁷Ad na chummatngan chachi nancharum ad asna, foon pù inyaw-awni na kasusna tan nafikat ad tumrukawà ta kukùisan. Ad impaayag-ù Pablo, ¹⁸ad sachin nangifag-an na mangicharum an siya. Anà pun nu awad arwingan à ipafasurchan siya, ngim maid ustuustù fasurnà nangicharumanchan siya. ¹⁹Tan na puntilyacha kay wi makais-isì, mipangkop ta ukalichay Judio, ya mipangkop ako ta osay natoy wi à Jesus anu, wi ipapilit Pablo anani ummuli nu nataku. ²⁰Kapu ta ait na akammù wi mangimfistikar ta amaschi wi fanag, inimus-un Pablo nu pionay maiyoy ad Jerusalem, ta aschi otyan na maimfistikarana. ²¹Ngim lawingona. Ananay uray urayonan miparangan na kasusna ta Emperador. Siyan impafantay-ù siya ingkanà ipaiyoy-ù siya ta Emperador.”

²²Chingngor pun Ali Agripa na imfakan Festo, anana, “Uray saon, piò ako chongron à siya.”

Ad anan Festo, “Mafalin met! Ipaayag-ù siyà fikar.”

²³Nafikat ad, ummoycha Agripa an Bernice ta kukùisan, wi ipàpailachan afaruwani silupcha. Nakarnò ako chachi pangpangun na susurchachu ya chachi mamangpanguwon na ili. Ad linumnòcha pun losan, impaayag Festò Pablo. ²⁴Ad anan Festo, “Ali Agripa ya losan-ayuy annad asna: Na annayay taku wi mailayu, siyan incharum losan na Judio ad Jerusalem ya asnay Cesarea. Ip-ip-awcha anani mapatoy otyan. ²⁵Ngim maid pu inchasà à fasurnà umanay à mapatoyana. Ad kapu ta pionay mangiparang ta kasusna ta Emperador ad Roma, intay-ù. ²⁶Ngim maid pu ustuustù akammù à fasurnà isurat-u ta Emperador. Ad sachin mangipasanguwà an chiayu losan, sinchumallun sia, Ali Agripa, ta nu marpastau imfistikaron, awad otyan màchasan à isurat-ù fasurna. ²⁷Tan na somsomòu, maid silfin na mangipàyà ta farud ta Emperadortau nu maid pu ochasà à ustuustù nakafasurana!”

Tinàchoran Pablo Na Long-agnan Agripa

26 ¹Anan Agripa an Pablo, “Mafalini man-ukud-a.” Impakinò Pablo na taku, achinaot songfatan na impafasurchan siya anani,

²“Ali Agripa! Mamfaru tan annaa ta sanay padcha, siyan nakasatà nu makatàchorà ta long-ag-u ta sangwanam mipangkop ta losani impafasur na anchanayay chokatay Judio. ³Tan akammum losan na ukalitaury Judio ya sinuy mansongsongfatantau. Siyan anusami manchongor ta annay ifakà an sia.

⁴“Losan na fufuruntay Judio, akammuchan imfibfiyag-u nanipud ta afan-og-u, tan iniingkawà an chicha ta ilini ya aschi Jerusalem. ⁵Inaagkammucha wi nanipud ta chamu, nititipunà ta Fariseo wi mangipapati ta religiontau, ya impapati wi manungpar ta losani lintogcha. Ad nu pioncha, mafalinchay istikuwan. ⁶Tan na sana, micharumà kapu ta namnamaò wi oyyoon Apudyus na impustana ta achakchakrantau ta awi, wi ipaulina takuwon na natoy. ⁷Isunga losan na fufuruntaury Judio wi kanà chachi simpuru ya chuwa, isunay sachin namnamaonchà màwan chicha, siyan issiyachay manchaychayaw an Apudyus ta finikat ya linafi. Ad, Apu Ali, kapu ta sachi namnamaò, sachin impafasurchan saon. ⁸Ad apay achiayu pu mamati wi ipaulin Apudyus takuwon na matoy?

⁹“Uray saon ta sin-arkawan, anà pun nu mamfarun isag-u kuraon na takuy mamatin Jesus. ¹⁰Ad amaschin iningwà ad Jerusalem. Ad-adchuan na takun Apudyus wi impafarud-u, tan innadchon na pangpangun na papachin karobfongà. Ad nu nasintinsiyaanchà matoy, inapufarà ako. ¹¹Kanayun-u ko pachusà chicha ta chachi sinagogan na Judio wi mangipapilit an chicha ta man-awichanchan pammatican Jesus. Uray na achayuy il-ilin na foon à Judio, ummoummoy-u ko pinalikatan na mamatin Jesus, tan narafos na og-ot-un chicha.

Inisturyan Pablo Na Namatiyana

Apost 9:1-19; 22:6-16

¹²“Ad sachin ummayà ad Damasco,” anan Pablo. “Inaw-awit-un surat chachi pangpangun na papachi wi nangatod à karobfongà wi maniliw ta sinumani mamatin Jesus. ¹³Ingwawà pun ta charan ta mamatù, nalinanganà ta narpu ta langit wi napigpigsa nu init. Nasiling-ani losan wi mamfufurun, ¹⁴ad nalitwad-ani losan. Ad chingngor-un kummingà Hinebreo. Ananan saon, ‘Saulo, Saulo! Tammakò saon parpalikatan? Maid pu silfin na oy-oyyoom. Anam pun nu afakonà? Tan siya kay parpalikatam na long-agnu!’

¹⁵“Ad inimus-u, ‘Apu, sinua?’ Ad summongfat na Apu, ‘Saon à Jesus, wi parpalikatam. ¹⁶Ngim fumangon-a, tan na pangkop-uy mampailan sia, chutukà sià mangwa ta piò, ya mangistiku ta annay nangil-am an saon ta sana ya na ipailà an sià tapin na padcha. ¹⁷Ifaun-u sià umoy mangitudtuchu ta mipangkop an saon ta chokam wi Judio ya uray na foon pù Judio. Ya saraknifà sia ta sinumani oyyoonchan sia. ¹⁸Tudtuchuwam chicha ta maawatanchan

mipangkop an saon, ta marawakan na somsomòcha ya man-awichanchan lawing. Ad nu man-awichanchan karobfongan Satan, ad mansakungchan Apudyus ya mamatichan saon, mapakawan na fasfasurcha, ad mifilangchà takuy chinutukan Apudyus.' Sachin imfakan Jesus ta nampail-anan saon ta charan.

Imfakan Pablo Na Mipangkop Ta Mantudtuchuwana

¹⁹“Sachi ad, Apu Ali, pintog-u losan na imfakan Jesus ta nampail-anan saon. ²⁰Ad illukì ad Damasco wi nantudtuchu ta losani taku uray na foon à Judio achiaot umoy ad Jerusalem ya losani sakupon Judea ta ifafawichan fasfasurcha ya mansakungchan Apudyus ya oyyoonchan mamfarù mangipail-anchay tuttuway namfafawicha. ²¹Ad kapu ta sachi wi intudtuchù, chinòmaan chachi chokatay Judiò saon ta Templo, wi siya pangkopchan patoyonchà saon. ²²Ngim fafadngan Apudyus à saon, ad siyan impapilit-uy mantudtuchu ta losani taku, uray sinun kinasasaadcha, ingkana ta sana. Maid uchum à ifagfakà nu foon à inukudcha Moses ya chachi profetas ta awi na màwà tapin na padcha, ad nàwa tuwa chachi losan. ²³Tan imfafagkacha wi masapur mapalikatan ya mapatoy na Cristu wi impustan Apudyus wi ipaalina, ta siyan umunay umuli matakù. Ya siya kon mangipaakammun chitaay Judio, ya uray chachi foon, mipangkop ta marawakan na somsomò ya masaraknifan na taku.”

²⁴Na nangifag-ana ta sachi, chinakor Festo wi nampoaw, “Narapang-a, Pablo! Na narafosi acharnu, siyan namparapang an sia!”

²⁵Ngim summongfat à Pablo, wi anana, “Foon à narapangà, Apu Fifinnachur, tan na annay ug-ugkuchò, katuttuwaan, wi foon pù ug-ugkud na narapang. ²⁶Ali Agripa! Akammum na mipangkop ta anchanayay losani ug-ugkuchò, tan sikurachuwo wi foon pù nàwa ta chugyu! Siyan ifafagkà an sia. ²⁷Ali Agripa, tuttuwaom na imfakan na profetas winnu foon? Akammù wi tuttuwaom!”

²⁸Ngim anan Ali Agripa, “Anam pun nu mallasun mangawisam an saon ta mamfalinà Cristiano?”

²⁹Ad anan Pablo, “Uray nu mallasu winnu foon, na iluwarùn an Apudyus, ta sia ya uray losan na anchanay manchochongngor ta ifakà, mamatiayu losan an Apu Jesus, à isun na namatiyà. Is-isuwonyu otyan losan à saon, naraksig yakan annayay kachilà!”

³⁰Sachi ad, summiad na Ali, ya fifinnachur ya Bernice ya losan chachi nakatùchun chicha, ad lummawacha. ³¹Ad nan-uukudcha anani, “Maid met fasurnà umanay à mapatoyana, ya uray mifaruchana.” ³²Ad anan ako Agripa an Festo, “Miparufus kuma nu foon pù iparangnan kasusna ta Emperador.”

Namapur À Pablo Wi Nipaoy Ad Roma

27 ¹Chummatong pun na padchay lumayawannin Pablo wi umoy ad Italia, impiyarchà Pablo ya uchumi farud an Julio,

wi siyan kapitan na susurchachun na Emperador. ²Ad nallukan-ani ta osay papur wi narpud Adrumeto wi umoy ta il-ilid Asia. Nifurun akon chiani Aristarco wi iMacedonia wi narpud Tesalonica. ³Nafikat pun, nansapaanid Sidon, ad kapu ta kinaasiyan Julio à Pablo, imparufusnan lumogsachana ta papur, wi umoy na fusitaon na fufurunna ta sachi ili, ta mafalini adchonchan siyan masapurna. ⁴Asin-ani pu lummigwat, linausannid Chipre ta ikidnay malingchan, tan sib-aton na lukannin fidfid. ⁵Lin-usanni pun na fayfay ta chomang na provinsiya wi Cilicia ya Pamfilia, chummatong-anid Mira wi sakupon Licia. ⁶Ad sachin nangchasan Kapitan Julio ta osay papur wi narpud Alejandria wi umoy ad Italia, ad sachin nallukananni.

⁷Inyom-omman na lukanni tan napigsan fidfid, ad siyan nafayakanni wi chummatong ad Gnido. Ad kapu ta pummigpigsan fidfid, achiani pu makaturuy ta pionni wi ayon, siyan nalliglig-ani ad innoynin malingchan wi ikid Creta wi lausannid Salmon. ⁸Ngim uray nu nangiikid-anid Creta, napalikatan-ani ingkana ta chummatnganni ta nginachananchà Mamfarù Chichissaakan na Papur wi achani ta ilid Lasea.

⁹Kapu ta nataktak-ani nafayag ta fidfid, kaog-ogyat na mallukan ta papur, tan imfabfali. Siyan finilin Pablò chicha, anana, ¹⁰“Fufurun, nu ipapilittau ituruy, akammù wi achun machachail ta karkatau ya uray na annay papur, ya awad akon matoy.”

¹¹Ngim na kapitan, achina pu pintog na imfakan Pablo, tan siya pintogna kan imfakan na ngimpapur ya mammamakkiyona. ¹²Na kaachuwan ako wi karukanni, pionchay mangituruy, tan foon pu nù mamfarun sachi ikaw à ingkawan na papur nu imfabfali. Siyan ananchay ipachasni ichatong ad Fenix wi sakupon Creta, ta siyan ingkawantau tan imfabfali, tan mamfarù chichissaakan, tan foon pù sakungonan narpuwan na fidfid.

Nafaliyancha Ta Fayfay

¹³Sachi ad, chummatong na fidfid wi narpud chaya, ad ananchay mafalini ituruychan puranucha. Siyan kinuyudcha impangatun chagsonani aka wi mampaillong ta papur, ad nalligwatcha wi mangiikid ad Creta. ¹⁴Ngim panopanos ad, chummatong na napigsay fidfid wi narpu ta lakud Creta. ¹⁵Ad chinarusnan papur, ad maid pu in-inonchay mansakung ta fidfid, siyan impaiturungni ta fidfid. ¹⁶Niyachaniani pun ta chayan na ilid Cauda, sachin nawayaanni wi nangilukan ta fangka wi kuykuykuyon na papur, tan nalingchan-ani ait, ngim napalikatan-ani ko. ¹⁷Narpas pun na sachi, finofodchan long-ag na papur à chakorani tali ta achi machosyang na tabrana. Inchòracha kon ar-araway luput ta miyin-innayad mifidfid na papur, tan machanachanà ichakus na papur ta kallikallis wi luta ta chomang Libya. ¹⁸Nafikat pun, kassiyang fali wi

napigsa, siyan illukichay mangitop-ar ta karka ta fayfay, ta lumangpaw. ¹⁹Na atlun padchana, intop-archa kon uchumi lamintan na papur.

²⁰Lummaus pun na apadchapadcha, wi achiani pu nakaila ta init ya fituwon, ad kassiyay mamidfidfid à napigsa, na somsomòni, maid pu namnamani matakū.

²¹Nafayag pu ko wi maid pu nangnangan, summiad à Pablo, ad anana, “Fufurun, nu pintogyun imfakà wi iningkawtau kuma ad Creta, maid nachachail ya natarà. ²²Ngim uray, achiaiyu machismaya, tan maid pu matoy an chitau! Afus na papur à mayam-an. ²³Imfakà na amaschi, tan na lafi, à Apudyus wi chaychayawò, wi ngintakun saon, imfaunna anghel an saon, ²⁴ad anana, ‘Pablo, achia umogyat, tan maid pu mapasamak an sia, tan masapur maimfistikar-a ta sangwanan na Emperador. Ad mipakapu kon sia, kinaasiyan ako Apudyus na karukannu wi maid pun matoy an chicha.’ ²⁵Siyan papigsaonyun somsomòyu, fufurun-u, tan sikurachuwo wi oyyoon Apudyus losan na imfakana. ²⁶Ngim masapur mifalin papur ingkanà mipanad ta osay luta wi nangkawaon na fayfay.”

²⁷Lummaus ad na chuway chumingku, issiyay nifalin papur ta kawan na fayfay ad Adriatico. Kawan ad na lafi, inorman chachi mammamanihu wi umachaachianiani ta luta. ²⁸Ad inisongchan arofong na chanum, ad chuwapuruy chopā. Chummànicha pu kò ait, asincha ko inisong, ad nasawaran à limay chopan arofongna. ²⁹Sachin ummogyatanchà michongpar na papur ta fattufattu. Siyan inchòrachan opati manachagson wi aka ta agkimut na papur à mampailong, ad nalluwarucha ta achi pu otyan mafayag na mafikatana. ³⁰Ngim na mammamanihu ta papur, pionchay umawid. Siyan inchòrachan fangka ta fayfay, wi akin-iigkacha ta uchumi aka ta sangwanan na papur. ³¹Ngim anan Pablo ta kapitan ya susurchachuna, “Nu lumayaw chachi uchum ta papur, maid pu osà matakun chitau.” ³²Sachi ad, kinsat na susurchachun talin na fangka ta ilayaw na challuyun.

³³Nganngani pun mafikat, inàarù Pablo chachi taku ta mangancha. Anana, “Miyagway chumingku ta sana wi maid pu ustù nangananyu, tan nafayfay-anan ta ogyatyu. ³⁴Siyan mangan-ayu ta awad iyatakuyu. Achiaiyu machanakan, tan maid pu mapasamak an chitau.”

³⁵Sachi ad, nangarà Pablò tinapoy, ad nanyaman an Apudyus ta sangwanancha losan. Narpas pun, pinotlàna ad illukinay mangan. ³⁶Na nangil-ancha ta sachi, nasorkagcha nakaan. ³⁷Na am-amungni losan ta papur, umoy à 276. ³⁸Narpas-ani pun nangan losan, nantop-archa ta karkachay ili ta lumangrangpaw na papur.

Na Nayam-anan Na Papur

³⁹Fummigfikat pun, intap na mammamanihun luta, wi ikid na fayfay. Achicha pu makailasin nu sinuy ili, ngim innilachan nisuyu wi kallis na

tarantagna, ad anancha pun nu mafalini ikalikatanchay iturung na papur ta sachi. ⁴⁰Siyan kinsatchan tali wi nitàchan na aka, ta milutongcha, ad inobfadchan tali wi nanangchon ta tabra wi mangiturung ta umayan na papur. Ad impasadsadchan ar-araway luput wi iningkaw ta sangun na papur ta itùyud na fidfid ta tarantag. ⁴¹Ngim nikarad na papur ta kallis ad achi pun chumàani, tan nisufag na sangun na papur. Ad na agkimutna, tupatupakan na challuyun, ad naachus-as.

⁴²Sachi ad, simsimò na susurchachu wi patoyoncha losan na farud ta maid pu man-iyat umawid an chicha. ⁴³Ngim impalit na kapitan, tan pionay matakù Pablo. Imfakana ta pumaytù ta fayfay na losani makaiyat ta umunacha umoy ta tarantag, ⁴⁴ad umun-unud na uchum wi mampataw ta tabra winnu farangnay ayuy partin na papur. Ad sachin iningwani losan ad farfaruani wi chummaum ta tarantag.

Na Nàwan Pablo Ad Malta

28 ¹Chummaum-ani pun ta tarantag, sachin nangakammuwanni wi Malta na ngachan na sachi ili wi nangkawaon na fayfay. ²Na ummili ta sachi, minangilichà chiani. Nan-apuychà man-anichuwanni, tan ummuchauchan ya tungnin. ³Ad à Pablo, namaur à simposot. Ngim itunguna pun ta apuy, narnoswan urog, ad inobfanan iman Pablo, wi nipanitul. ⁴Innilan pun chachi ummili na urog wi mitatayyun ta imana, nan-ag-akitùtùcha, “Sikurachuy pumappatoy na sanati larai, tan uray lummasat ta fayfay, inchasanan kachusaana.”

⁵Ngim à Pablo, yinagyagnan urog ta apuy, ad maid nasukat an siya. ⁶Chachi ummili, anancha pun nu lumtug na imana winnu matuwad matoy. Ngim nafayagcha pun wi nanguullay wi maid pun iniilachà napasamak, finaliwanchan somsomòcha, tan anancha, “Siyan osay apudyus!”

⁷Foon pù achayun sachi lukar wi iningkawanni ta lutan Publio wi pangpangun na takud Malta. Ad minangilinà chianì turuy padcha. ⁸Ad niyaspur wi na aman Publio, napanating ya nantili. Ummoy Pablo finisità siya, ad illuwaruwana pun, impataynan imanan siya, ad naanimfag. ⁹Nachamag pun na nàwan siya, ummoy an Pablo na losani mansaksakit ta ili, ad impaimfagna chicha. ¹⁰Ad-adchuwana na mamfaruy innadchonchan chiani, ad na lummayawanni, inyalicha ko losan na masapurni ta charan.

Inturuychay Umoy Ad Roma

¹¹Naturuy furanni pun ad Malta, nallukan-ani ta osay papur wi narpud Alejandria wi iniingkaw akod Malta ta imfabfali. Na markan na sachi papur, apil wi sinan-Apudyuscha. ¹²Chummatong-ani pun ad Siracusa, iningkaw-anì turuy padcha. ¹³Namparpuanid Siracusa, ad ummoy-anid

Regio. Ad nafikat pun, nallukin poyaaw ad chaya wi narpuwanni, siyan nalligwat-ani asin, ad na agwan padchana, chummaum-anid Puteoli. ¹⁴Inchasanni ta sachin uchumi mamatin Jesus, ad tinawichan chiani ta ingkaw-anin chichà sinchumingkuwan, achianiwot manadcharan umoy ad Roma. ¹⁵Chinamag pun na mamatid Roma wi marungay-ani, lummigwatchay mangafot an chiani ta achayu. Na uchum, inafotchà chiani ta ikaw wi nginachananchà Market Appio, ad na uchum, ta ikaw wi nginachananchà Turuy Maafangani Foroy. Innilan pun Pablò chicha, nanyaman an Apudyus, ad nasorkag na somsomona.

Nantudtuchù Pablo Ad Roma

¹⁶Na chummatngannid Roma, imparufuscha wi man-afang à Pablo ta osay foroy, ta foon pù fafalluchan na ingkawana, ngim makukuwarchaan à osà surchachu.

¹⁷Apat padchana pun, impaayag Pablo na pangpangun na Judio wi iningkaw ad Roma. Naaruscha pun, ananan chicha, “Susunud-u, maid pu iningwà à lawing ta chokatauy Judio. Ad maid pu ko sinurngasing-u ta ukalitauy intudtuchun na achakchakrantau. Ngim impaifarud na Judiò saon ad Jerusalem, ad incharumchà saon ta chachi iRoma ad aschi. ¹⁸Inimfistikar pun na chachi iRoma saon, pionchay mangiparufus an saon, tan maid inchasanchà umanay à mapatoyà. ¹⁹Ngim lawingon na chokatauy Judio na miparufusà, siyan kapilitani iparang-un kasus-u ta Emperador. Ngim achì pu icharum chicha. ²⁰Ad siyan puun na nangipaayakà an chiayu, ta man-uukudtau, tan piò wi ipaakammun chiayu na ustuy puun na nakakadchilaà. Mipuun ta pammatì ta sachi namnamaontaui kanà Israel.”

²¹Ad ananchan siya, “Maid met inawatnì surat à narpud Judeà mipangkop an sia. Uray na chokatau wi narpuschi, maid ako impachamagcha winnu inisturyachà lawing à iningwam. ²²Ngim akammuni wi parwingon na taku ta ailiili na fufurunnu wi manursurut an Jesus, siyan pionni wi chongron na kasomsom-am.”

²³Ad inuukudchan padchay asincha maarusan man-uukuchan. Ad nachauman pun na sachi padcha, ummad-adchuwanchay ummoy ta ingkawan Pablo. Ad illukin Pablo ta figfikat ingkanà lummafi wi mangisuplikar ya mangistikun chicha mipangkop ta Manturayan Apudyus. Insuplikarna kon inyug-is Moses ya chachi profetas mipangkop an Jesus ta awisona otyan chichà mamatin Jesus. ²⁴Ad naawis na uchum ta imfagfakana, ngim na uchum, foon pù mamaticha. ²⁵Siyan na nafuarancha, nan-agwacha, ad nan-is-isìcha. Tan na chaancha pun mafuaran, anan Pablo wi nangiyukawid, “Tuttuwan impaiyug-is na Ispiritun Apudyus ta sachi profetay Isaias mipangkop ta achakchakrantau, ²⁶tan ananan Isaias,

'Ing-a ifaka ta anchanayay taku:

Uray chochongronyun ifakà,

achiyu pu maawatan.

Uray nu iillanyun ipailà,

achiyu pu imatunan.

Sachin ifakam an chicha,

²⁷ tan na anchanayay taku,

kapu ta natangkin na urucha,

achicha pu atinguron na ifagfakà

ya mangkikimitcha koy umisì

ta achicha iillan à saon,

tan lawingonchay chongron ya maawatan

na ifagfakà,

ya achicha pu ko mansakung an saon

ta pafaruwò chicha.' ”

²⁸ Ad inyukawid Pablo anani, “Siyan piò wi mangipaakammun chiayu wi awad chachi imfaun Apudyus wi mangipagngor ta foon à Judio ta mipangkop ta manaraknifana ta taku, tan chumngarcha!” ²⁹ Narpas ad wi imfakan Pablo na sachi, nafuar chachi Judio wi nan-is-isìcha.

³⁰ Chuway tawon na iningkawan Pablo ta foroy wi inafanganad Roma, ad linispituna losan na namasyar an siya. ³¹ Impagngopagngornan mipangkop ta Manturayan Apudyus, ad intudtuchuna kon mipangkop an Apu Jesu Cristu, tan maid pu nangipalit an siya.